

DET KONGELIGE DEPARTEMENT
FOR HANDEL, SJØFART, INDUSTRI, HÅNDVERK OG FISKERI

NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER
LEDER: ADOLF HOEL

MEDDELELSE Nr. 38

KAPTEIN RAGNVALD KNUDSENS
ISHAVSFERDER

SAMMEN-ARBEIDET
EFTER HANS DAGBØKER, RAPPORTER M. V.

AV

JOHN GIÆVER

OSLO
I KOMMISJON HOS JACOB DYBWAD
1937

DET KONGELIGE DEPARTEMENT
FOR HANDEL, SJØFART, INDUSTRI, HÅNDVERK OG FISKERI

NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER
LEDER: ADOLF HOEL

MEDDELELSE Nr. 38

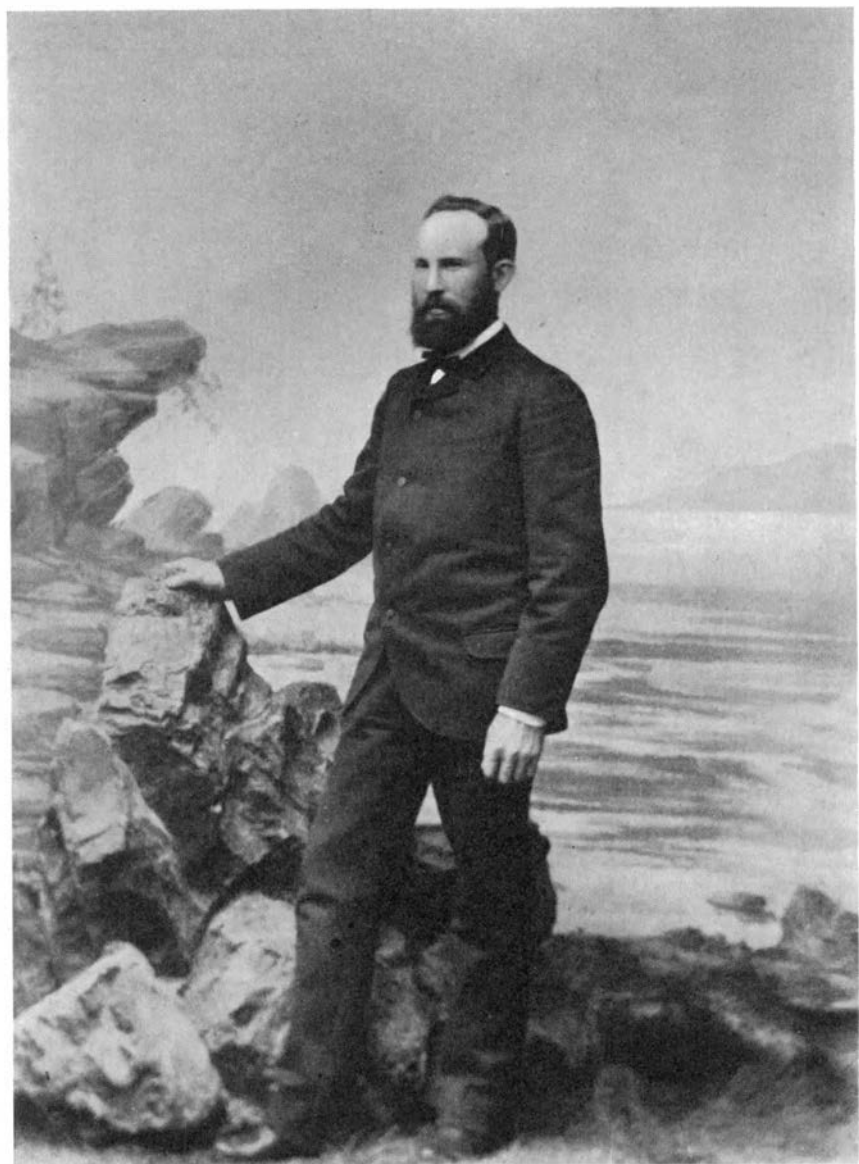
KAPTEIN RAGNVALD KNUDSENS
ISHAVSFERDER

SAMMEN-ARBEIDET
EFTER HANS DAGBØKER, RAPPORTER M. V.

AV

JOHN GIÆVER

OSLO
I KOMMISSJON HOS JACOB DYBWAD
1937

Kaptein RAGNVALD KNUDSEN

(Fot. i Kjøbenhavn 1891)

Innhold.

	Side
Forord	5
Bottlenosefangeren, Brig <i>Christianes</i> Tur paa Nordishavet 1886	9
Sælfangerdampskibet <i>Heklas</i> Reise paa Nordishavet 1888	11
Sælfangeren D/S <i>Heklas</i> Reise paa Nordishavet og til Østgrønland 1889	18
Sælfangeren <i>Heklas</i> Reise til Scoresbysund og Overvintring der med den danske Ryder-Ekspedisjon 1891—92	32
Overreisen	35
Fra Hold With Hope til Heklahavn i Scoresbysund	38
Høst og Vinter i Heklahavn	51
Med <i>Hekla</i> til Angmagssalik	104
Slædeturer fra Heklahavn Vinteren 1891—92	114
Første Slædetur (Styrmann Nielsens Beretning)	114
Annen Slædetur (Styrmann Nielsens Beretning)	121
Tredje Slædetur (Styrmann C. Olsens Beretning)	123
Brev fra kaptein Knudsens kopibok	125
Sælfangerdampskibet <i>Hekla</i> under Grønlands Østkyst 1893	134
 Illustrasjoner:	
Kaptein Ragnvald Knudsen (fot. i Kjøbenhavn 1891)	2
Kaptein Knudsens kart over turen til Nordøstgrønland i 1889	19
Kart over løytnant C. Ryders grønlandske ekspedisjon 1891—92	33
D/S <i>Heklas</i> mannskap i 1891	37
Ekspedisjonens kvarter i Heklahavn 1891—92	59
Ismåling og skraping i Heklahavn	69
Den første sledeekspedisjon ferdig til avgang fra Heklahavn våren 1892	115

Kaptein Ragnvald Knudsen var født den 25. desember 1858. Faren var forretningsmann og godt økonomisk stillet. Han hadde imidlertid lenge vært sykelig, og han døde da gutten var omkring tre år gammel. Det gikk nu etter hvert tilbake med familien. Moren flyttet til Valløy ved Tønsberg, og tretten år gammel kom gutten i huset hos Ole Andersen Føyn på Føymland.

Straks etter konfirmasjonen tok Ragnvald Knudsen hyre med et av Foyns skib og avanserte hurtig. Han tok styrmannseksamen i Fredrikshald, og 19 år gammel finner vi ham som annenstyrmann med *Bokara* av Arendal. *Bokara* var dengang regnet for det vakreste skib i landet og var også det nest største. Det blev senere rent i senk i kanalen av et engelsk skib. Alle mann reddet sig over på englenderen, men de fikk ikke berget noen av eiendelene sine. Knudsen fikk imidlertid skibskisten sin igjen ved et merkelig tilfelle. Hollandske fiskere fant den nemlig drivende i sjøen et års tid efter.

Knudsen var blandt dem som hadde dekksvakt ved kollisjonen. Han blev derfor opholdt lang tid i London under prosessen mellem rederne. Denne tiden nyttet han til å lese til skippereksamen, og den fikk han i en alder av 21 år. Derpå gjorde han tjeneste til orlogs, og tok så en kort tid ut som matros.

Kaptein Knudsens første skib var skonnerten *Unionen*, som han fikk kjøpt part i og førte i nordsjøfart inntil den forliste ved brand i en svær storm. Fartøiet var lastet med koks, og denne tok fyr i slingringen. Besetningen gikk i båtene og blev reddet av et hollandsk fiskerfartøi.

Det var imidlertid i nordligere og langt mere vanskelige farvann kaptein Knudsen skulde vinne ry som en av sin samtids ypperste sjømenn.

Efter *Unionens* forlis fikk han part i briggen *Christiane*, som blev innredet til bottlenosefangst. Med denne drev han på Nordishavet og i Kvitsjøen og var særdeles heldig.

Ragnvald Knudsen var en mann med fremsyn og innsikt. Man må gå ut fra at han på turene med *Christiane* gjorde sine iakttagelser og blev opmerksom på de store muligheter selfangsten innebar når den blev riktig drevet.

I 1888 fikk han selfangeren D/S *Hekla* å føre. Rederen, konsul N. Bugge i Tønsberg, blev sterkt bebreidet fordi han hadde ansatt en så ung mann, som dertil ikke hadde drevet selfangst før. Knudsen måtte ta flere aksjer i skibet. Dette var imidlertid heldig for ham, idet fangsten blev meget vellykket.

Sin uforferdethet og dyktighet som sjømann gav Knudsen tidlig bevis på. To ganger fikk han påskjønnelse av assurandørene for å ha reddet skibet sitt fra å forlise under særlig vanskelige forhold. Første gangen var han på vei hjemover fra fangst, og han var blitt syk underveis. Like utenfor Hammerfest røk det op med storm. Ingen av de andre var kjent der, og så måtte de bære den syke kapteinen op på broen. Han styrte også skibet velberget i havn. — Andre gangen berget han *Hekla* i en voldsom storm utenfor Stadt. Dekksluken over kullrummet blev slått vekkt av sjøene, og en masse vann brøt inn før man fikk åpningen tettet. Pumpene gikk tett med kullstøv, og situasjonen var meget kritisk. Knudsen var klar over at skibet ikke kunde greie sig til havs natten over, men på den annen side var farvannet mot land svært urent og ingen var kjent. Han lot imidlertid stå til innover i et overhendig hav og fikk virkelig skuten i havn. Ved et overlegent sjømannskap nyttet Knudsen sjøene til å holde skibet på dypt nok vann. En båt kom ut fra land for å anwise ankerplass, og akkurat som siste mann entret leideren, blev båten slått rundt.

Det som i særlig grad preget kaptein Knudsens reiser med *Hekla* er hans iherdige søking efter nye fangstfelter. Når fangsten slo feil i de allerede kjente strøk av Ishavet, drog Knudsen sine egne veier. Han tok sig nytte av de iakttagelser tidligere videnskapelige ekspedisjoner hadde gjort, men dessuten samlet han sine egne erfaringer og drog sine egne slutninger. Vel var det vågalt, slik å legge ut i det ukjente, men dette i høvet var dristigheten parret med dyktighet og omtanke. Og Knudsen fant det han søkte. Han slo skuten sin full av fangst den ene gangen efter den andre, når andre skippere gjorde bomtur. Vi regner ham da også blandt våre første foregangsmenn på Ishavet.

Da kaptein Knudsen i 1888 drog i øst-isen med *Hekla*, var han en av de første selfangere som så tidlig på året trengte sørover til selens yngleplasser i Kvitsjøen og drev ungfangsten der.

I 1889 blev fangsten mislykket så vel i øst- og nord- som i vestisen. Men da de andre skutene vendte hjem, forserte kaptein Knudsen sig gjennom baksen inn til Grønlands nordøst-kyst og gjorde bl. a. en glimrende fangst av hvalross. Han var den første selfanger som besøkte Nordøstgrønland, og denne sommerturen vakte stor op-sikt så vel i Norge som i videnskapelige kretser Europa over. Der stakk nemlig meget av forskeren og eventyreren i kaptein Knudsen. Han nøiet sig ikke bare med å fange. Han studerte de strøk han kom til. At hans beretninger var både interessante og nyttige for andre, vil fremgå av denne boken. Slik beredte han veien for andre.

I 1892—93 førte han *Hekla* som var leiet ut til den danske marineløitnant Carl Ryders ekspedisjon til Scoresbysund. Selvsagt betød det meget for løytnant Ryder å få en skibsfører som selv hadde vært på Østgrønland før og som dessuten var en anerkjent ishavs-mann. En omtale av planene og forberedelsene vedrørende denne ekspedisjonen er gitt som et forord til kaptein Knudsens egen beret-ning på side 32.

Sin siste tur på Ishavet gjorde kaptein Knudsen i 1893. Da var han med *Hekla* på fangst helt inne under Blossevillekysten på Østgrønland. Så sluttet kaptein Knudsen sjøen og begynte i Oslo med en engrosforretning i landmannsprodukter; men han var også i lengere tid interessert i forskjellige rederier. I 1900 startet han dessuten en egg-forretning i Stavanger og var den første her i landet som begynte med preserving av egg. I 1918 flyttet han til Kragerø, hvor han en tid drev agentur- og kommisjonsforretning. Senere op-holdt han sig mest i Oslo. Han døde i Kragerø den 17de september 1930, efter omtrent halvannet års sykdom.

De efterfølgende beretninger er utarbeidet efter kaptein Ragn-vald Knudsens egne dagbøker og papirer. Kapteinens egne ord er benyttet i størst mulig utstrekning, og likeså hans stil og rettskriv-ning. Arbeidet har mest bestått i å dra ut det essensielle av beret-ningene. Disse foreligger derfor i alt vesentlig ordrett efter kaptein Knudsens fremstilling.

Som et tillegg til beretningen om overvintringen i Scoresbysund er tatt med en del brever o. l. som blev skrevet vinteren 1892—93. De gir et meget interessant bilde av mentaliteten på en slik ekspe-

disjon. På enhver ekspedisjon vil der opstå meningsforskjell mellem lederen og deltagerne ellers. Så meget mere potensert kan slike uoverensstemmelser arte sig mellem ekspedisjonslederen og føreren av skibet under en overvintring i Arktis. Roald Amundsen blev f. eks. tidlig klar over dette forholdet, og han tok derfor selv eksamen som skibsfører for å kunne hevde sin plass som leder også på dette område. Det er imidlertid sjelden at man får et innblikk i de uoffisielle tildragelser på en arktisk ekspedisjon. Ja, så vidt vites foreligger der bare en eneste slik beretning trykt, nemlig engelskmannen Martin Lindsay's skildring fra turen over Grønland sommeren 1934. Han forteller en hel del om disse uundgåelige uoverensstemmelsene mellem deltagerne i ekspedisjonen. Nærværende bok tør derfor være den første som gir et lignende bilde av ekspedisjons-mentaliteten på en overvintring.

Ovenstående data og personlige opplysninger om kaptein Ragnvald Knudsen er levert av sønnen, herr Einar M. Knudsen, Oslo.

Oslo i februar 1937.

John Giæver.

Bottlenosefangeren, Brig Christianes Tur paa Nordishavet 1886.

Til sitt rederi, Interessentskabet »Husø«, har kaptein Ragnvald *Knudsen* sendt følgende beretning datert Husø 29. juli 1886:

Skibet var bestemt til Afgang den 20. Marts, men blev forhindret paa Grund af Isforholdene der sinkede Værkstedet i Tønsberg i at faa færdig vor Kogeindretning til Kogning av Bottlenosepek, tillige var Havnen og Fjorden udover isbelagt til Slutningen af Marts.

Den 2. April var vi endelig færdig og afgik om Morgenen fra Husø. Vinden sydlig og løi, om Aftenen forandrede den til S.S.V. og tiltog til Kuling der vedvarede hele Natten. Om Morgenen, altsaa den 3., besluttede jeg at gaa ind, da vi ikke saa os istand til at krydse os lengere ud, og ankrede ved Magerø Kl. 10 Form. Modvind og Stygveir holdt os fangen til Søndag den 11. April om Morgenen, da vi ved gunstig Anledning stod til Sjøes og var allerede paa Fangstfeltet den 18. April, hvor vi samme dag fik 2 Bottlenoser og de følgende Dage 6. Siden var Lykken afvexlende. Veiret i April og første Haldel af Mai var meget pent, siden ustadigt med langvarig Taage og Kuling. Den 4. Juli havde vi 50 Fisk. Det blev nu mindre Udsigt til Fangst paa Grund af Taage og langvarig Kuling, Fiskens mere hurtige Gang og vanskelig at komme paa Skudhold, — derfor besluttede jeg den 7. Juli, i en Kuling fra N.N.V., at sette af hjemover.

Jeg havde havt god Lyst til at undersøge ved Spidsbergen og Bjørnøen, hvor jeg, efter de forskjellige Beretninger jeg har hørt, tror at der maa være noget at gjøre saavel i Bottlenose som ogsaa for os der har Anledning til at forsøge efter Hvalros paa Hope Øen og Spidsbergens Østkyst. I August skal Veiret være gunstigt paa de Steder og denne den heldigste Tid for Hvalrossen. Jeg vil saaledes til kommende Aar udbede mig Selskabets Tilladelse til en saadan Expedition naar den Tid er omme da man anser det mere lønnende at ligge paa vort nuværende Fangstfelt.

Vi ankom til Husø den 13. Juli, altsaa efter en Tur paa 3 Maaneder og 2 Dage, alt vel og uden noget videre Uheld paa Fangst-

redskaber. Sundhedstilstanden ombord, paa Fangstfeltet, var den meste Tid beklagelig, da som oftest 4 a 5 Mand stadig var paa Sygelisten. Aarsagen søgte jeg, og tager vist neppe Feil naar jeg lader Kogeindretningen have den største Skyld. Vi var 3 Mand mindre end bestemt, og kan det godt indsees at vi ikke har havt saa lidet Arbeide med Kogningen, eftersom vi manglede enhver Betingelse for at have det hensigtsmessig og letvint. Jeg maa derfor under disse Omstendigheder rose en stor Del af mit Mandskabs Udholdenhed, uagtet de nok undertiden tabte Modet, da Fritiden var liden og Udsigt til Fortjeneste daarlig paa Grund af de lave Oliepriser. Jeg indsaa og bebreider mig selv, saavelsonr enkelte av Interessentene der anbefalede mig Sparsomhed, at jeg havde knebet vel meget paa Hyrene, og vil derfor bede Selskabet, ikke at lægge mig Hindringer i Veien til neste Aar, for at betale lit større Hyre, nu da Fangstpartene, grundet Prisen, bliver saa smaa. Jeg vil derved bringe Mandskabet bedre Lyst til Arbeidet.

Vi har kocht forinden Hjemkomsten:

Rent Spek, som altsaa er lugtfrit	186	Tønder
Kjød og Ben, som altsaa er lugtfrit	30	»
Graxen, hvilken er mørkere men nogenlunde lugtfri ...	10 $\frac{1}{2}$	»
Spek som har raadnet lit og derfor ikke ganske lugtfri	18	»

Tilsammen 244 $\frac{1}{2}$ Tønder

Nu da Olieprisene er saa daarlige, vilde det være netop nødvendig at udvinde og forædle Varen saa meget som muligt og jeg vil derfor, nu da jeg ved af Erfaring at Olien kan koges tilfredsstillende og at den faar større Værd ved at Spekket koges i fersk Tilstand istedetfor i raadden, foreslaa Selskabet at anskaffe et Kogekar til paa omtrent 25 Td. og en Klaringskjedle paa 20 Td. med Kraner og Rørledninger. Hele Udgiften vilde antagelig blive mellem 4 a 500 Kroner. Man kunde da gjøre Regning paa at koge det hele paa Fangstfeltet og med mindre Arbeide end iaar og derved spare Kogegudgifter hjemme. Det vil ogsaa være nødvendigt at anskaffe 2 Overrumskjedler, hver paa 80 Td., for at faa Skibet mere paa Seilmerker, da det med Fadegods kommer for meget agterover og nødig vil manøvrere. Man vil herved ogsaa faa den Fordel ikke at tabe nogen Olie, hvilket ikke er saa ganske ubetydeligt med Fadegods.

Sælfangerdampskibet Heklas Reise paa Nordishavet 1888.

Den 31. Januar mødte hele Mandskabet, 46 Mand, ombord til Generalmønstring. Nr. 47, Skytter Ole Christensen, Magerø, var syg og kunde derfor ikke medfølge. Den 1. Februar Kl. 11 Form. gik vi fra Kjøbmandskjær bestemt for Hvidhavet. Vinden nordlig frisk Bris med klar Luft. Kl. 1 Efterm. passerede vi lille Færder, satte Kursen vestover langs Landet, og Kl. 8 Morgen den 2. Februar passeredes Lindesnæss. Vinden omløbende med blandet Luft. Paa Reisen nordover intet Uheld, Veiret forskjelligt, Storm og løi, Sne og Haggelbyger nesten stadig, dog ingen overdreven Kulde, Lørdag den 18. Februar ankrede vi i Bussesund ved Vardø. Vinden da S.V., Storm med streng Kulde. Da vi havde brugt Maskinen adskilligt paa Turen nordefter, var vi nødt til at rengjøre Dampkjedlen for Salte og blev derfor liggende til Ankers indtil Onsdag den 22. Kl. 9 Morgen, da vi i en Kuling fra N.V. med Snetykke satte vore Seil og fortsatte vor Reise til Hvidhavet.

Stormen med Snetykke vedvarede og Fartøiet blev svært nediset. Den 26. var vi tet under Land ved den russiske Kyst. Vinden gik da over til S.V. med disig Luft og Snebyger. Kl. 10 Form. havde vi Sviatoi Noss i V.t.N., Bayisen begyndte og enkelte Drivisflag. Satte Kursen langs Landet ind Hvidhavet. Adskillig Bayis og store Klarer. Ingen egentlig Is. Kl. 2 Efterm. tet under Orlov Noss. Store Klarer i Syd og S.O., ubetydelig Bayis. Men jeg ønskede ikke at gaa længere, satte Kursen fra Land og gjorde nogle Svinge i Ost, N.O. og Nord for at søge Iskant. Gik gjennem adskillig Bayis og Snesuppe. Passerede nogle smaa Isflag og 1 Hvalross, men ingen Sæl.

Kl. 5 Efterm. blev Vinden vestlig, frisk Bris med disig Luft, — kom ind i endel Snesuppe der viste sig at være overdreven tyk. Begyndte for Damp og alle Seil at arbeide os ud igjen. Vinden gik over til V.N.V. og stiv Kuling, Snesuppen blev tykkere og Kl. 10 Aften vilde Skibet ikke længere avansere, hvorfor vi stoppede Maskinen og gjorde Seilene fast. Afstanden fra Sosonov var da omtrent 5 Mil i N.O. fra denne Kyst. Snesuppen viste sig ved Maaling at være 16 Fod tyk ved Siden af Skibet der laa 100 Favne fra Klar-

vandet. Mandag 27. var det fremdeles V.N.V. Vind, Storm og sne-tyk Luft. Nærmeste Klarvande var i Vest. Bayisen og Snesuppen drev stadig ind til Kanten hvor vi laa, og vi fik derved lengere og lengere Vei til Klarvandet, som vi nu laa $\frac{1}{4}$ Mil fra. Tykkelsen av Snesuppen ved Skibssiden var fremdeles den samme. Baaden og Fangstredskaber gjordes klare i Haab om at slippe løs naar Vinden løiede.

Tirsdag den 28. Vinden aftaget til løi Bris om Morgen, men tiltog igjen paa Dagen til stiv Kuling fra V.S.V. med sne-tyk og blandet Luft. Landet isigte i Vest. Obs. $67^{\circ} 39' N.$ Br., $42^{\circ} 1' O.$ Lg. Kl. 12 Middag. Ifølge Observationerne havde Strøm og Vind sat os 5 Mil i S.S.O.

Onsdag den 29. Iaa vi fremdeles fast og det var umuligt at faa movet Skibet. Sterk Storm fra V.N.V. med skyet Luft og streng Kulde. Snesuppen sammenfrosset og Fartøiet halvt kantret. Intet Klarvande i Sigte.

Torsdag den 1. Marts: Vinden V.N.V. lit aftagende med Sne-byger og disig Luft. Undersøgte Dybden, 30 Fv. Vand, Sand og Stenbund. Kl. 12 Middag passerede ca. $\frac{1}{4}$ Mil af tvende Grunder hvorpaa en Masse Is var optaarnet og saa ud som store Isfjeld der stod og pløiede Isen som paa begge Sider løb forbi med rasende Fart, ca. 4 à 5 Mil i Vagten. Skruningernes Høide var omtrent 150 Fod over den øvrige Is og $\frac{1}{4}$ Mil lange. Vi var fast i Driv-isen og drev med denne. Da vi frygtede for at Isens Skruing og Strømmen skulde bringe os nærmere paa Tilbageveien, gjorde vi Baader, Klæder og Proviant klar for om mulig at redde os om Skibet blev nedskruet ved Grundene. Kl. 7 Aften avanserede vi med Isen tilbage forbi de samme Grunder, men adskilligt nærmere. Isen var ufremkommelig, og derfor lidet Haab om Redning i Tilfelde af Forlis. Natten blev mørk og tyk. En ubetydelig Strekning kunde overskues.

Fredag den 2. Kl. 8 Morgen, Vinden forandret til N. O. frisk Bris med sne-tyk Luft. Isen holdt paa at revne flere Steder omkring Skibet. Fyrede op i Maskinen Kl. 12 Middag. Vinden løiede af og Luften blev klar. Obs. $67^{\circ} 29' N.$ Br., $42^{\circ} 39' O.$ Lg. Grund-isene var tet ved og flere andre omkring os. Skibet er fremdeles fast og skrues op. Isen gaar jevnt med Rellingene og tildels over. Fire Mand ved Taljene paa Roret for at hindre at det skrues istykker

af Isen. Driver i N.N.O. Retning med stor Fart. Isen tet. Kl. 5 Efterm. begyndte Isen at slakne lit, saa vi fik avansert ca. $\frac{1}{2}$ Mil i N.V. Retning ved at presse alt hvad vi kunde og ved at holde Dampen saa høit som vi turde for ikke at risikere Sprengning af Dampkjæden. Kl. 7 Aften var Isen igjen tetpakket og ingen Aabning at se.

Den 3. slaknede Isen noget og vi avanserede lit mod N.V. Grundene fremdeles i Sigte, sterk Kulde, enkelte Sæl i Slakkerne.

Søndag den 4. Marts var Isen tet med sterk Skruing.

Den 5. og 6. var alle Mand igang med at skjære en Raak til en Revne i Nærheden. Isen indtil 20 Fod tyk, men kun med en Skorpe øverst og svært løs nedigjennem.

Den 7. maatte vi opgive Arbeidet. Klaren gik igjen og Isen var tet med sterk Skruing. Landet i Sigte S.V. ca. 4 Mil af. De følgende Dage blev der ingen Forandring. Strømmen satte os med Isen nærmere mod Land.

Den 14., 15. og 16. revnede Isen noget og vi avanserede lit for Maskinen i Vest, N.V., og nordlig Retning. Den 17. befandt vi os under Land ved Sviator-Noss.

Den 20 marts revnede Isen og spredte sig noget, og vi merkede Rulling der tydede paa at vi ikke havde mange Mil til Klarvande. Avanserede for Damp og Seil i N.N.V. og naaede Klarvandet Kl. 1 Efterm. 10 Mil N.V. of Sviator-Noss og 4 Mil af Land. Altsaa havde vi ligget fast i 23 dage. Kursen sattes nordover langs Iskanten. Saa adskillig Sæl i Vandet, Men ingen paa Isen. Fanget en Hvalros.

Den 22., 25. og 30. Marts havde vi Baadfald og fik tilsammen 300 Sæl, deriblandt 2 Unger omtrent 4 Dage gamle, Veiret var meget ustadigt. Kuling, Storm og Snetykke nesten stadig, streng Kulde og megen Sjøgang der hindrede os i at følge Sælen, som undertiden viste sig i ikke ringe Masse i Vandet.

Den 22. og 23. April fik vi i et Baadfald 2200 Sæl og den 26. 600 i tet Is. Den 4. og 5. Mai tok vi omtrent 2600 Sæl, men siden den Tid kun enkelte, da Taage og Kuling med Sjø paa Isen stadig var os til Hinder for Fangst.

Den 7. Juni paa $73^{\circ} 0'$ N. Br., 43° O. Lg. havde vi det sidste Baadfald og fik kun nogle Stykker da Sælen var svært sky og Sjøgang hindrede Baaderne at komme i Isen. Da det nu var liden Ud-sigt til mere Fangst østenfor, besluttede jeg om Efterm. at sette af til Vardø for at bringe Dem Underretning og forsyne os med Kul,

for Siden at forsøge andre Steder. Vor Fangst ialt paa Hvidhavet—
Novaja Zemlja var ca. 6000 Skind, 1 Hvalros og 1000 Tønder Spek.

Med Hensyn til Ungfangsten paa Hvidhavet, hvilken var Grunden til vor tidlige Afgang i Vinter, kan jeg ikke give nogen Oplysning da vi blev indesluttet i Isen med det samme i Februar, og saaledes lidet eller intet fik undersøgt. Isen synes at lægge sig i Slutningen af Februar og udbreder sig mere og mere i Marts og April. Lengere inde i Hvidhavet lægger nok Isen sig før, og derfor beror det hvor langt Sælen gaar ind for at kaste sine Unger. Dog tror jeg efter dette Aars Erfaring at det, foruden den Sæl der kaster langt inde i Hvidhavet og hvortil vi ikke har Ret til at komme, ogsaa er Mulighed for en Ungfangst længere nord.

Den 10. Juni Kl. 5 Efterm. ankom vi til Vardø, indtog 700 Hektoliter Kul og afgik om Aftenen den 11. Den 14. tog vi Isen østfor Hopeøerne, fortsatte vestover, saa enkelte Sæl i Vandet og havde Baadfald den 16., men Sælen var sky og vi fik kun to.

Den 17. forlod vi Nordisen, passerede Bjørnøen om Efterm. og fortsatte vestover. Ingen Is i Sigte. Kuling og Modvind sinkede vor Reise, saa vi naaede først Vestisen den 24. Juni paa $73^{\circ} 47'$ N. Br. og $6^{\circ} 29'$ V. Lg.

Samme Dag havde vi det sørgelige Tilfælde at Letmatros Anders Andersen fra Vole Prestegjeld døde ombord, og efter hvad vi kunde forstaa af Tæring. Den 11. Juni var jeg hos Doctoren i Vardø med ham. Denne erklærede at det ikke var noget farligt, og at han snart vilde blive bedre, men desværre hans Sygdom forværredes daglig. Forinden vi kom til Vardø, gjorde han sin Tjeneste ombord og klagede kun en Gang over at han var forkjølet og blev anpusten naar han gik til Veirs op i Riggen. Men siden maatte han holde Køien, og da han blev daarlig, blev hans Svoger sat til at passe ham baade Dag og Nat. Han havde tilsyneladende ingen store Smarter og i det sidste Døgn talte han ofte over sig. Varmen i Legemet var 38° Celsius. Kl. 6 om Morgenen spiste han, men siden laa han stille og havde ofte Krampetrekninger. Kl. $10\frac{1}{2}$ Aften døde han stille og rolig. Da jeg antog at det vilde være kjært for hans Moder, hvis eneste Søn han var, at faa ham hjem, besluttede jeg at gjøre et Forsøg paa at opbevare Liget, og gjorde i den Anledning en Zinkkasse hvori det blev nedlagt, og denne loddet igjen, derpaa nedsat i en Ligkiste gjort af Breder og hensat paa et Sted hvor vi tildækkede den med Is.

Den glade Stemning ombord, som tidligere havde været meget livlig efterat vi havde sluppet saa heldigt fra vort Fangenskab i Februar og Marts og den store Fangst vi senere kom i Besiddelse af, — var i den senere Tid forsvunden. Mandskabets Munterhed forsvandt idet de saa sin Kamerads Lidelse og Død. Vel bliver Sjømanden, der saa ofte er udsat for Farer og Lidelser, haard og ligegyldig, især paa Ishavet hvor det ensformige Liv, den lange Adskillelse fra Yderverdenen og hvor han altid kun ser Vand og Is og dertil den barbariske Slagtning af Dyr gjør ham ufølsom og morderisk, med ved Adskillelsen fra en Kamerat som denne viser det sig dog at han har et Hjerte. Jeg holdt ogsaa meget af den Døde, — der tidligere har været med mig paa Ishavet. Han var en flink Gut, og jeg maa beklage hans tidlige Bortgang, især for hans Moder, hvis Forsørger han var. Det maa være smerteligt at miste en Søn og Støtte som denne, og kun 20 Aar gammel.

Mandag 25.: Tyk Taage hele Dagen der hindrede ethvert Forsøg efter Fangst. Dog viste der sig nogle Klapmyds i Vandet, og dette gav os Haab om at paatreffe Fangsten naar Veiret igjen vilde blive klart.

Den 26. klarnede Luften lit imellem. Vi fik nogle Klapmyds og krydsede Isen frem og tilbage. Om Aftenen kom Dampskibet *Is-havet*, Capt. *Nilsen*, sydfra og krydsede vor Kurs. Da jeg viste at han havde været isammen med de øvrige Fangstskibe, var jeg nysgjærrig efter at høre om disses fangst og gik derfor ombord. Nilsen berettede at de fleste havde gjort det daarligt, at nogle norske og endel engelske Fangere var her. Resten var gaaet til Grønland (Grønlandstredet). Han havde ingen Klapmyds seet, kun nogle enkelte i Nærheden her, og han troede at Sælen vel maatte være i denne Isodde, hvis der overhodet er nogen; men ønskede selv at gaa længere i N.O. Taagen havde imidlertid indfundet sig, hvorfor jeg ved Ankomsten ombord besluttede ikke at forandre Plads for det første, men have Taalmodighed til vaar Fiende, Taagen, var borte. Dog kunde jeg ikke undlade at krydse lit frem og tilbage. Dette bidrog til at vi kom Klapmydsen nærmere og nærmere, og da det om Eftermiddagen den 27. klarnede, havde vi Sælen rundt omkring os.

To Baadmandskaber var ude for at opsnappe de Sæler der kom paa vor Vei. Baadene blev indkaldt for at gjøre sig bedre istand, og de øvrige Baade gjort klare og alle sendt i hver sin Retning for

at slaa løs paa de stakkels Dyr, der laa paa Isen for at hvile og ingen Fare anede. *Ishavet* saa vi i Horisonten paa vor Yderside. Den opdaget vor Fangst og kom dampende alt hvad den kunde for at dele med os. *Fridtjof*, Capt. *Otto Nilsen*, kom ogsaa tilsyne nordfra, og det varede ikke lenge førend ogsaa han udfoldede sine Baade og Mænd iblandt vore. Nu gik det paa Livet løs. Baadene kappedes om først at komme til Sælen. Mandskabene anstrengte sig til det yderste og Skibene krydsede frem og tilbage for at optage de lastede Baade der havde sat sit Flag. Naar Baadene var losset, blev de igjen anvist, eller slæbet af Skibet til, eller i Nærheden af de Steder hvor Sælen laa tykkest. Klapmydsen laa spredt, og gav heller ingen stor Fangst for 3 Skibe, derfor var Fangsten tungvindt og besværlig. Naar det ene Skib havde plasert sine Baade, maatte det andet gaa langt foran og være klar der man ventede Sælen at komme op. Der ved fik Baadene mange Mil at ro og stadig Roning. Saasnart en Klapmyds viste sig paa Isen, blev den strax skut eller nedjaget av det ene eller andet Skibsmandskab og saa fremdeles. Det var saaledes med den største Anstrengelse at vi Lørdag Aften den 30. havde skrabet os sammen 2300 Klapmyds og hermed kunde sige at vi var lastet og antog at vi ikke kunde rumme mere. Fra Onsdag Eftermiddag den 27. havde vi holdt paa overet med dette strenge Arbeide, uden Søvn og Spise, kun en Beskøit, lit Øll og et stykke raat Flæsk, som hver Baad medhaver altid under Fangst, og som de under Roning, naar Tiden ikke er altfor knap, maa tage tiltakke med for at stille sin Hunger og Tørst. Naar dertil kommer, at de den hele Tid arbeidede i vaade Klæder; hvilket ikke saa godt kan undgaes i en saadan Kaperfangst som denne, var det ikke saa underligt at vi var 40 Mand i en Baadtalje ved Heisning av Baadene, da vi sluttede Fangsten. Vi trengte nu alle til Hvile og gik derfor ind i Isen for at kunne ligge mere i Ro. En Mands Vagt blev sat og Resten blev fri. En stor Del af os foretrak at gaa lige i Køien, medens andre først søgte at stille sin Hunger, men flere af disse var saa udmattede at de sovned ind med sin Kaffebole i Haanden.

Søndag Eftermiddag den 1. Juli blev Mandskabet kaldt paa Dæk og 2 Baade laaret, da jeg opdagede nogle Klapmyds i Nærheden af os, men Folkene var endnu i en ynkelig Forfatning, værkbrudne og stive i Arme og Ben, saa de neppe kunde røre sig, hvorfor jeg strax maatte tage dem ombord igjen, uagtet det nok var Udsigt til at faa en 100 Stykker. Jeg syntes dog ikke, jeg kunde plage Mand-

skabet mere. Forresten var Maskinen ogsaa saagodtsom ubrugelig, da Axelkuplingen den sidste Fangstdag var gaaet løs, og det var ikke uden Anstrengelse og stor Forsigtighed at vi avanserede indigjennem Isen for at faa et stort Isflag til at fortøie i, saa vi kunde ligge trygt medens vi gjorde istand Maskinen og afspekkede vore Skind.

Søndag Aften kom *Fridtjof* og *Ishavet* ogsaa fortøiede i samme Flage. *Ishavet* havde i Fangsten sammen med os faaet 1500 Stykker Klapmyds og ansaa sig lastet. *Fridtjof* fik 1300, men manglede noget paa Last, hvorfor han samme Aften satte afsted for at søge mere, men jeg hørte senere at han ikke fik noget da Sælen kom væk, og Skibet blev fast i Isen nogle Dage.

Mandskabet gjenvandt strax sine Krefter. Humøret blev bedre efter vort nye Held, og Arbeidet gik raskt baade i Maskinen og med Afspekningen. Torsdag og Fredag havde vi Kuling og drev løs fra vort Isflag. *Ishavet* blev dermed skilt fra os og satte af fra Isen den 6.

Lørdag den 7. var Maskinen i Orden, Sælen afspekket, alt Kjødlegods fyldt samt en Baad paa Dækket og alting forsaavidt iorden at vi ved Middagstid satte af Hjemover. Fangst ialt: 1700 Td. Spek, 2268 Klapmyds, 6000 Hvidhavsskind, 1 Bjørn og 1 Hvalros.

Søndag Eftermiddag passerede vi *Ishavet*. Vinden N.O. løi med Regn og blandet Luft. Gik med 8 Mils Fart for Damp og Seil. Tirsdag 10. fik vi Kuling fra N.O., Farten øgedes og Lørdag Eftermiddag Kl. 4 den 14. Juli ankrede vi i Kjøbmandskjær, uden at have lidt noget Uheld paa Fartøi eller Fangstredskaber. Maaneden blev opsagt for alle Mand og Vagtmænd sat ombord for Pasning af Skibet.

Kjøbmandskjær, den 20. Juli 1888.

Ragnvald Knudsen.
(Sign.)

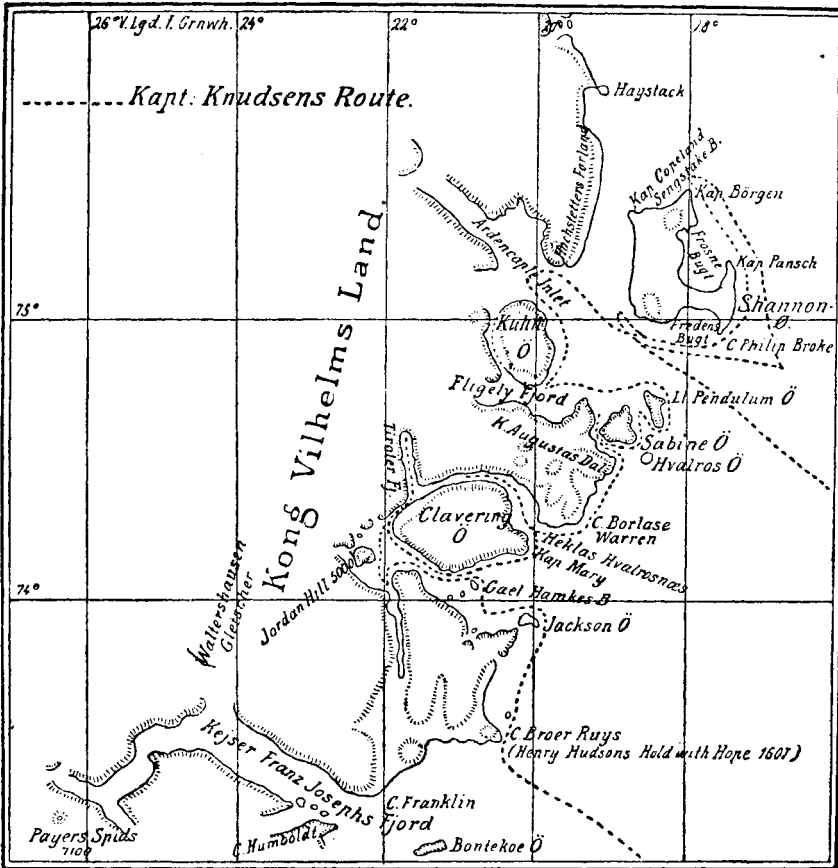
Sælfangeren D/S Heklas Reise paa Nordishavet og til Østgrønland 1889.

I Hvidhavet og Østisen.

Mandag den 25. Februar kl. 11 Form. forlod vi Kjøbmandskjær med ialt 23 Mand ombord. Reisen nordover gik heldig, saa vi allerede Onsdag den 6. Marts ankom til Hammerfest. Torsdag den 7. fik vi mønstret endel av de der forhyrede Mandskaber og den følgende Dag Resten, saa vi Lørdag Morgen efter megen Møie havde samlet 25 Mand og forlod Hammerfest Kl. 7. Vinden var vestlig løi, saa vi gik for Damp og alle Seil. Kl. 1 fik vi ved Rolfsø en heftig Snestorm fra Nord. Alle seil slog bak og Fartøiet var nær ved at kandre. Da Seilene var bjerget, var vi kun 10 Favne fra Fjeldpynten. Vi vedholdt fuld Fart agterover, og det lykkedes os derved at faa dreiet Fartøiet saa meget at det nettop gik klar, — hvis ikke havde alt været tabt. Vi havde nu ingen anden Bjergning end at forsøge at komme tilbage til Hammerfest, hvilket ogsaa lykkedes før Mørket faldt paa. Stormen vedvarede i flere Dage, og vi havde ingen Anledning til at komme afsted før Torsdag Morgen den 14.

Jeg tænkte meget paa at forsøge Ungfangsten ved Jan Mayen, hvortil vi endnu havde god Tid, men Vinden tvang os østover og jeg lot det staa til. Den 16. og 17. havde vi Storm og streng Kulde, og Fartøiet blev svært nediset. Mandag 18. Marts kom vi ind i nyfrosset Is nær den Murmanske Kyst. Intet i Sigte. Fra 19. til 23. var det Snebyget og skyet Luft. Vi avancerede nordover 50 Mil uten at opdage noget, og gik saa mere N.O. og O. Her kom vi ind i nyfrosset og tet Is, der tvang os tilbage, hvorfor vi gik mere S.O. Den 24. om Efterm. i snetyk Luft fik vi høre Sælungeskrik og fik nogle som nylig var kastet. Mellem 25. og 30. gik vi i forskjellige Retninger og fik 340 gammel Sæl og nogle Unger. Søndag 31. praiede vi Sælfangeren *Harald Haarfagre* som ingen Fangst havde, da den havde ligget fast i Isen i 24 Dage.

Fra 1. til 4. April avanserede vi begge sydover. Saa enkelte Sæl i vandet. Den 5. var det tet Taage. Vi traf Fangsten Kl. 11 Form. og gjorde Fald med alle Baade. Den 6. fanget vi fremdeles i klart Veir. *Harald* kom nordfra og gjorde Fald ved os. Kl. 10

Kaptein Knudsens kart over turen til Nordøstgrønland i 1889.
(Efter dansk Geografisk Tidsskrift, B. 10, 1889—90, s. 146.)

Aften var Fangsten slut, hvorfor baadene toges ombord med Fangst paa 1700 Sæl.

Den følgende Dag havde vi Snetykke og begyndte at gjøre Kjedlen ren for Salte, da den ikke længere kunde gaa. Om Aftenen klarede Veiret op og blev pent, tilsatte alle Seil og lagde Bidevind nordover. *Harald* gjorde ligeledes, men opdagede snart vort Snit og gik modsat Retning. Den 8. om Morgenen var Maskinen i Orden og vi dampede sydover hvor vi traf *Harald* i Fangst, gjorde Fald, men fik ubetydelig. *Harald* havde faaet flere hundrede Dyr.

Efter denne Tid saa det ud til at al Sæl paa Hvidhavet var forsvunden, og saaledes Fangsten forbi. De stadige vestlige Storme

gjorde Isen tet og umuliggjorde ethvert Forsøg paa at trenge ind. Den 16. saa vi *Harald* ligge fast inde i Isen og Dampskibet *Jason* krydsede udenfor, tilligemed flere Jagter fra Hammerfest og Vardø. Da intet var at forsømme gik jeg ombord i *Jason*. Den havde 900 Ungsæl og man berettede at Ungfangsten ved Jan Mayen var fuldstændig mislykket, samt at 10 Dampskibe var ventendes til Hvidhavet, — en Beretning der aldeles maatte tilintetgjøre det svage Haab vi endnu havde tilbage om Fangst.

Lørdag den 20., stille Klarveir, Dampskibe og Jagter i Masse. Da jeg tænkte mig Aarsagen til Sælens Forsvinden var den, at den lengere inde i Isen havde aabent Vande og holdt sig der, ønskede jeg at gjøre Forsøg paa at trenge ind, og begyndte med dette om Morgenen. Sex af de øvrige Dampskibe fulgte samme Vei. Vi gik mellem Land og Isen; men tilsidst blev Landaabningen saa liden og Isen saa tet at vi ikke vovede lengere. De øvrige gik tilbage, og Kl. 8 Aften opgav ogsaa vi videre Forsøg.

Søndag 21., Paaskedag: Veiret klart og stille, intet andet isigte end Fartøier overalt, alle ferdige, ventende paa noget som maaske ikke fandtes. Vi var mismodige over intet Udbytte at kunne have i saadant smukt Veir, og ved Tanken paa at selv om det skulde vise sig noget, var vi altfor mange til at kunne haabe paa nogen Fangst. Jeg fattede derfor Beslutning om at søge andre Steder, og satte Kursen nordover. Om Aftenen kom *Vega* krydsende imod, og da den saa at vi vedholdt vor Kurs, kom den efter. Den 26. var Capt. Kristoffersen paa *Vega* ombord hos os. Han fandt det risikabelt at gaa lengere og vilde vende tilbage, — udtalte sin Forundring over at vi fremdeles vilde holde ved, da vi havde gjort vor Fangst søndenfor.

Den 27. bøiede vi af for Novaja Zemlja, intet isigte, Isen tet og streng Kulde saa Nyis dannede sig, — maatte forsøge i nordlig og vestlig retning. Vi fik endel Blaasæl og 2 Bjørne. De følgende Dage var det Storm og Snetykke, der tvang os til at søge Klarvande. Det ugunstige Veir holdt ved fremdeles, og den 5. Mai maatte jeg opgive min Beslutning at følge Isen, da Kulbeholdningen havde minket betydelig og selv med den største Sparsomhed ikke vilde strække til Klapmydsfangsten ved Jan Mayen.

Vi satte Kursen direkte for Hvidhavet, hvortil vi havde gunstig Anledning og den 9. Mai om Aftenen var vi under Land. Praiede *Harald* der berettede at de hele Tiden siden vi forlod dem havde

været begunstiget av smukt Veir, men ingen Fangst. Vi avanserede nu frem og tilbage i Isen sammen med flere Dampfartøier og en hel Del Jagter, — saa adskillig Sæl i Vandet, der igjen stadfestede min tidligere Mening, at den havde sit Hvilested længere inde i Isen. Den 15. dampede vi ind i Landaabningen for at gjøre det sidste Forsøg, *Harald, Dianna* og *Vega* kom nordfra. Den 16. Snestorm fra N.O., forsøgte at komme ud af Isen, men forgjebes. Isen skruede sammen, og vi blev fast lige under Land. Strømmen drev os frem og tilbage og tvang os stadig nærmere Kysten, saa vi tilslut var lige ved Fjeldvæggen. Ispresningen tiltog og den 18. og 19. havde vi nok med at klare Fartøiet. Flere Favne tyk Is skruede op paa Ende langs Siden og Fartøiet knagede i sine Sammenføininger. Isen tørnede mod Propellen, og begge Tørnspletterne, som var av masivt Jern, brekkede. Roret stod værst i Fare, og uagtet alt blev gjort for at redde det, brekkede det dog tilsidst, dog ikke værre end vi reparerede det igjen. Sneen hvirvlede ned fra Fjeldskreanterne i tykke Skyer og alt omkring os havde et vulkansk Udseende. Isen taarnede sig op til smaa Bjerge. Den 20. Mai var Veiret pent. Isen slaknede og vi begyndte at bane os Vei, indtil der fra Maskinen blev værskuet at Fødepumpen var sprunget. Lykkeligvis blev ingen skadet. Den 23. var Pumpen saavidt i Orden at vi igjen kunde benytte Maskinen, og fortsatte ind gjennem Isen. Vi passerede vore gamle bekjendte Grunder hvor vi i Februar sidste Vinter blev liggende fast. Den 25. var vi i Landaabningen paa Østsiden og neste Dag gjorde vi Fald med alle Baade. Sælen var svært sky og mager. Altsaa var det allerede for sent til at kunne gjøre nogen videre Fangst. Vi fik 500 Dyr. Dampede derpaa Nord og østover indtil Isen blev tet. Vi var lige ved Land og der saaes Samojeder-hytter og flere Kors og Merker; men ingen Folk at opdage. Antagelig var det en Begravelsesplads.

Da jeg nu antog at der intet mere var at gjøre paa dette Feldt, vendte vi tilbage og kom klar af Isen den 30. Mai. Vi behøvede Kul og Kursen sattes for Vardø, hvortil vi ankom Lørdag Aften den 1. Juni.

Til Vestisen og Østgrønland.

Kl. 3 Morgen den 5. Juni stak vi tilsjøs fra Vardø, bestemt til Klapmydsfangsten ved Jan Mayen. Vinden var løi hvorfor Maskinen brugtes. Om Aftenen sprang Fødepumpen igjen. Seilene maatte tilsettes, og vi lagde bidevind nordover.

Endelig den 18. Juni naaede vi Isen paa Vestsiden af Spitsbergen. Maskinen var nu i brugbar Stand, og Jagten efter Klapmydsen begyndte. Søndag den 23. om Morgenen traf vi Fangsten og laarede alle Baade. Jeg gav Folkene Ordre om at følge Fartøiet, ligesom ogsaa Signalerne strax blev heist. Hver Baad har en Signalliste hvori Flaggens Betydning staar merket. Veiret var ugunstigt med Kuling og Snebyger dog sigtbart imellem. Fangsten laa spredt og om Aftenen havde vi avanseret 4 Mil. Alle Baadene kom ombord med Last, med Undtagelse af Baad No. 9, hvori var 3 Hammerfestinger. Veiret var mere taaget, hvorfor Fartøiet blev liggende stille for at oppebie Baadens Ankomst. De øvrige satte afsted og kom neste Form. lastede tilbage. Vi havde da faaet omkring 6000 Klapmyds. No. 9 udeblev fremdeles og jeg maatte antage at noget galt var hendt. Baadene toges ombord. Veiret blev nu klarere. *Geysir* og *Mjølner* kom dampende imod os. Vi gik nu tilbage samme Vei vi var kommet, men ingen Baad var at opdage. Jeg var ombord i galeas *Haabet* af Tromsø, men de havde heller ingen seet. Vi gik tilbage igjen, krydsede i alle Retninger, men uden at se noget Spor.

Tirsdag den 25. Juni gjorde vi Fald sammen med Dampskibet *Active* fra Dundee. Hans Folk berettede at vor Baad havde været ombord hos dem, men var nu antagelig ombord i *Haabet*. Om Aftenen havde vi Galeasen i Sigte og opdagede Flag paa Toppen. Vi gik op paa Siden af ham og fik vore Folk tilbage. Disse havde strax Søndag Morgen tabt Fartøiet af Sigte og ikke paa Kompasset lagt Merke til hvad Retning vi tog. De havde roet N.V. i Stedet for SV. Vinden som de havde tatt Merke efter var skiftet. Da det klarnede, fik de se et Fartøi som de troede var *Hekla*. Kommet nærmere opdagede de sin Feiltagelse, men maatte alligevel søge ombord, da de var saa medtagne at de ikke kunde fortsætte Søgningen efter os. Uagtet jeg var glad ved at have faaet Folkene tilbage, var jeg dog ærgerlig for at have tabt flere Hundrede Klapmyds ved denne Anledning. Paa Grund af Taage og Uveir blev det ogsaa lidet Haab om at kunne erstatte det tabte. Men hermed var der intet at gjøre. To af de gjenfundne befandt sig vel efter Strabadserne, men Skytteren, en ellers meget dygtig Mand, var syg i længere Tid.

Efterat have krydset Isen i flere Dage sammen med en hel Del Fartøier uden noget Udbytte, skar vi afsted, først i nordostlig Retning og var ikke langt fra Spidsbergen, — derefter tilbage under stadig Taage. Søndag den 7. Juli var det stille og klarveir. Alt vi

saa, var et Dampskib der halede fort ind paa os. Vi var denne Gang, som ellers naar ingen Fangst var at se, nødt til at gaa paa Fattigmandsvis paa Grund af Maskinens store Spiseevne. Dampskibet var *Mjølner* fra Moss. Det fulgte os en Tid, men gik om Aftenen tilbage.

Vi fortsatte vestover, da jeg ikke kunde tænke mig nogen videre Fangst der hvor alle Fartøjerne var samlede. Taage og Isens Tæthed bragte os til at ligge stille nogle Dage, hvorved Mandskabet fik en gunstig Anledning til Alkeskydning, hvilket gav dem et godt Udbytte, og mig til at tænke paa hvilket Fangstfeldt vi herefter skulde velge. For Klapmydsfangsten maatte være forbi. *Harald* skulde til Spidsbergen og Novaja Zemlja og vilde sandsynligvis blive en slem Konkurrent. Og Isforholdene vilde bli ugunstige, at dømme efter der vi havde været.

Da jeg tidligere havde læst nogle Expeditionsberetninger fra Grønlands Østkyst der gav Oplysning om Hvalros og Blaasel derborte, bragte dette mig paa Tanken om at det muligens kunde være noget at gjøre der. At foretage et saadant Skridt paa egen Haand, der sandsynligvis ikke var forbunden med saa liden Risiko, og med Proviant kun for 2 Maaneder og 600 Tønder Kul, var maaske ikke saa rigtig ligeoverfor Mandskab, Rederi og Assurandører, men jeg var ivrig efter at se et nyt Fangstfeldt og stolede paa Lykken. Den 11. Juli begyndte vi endelig at arbeide os ind gennem Isen paa $71^{\circ} 23'$ N. Br. og $8^{\circ} 10'$ V. L., idet den her var mere fordelt end længere retv. Nord eller Syd. Til at begynde med var Isen slak, og det bar derfor raskt frem.

Kl. 12 Middag den 12. befandt vi os paa $72^{\circ} 9'$ N. Br. og $11^{\circ} 25'$ V. L. mellem tettere Is og større Isflager, og Aabningerne var saa smale at vi med Nød kunde bane os Vei. Paa flere Steder var vi nødt til at ramme os frem. Ja vi forsøgte ogsaa en Gang paa at komme tilbage, men Isen klemte sammen og spærrede os Veien tilbage. Vi havde altsaa ingen anden Udvei end at holde ved, hvad enten vi for stedse skulde blive udelukket fra Yderverdenen eller senere ved heldigere Vind og Isforhold atter kunde naa Klarvandet.

Den 13. Juli paa $72^{\circ} 34'$ N. Br. og $13^{\circ} 38'$ V. L. fremdeles store Isflader med smaa Aabninger imellem. Vi avancerede N.N.V. og N.V. og Isen var aldeles tet paa begge Sider af os.

Den 14. Juli obsv. $72^{\circ} 40'$ N. Br. og $17^{\circ} 4'$ V. L. Isforholdene de samme. Efter at have gaaet igjennem nogle trange Laase, og pas-

seret Isskruinger der ragede flere Favne i Veiret, fik vi slakere Is og Grønland i Sigte. Mandag den 15. Juli observertes $72^{\circ} 54'$ N. Br. og $19^{\circ} 0'$ V. L., og Kl. 2 Morgen den 16. Juli kom vi ind under Land ved Cap Hold with Hope efter at have gaaet igjennem et Isbelte paa 60 Mil og uden andet Uheld end at have knust en Baad.

Overalt i sydlig Retning laa Isen aldeles tet til Land. Indenfor Øen Bontecoe og sydover saaes flere store Isbjerge. Her fik vi det første Indtryk av Sommeren. Stille, Solskin og 20° Varme var ret behageligt for os, der saa lang Tid havde været vant til Kulde, Sne, Taage og Raaluft. Landet her med sine høie snebedækte Toppe saa overmaade vildt ud. Langs Kysten drev store Isfjelde, — jeg talte til 23.

Da vi ikke kunde komme sydover, som jeg helst havde ønsket, avancerede vi langs Landet mod Nord. Vandet var graat og grumset. Bugten mellem Cap Hold with Hope og Jacksonøen laa fuld av Is. Den laa antagelig paa Grund, da den blev liggende der under hele vort Ophold, uagtet Isen paa andre Steder drev fra og til Landet. Gael Hamkes Bugt laa fuld af Is og vi kunde ikke komme længere ind end til Cap Mary. Fjorden paa Nordsiden af Claveringsøen var nogenlunde isfri og vi søgte ind der. Isen var bag os. Under Land var kun nogle Drivisflag. Ved Hjelp af Loddet vovede vi os helt ind til Stranden. I et Dalføre et stykke fra os var en grøn Slette. Der vrimlede det af Dyr, Rene og Moskusoxer. En Isbjørn gik længere oppe noksaa forsigtig.

Stemningen ombord begyndte nu at blive livlig. Mandskabet som i de sidste Dage gjennem Isen var noget nedstemte, frydet sig og vilde gjerne have gjæstet saavel Bjørnen som Renen og Moskusoxen. Vi havde imidlertid ikke Tid til saadant. Hvalrossen var vort Maal, og afsted bar det. Nogle Blaasæle som faldt i vor Vei blev tagne. Kl. 4 Efterm. opdagede jeg Hvalros paa Land. Denne Efterretning kom uventet, for faa havde vist tænkt sig at vi skulde træffe den her. Dyrene laa paa Næsset paa høire Side af Fjorden, hvor en liden Ø ligger udenfor, og dette Næss var det vi siden kaldte Heklas Hvalrossnæss¹. Landet var her fladt ved Kysten med høie Volder der et Stykke fra Stranden bestaar af Smaasten blandet med Sand og Skjel. Antagelig har vel Isen skruet op disse.

¹ Kapp Berghaus.

Alting blev gjort klar til Fangsten og Kl. 6 begav 36 Mand sig iland for efter en Mils Omvei at angribe Hvalrossen. De kunde ikke benytte Baadene, da Dyrene vilde have faaet Lugten af dem, hvilket man maa være opmærksom paa, idet dette bringer dem til at styrte i Vandet.

En deilig Sommeraften var det, og Solen stod høit paa Him- melen. Den tog sig rigtig godt ud denne lille Krigshær som spad- serede langs Fjeldskrenterne, bebevnedede med Rifler, Lanser og Hak- ker, for at angribe disse Dyr, der ganske vist aldrig havde seet en saadan Fiende.

Kl. 10 Aften naaede de Stedet og efter en liden Rast begyndte Angrebet. Skud paa Skud hørtes, strax var alt indhyllet i Røg. Skrig og Spetakkel lød saavel fra Forsvarere som Angribere, og efter $\frac{1}{2}$ Times Forløb var 100 Hvalros strakte paa Land. De der und- slap kom med sine hæslege Brøl Fartøiet imøde da dette bragte Baadene frem for at Mandskabet kunde fortsætte Jagten i Vandet. Nu blev det Liv for Alvor. Baadene løb omkap og enhver anstrengte sig til det yderste for at faa Dyrene fast, for derpaa at faa en ufrivillig Skyds saa Vandet skummede om Stevnen. Hammerfestingerne viste sig som rigtige Krigere paa dette Feldt, og den ene Hvalros efter den anden bragtes i Land. Dog ikke altid saa letvindt. Efter en ufrivillig Bugsertur, vendte Dyret sig ofte om for med sine lange Tender at gjenneborre Baaden eller kapseise den. Ogsaa andre af Dyrene kom til og strakte sine skrækkelige Ansigter over Baaden, enten af Nysgjerrighed eller ogsaa for at hevne sine Unger eller Kamerater. Baadfolkene maatte stadig være opmærksomme herpaa og altid parat med Lansen for at fri Baaden eller Aarerne som Dyrene med Lethed bankede i Splinter.

Hvalrossen kan bli indtil 16 Fod lang og har et forholdsvis tykt, klumpet Legeme med 2 Tænder indtil 30 Tommer lange. Den er et mærkelig Dyr og jeg forundrede mig mange Gange over dens Klogskab. Indbyrdes kæmper Dyrene ofte baade paa Land og i Vandet. Med sine store Tænder hugger de ubarmhertig løs paa hverandre, flenger den tommetykke Hud eller brykker Tænderne paa hverandre. Man træffer dem saaledes ofte med ganske korte Tand- stubber eller slet ingen Tænder; men slige Dyr er ilde stedt, da Tænderne benyttes til at opgrave fra Havbunden de Muslinger som utgjør deres vigtigste Føde. — Hvalrossen gaar for det meste i Flokke og hele Familier isammen. Han, Hun og indtil 3 Aars Unger.

Ungerne verner de om med en utrolig Udholdenhed. Især Moderen, hun forlader ikke sit yngste Barn, selv om det gjelder hendes Liv, saalenge hun har Kraft til at holde det fast under Sveiven. Det er et eien-dommelig Syn naar hun kommer svømmende med sin Unge paa Ryggen. Ligeledes naar hun er paa Land og merker Fare. Da maa hun altid have Ungen først i Vandet før hun selv tar Flugten. Naar Dyrene gaar paa Land, ligger de der undertiden i flere Dage i Træk for at sove ud, og saa tet sammenpakket at de ser ud som en eneste Masse. Men der er dog altid en paa Vagt. Han reiser ofte Hovedet for at se sig omkring, og mærker han noget, er det ligesom telegraferet til alle de andre paa en Gang. I en Fart er de i Vandet.

Onsdag Form. 17. Juli var de Hvalrosser der undslap os forsvundne, og medens Mandskabet holdt paa at tage ombord dem vi havde faaet, foretog jeg med 4 Mand en Baadtur 3 Mil ind gennem Fjorden for at søge efter mere. Dagen efter vendte vi tilbage til Fartøiet. Nu var der bleven Forandring, om just ingen videre Kulde, saa dog fuldstendig Høst. Styrmanden havde paa Grund af Drivis og Taage været nødt til at gaa til Ankers med Fartøiet indenfor en liden Ø. Her blev vi liggende i flere Dage og havde enkelte Baadudflugter, der bragte os 3 Bjørne og nogle Hvalros, ligesom vi opdagede flere Stenringe efter Eskimoerne.

Vi opholdt os i denne Fjord¹ nogle Dager. Fjorden gaar i N.V. og vestlig Retning, ca. 4 Mil lang og Bredden vexlende fra $\frac{1}{2}$ til $1\frac{1}{2}$ Mil. Landet er nesten overalt lavt ved Kysten, og kun nogle enkelte Sne- og Isflekker saaes. Marken er stenet og blød, sparsomt med Græs, og kun nogle enkelte Blomster at se. Drivved fandt vi helt inde i Bunden af Fjorden. Fra Kysten skraaned Landet op til høie Toppe og paa enkelte af dem var det Isbræer. Nogle af Dalene var fulde af Is, og flere Bække havde sit Udløb i Fjorden. Havbunden var for det meste blød, der vi fik Bund med Loddet, og det var grundt paa de fleste Steder et godt Stykke fra Stranden. Vi benyttede sjelden mere end 25 Favne Line, saa jeg kjender ikke de større Dybder i Fjorden. Luftens Temperatur varierede fra $+5^{\circ}$ til $+15^{\circ}$ Celsius, Vandets var $2\frac{1}{2}^{\circ}$ C. Isen paa Land saavel som i Vandet smeltede hurtigt. — En Arm af denne Fjord, $\frac{1}{4}$ Mil bred, bøiede af i Retn. S.V. og sydlig Retning. Paa begge Sider var der

¹ Claveringfjorden.

høie Fjelde bestaaende af istykkersprukken Sten. Vi var $\frac{1}{2}$ Mil inde i denne Fjord, men da ingen Fangst var at se, vendte vi tilbage.

Den 21. Juli forsvandt Taagen og vi dampede ud for at søge Fangst paa andre Steder. Ved denne Anledning fik vi Erfaring for at vi ikke kunde være saa trygge for Undervandsbaaer og Skjær Vi løb paa Grund, men heldigvis paa voxende Vande. Her var regelmæssig Ebbe og Flod med en Høideforskjel paa ca. 4 Fod, saa vi paa Høivande ved Hjælp af Seilene og Maskinen fik bakket Fartøiet af uden anden Ulempe.

Efter at have været ved Sabineøen den 22. Juli, hvor Isen laa tet til Land og negtede os at komme længere, gik vi Sydover igjen. Vi gik nu ind i en Fjord, men maatte strax vende tilbage paa Grund af Storm og Taage, og fortøiede i en Isflade nogle Mil fra Land. Her blev vi liggende til den 26., da Veiret igjen var saadan at vi kunde fortsætte vore Undersøgelser.

Her paa Kysten er ingen Oplodninger foretaget og Landet er paa mange Steder feilagtigt anlagt i vore Sjøkarter. Under stadig Lodning og tillige med Baad forud for at undersøge Dybden avancerede vi den 26. Juli indigjennem en Fjord¹. Vi fik nogle Hvalros og en Bjørn. Isen i Gael Hamkes Bugt var nu drevet ud og eftersom vi kom indover, blev det friere for Is. Om Aftenen var vi inde ved Fjordarmen Loch Fine. Dagen efter naaede vi Jordan Hill, som ikke er en Ø, men paa sin Inderside havde en veldig Landis. Vi gik med Skibet klos til Landet, da vi længere ude havde Grunde med kun 2 Favne Vand. Helt inde ved Fjeldet var der fra 5 til 25 Fv. Vor første Moskusoxe fik vi paa Jordan Hill. Den havde sandsynligvis gaaet over Isen, da dette Dyr, som vi senere erfarede, er bange for at komme i Vandet.

Vi gik nu nordover ca. 3 Mil bag Clavingøen og kom til et Sandrev der forbandt Øen med Fastlandet. Lit Is laa ved Landet vestenfor os. Vi gik derfor til Ankers ved Clavingøen den 27. Middag.

Her var et rigt Dyreliv, hvorfor Mandskabet fik Landlov. Denne Meddelelse hilste de med Hurrarob og snart saaes 15 Mand med Rifler paa Nakken og fulgt av en hel Del Hjelpetropper. Strax var enhver Pynt besat. Nu gjaldt det Moskusoxen. Jeg fik imidlertid lidet se af Jagten, da jeg saasart vi paa Høivandet kunde komme

¹ Clavingfjorden på Clavingøyas sydside.

over Sandrevet, med 8 Mand i Baaden satte afsted længere ind gennem Fjordene for at opsøge Hvalrossen. Men det havde nok gaaet varmt til. Oxen var dem overlegen i Hurtighed og dens Hoved var pansret saa Kugler ikke bed paa det.

Veiret var ypperligt. Vi fik atter Fornemmelser af Sommeren, men Myggene var os en Plage paa hele vor Tur. Efter nogle Timers Roning, lagde vi i Land for at tage os en liden Hvil. Her paatraf vi ogsaa Stenringe efter Eskimoernes Hytter og i en af dem fandt jeg en Lansespids af Sten, ganske net forarbejdet og med to borrede Huller. Ved at flytte og optage nogle Stene, fandt vi en hel Del Ben, deriblandt Bjørnetænder. Vi havde imidlertid ingen Tid at spille, da vi allerede havde faaet Erfaring for at Klarveir var en Sjældenhed her. Efter at have taget os en Dram og en Bid Brød, fortsatte vi med fornyet Kraft, bøiede efter en Tid af tilvenstre og kom ind i en trang Fjord der gik i N.V. Retning, omtrent 4 Mil lang. De steile Fjeldvægge paa begge Sider ragede en 6—8000 Fod op, at dømme efter det øvrige Landskab. Paa Toppen laa flere mægtige Isbræer fra hvilke store Fosse strømmede ned. Vi fortsatte vor Kurs og efter nogle Timers Roning naaede vi Fjordbunden. Her var intet andet at opdage end nogle store glaciervale med sine Afløbsrender. Vi begyndte nu Tilbagetoget; men jeg skal ikke nægte for at en viss Frygt betog mig, og jeg tror ogsaa de øvrige, da Baaden atter gled forbi under disse steile Fjelde med sine Isbræer. Tausheden afbrødes imidlertid idet en Hammerfesting, der havde været med paa Laxefiske paa Spidsbergen, bemærkede at her i denne Fjord maatte findes Lax. Han syntes alt tydede hen herpaa. Vi manglede nu blot Laxegarn, saa vilde vi snart kunnet have en Herremiddag istand. En anden opdagede et sort Syvtal paa den lyse graa, steile Fjeldvæg ca. 4000 Fod fra Vandlinjen. Dets Former var saa fuldstændige at Bogtrykkeren ikke kunde have gjort det bedre. Høiden paa Tallet var 14 Tommer at se til. Længere henne saa vi en Graagaasflok, som vi gjorde forgjæves Jagt paa. I Øst saa vi den trange Fjord mellem Clavingøens Nordside og Fastlandet, altsaa den samme som vi havde været inde i fra den anden Side.

Den 28. Juli om Aftenen kom vi tilbage til Fartøiet efter at have tilbagelagt en strekning paa 12 Mil. Ombord var der Liv og Lystighed overalt. Enhver viste frem sine rariteter, Moskusoxxer, Harer og Ræv og Ryper.

Rensdyrstegen ventede os paa Bordet. Nogle havde fundet Rækved, andre Risbjergk, Lemen, Sommerfugle og Blomster. Guld- og Diamantstene var de alle i Besiddelse af.

Vi lettede nu Anker, og paa Veien fik vi se en Sort Springhvale, ganske smaa, og nogle Flokke Narhvale, af hvilke sidste vi senere fandt et Horn 10 Fod langt.

Næste Dag gjæstede vi atter Heklas Hvalrosnæss og fik nogle Hvalros. Derefter fortsatte vi vor Søgen langs Landet, men kom ogsaa denne Gang uheldigvis paa Grund. Paa Veien fra Gael Hamkes Bugt, passeret vi flere Isfjelde. Den 30. Juli kom vi tilbage til Sabineøen. Nu var Isen drevet fra Land og Fjordene fremkommelige. Vi gik videre mellem Sabineøen og Fastlandet, hvor det dybeste var 5 Favne Vand og Stenbund. Vi fortsatte udenom Pendulumøen og ind til Kuhnøens Sydside, derpaa til dennes Nordpynt. Vi lagde Mærke til at Drivisflagene avancerede mest ind i Ardencaple Fjorden. Muligens denne Fjord ogsaa havde et andet Udløb?

Vi ankrede paa Grund af Taage og Storm bag en Ø inde i en Fjord. Her fik vi 2 Isbjørne. Samme Aften begav vi os i Land som Alpestigere og besteg de høieste Toppe vi kunde opdage i vor Nærhed for at se Landets Indre. Her opsatte vi en Varde, hvori alle fik travelt med at indridse sine Navn. Et Stykke Træ, der sandsynligvis havde tilhørt en Hundeslede efter Eskimoerne, blev fundet.

Næste Dag havde vi fremdeles det samme ugunstige Veir. Baadene sendtes i forskjellige Retninger for om muligt at opdage Hvalrossen, og om Aftenen vendte de tilbage med en Fangst af 16 Dyr. Folkene var våde og stivfrosne, hvorved flere efter Turen blev syge. Veiret tvang os de følgende Dage til at blive ombord, da vi havde nok med at bjerpe Fartøiet for ikke at drive i Land.

Den 3. August fik vi se Hvalros paa Land. Vi gjorde Fald; fik 80 Dyr som blev bragt ombord efter meget Besvær.

Det urolige Veir holdt os fangen til 7. August. Vi lettede da for at søge en anden Plads. Ved stadig Lodning og Baad forud for at undersøge Dybden, gik det langsomt frem imellem nogle høie Isfjelde. Uagtet al denne Forsigtighed undgik vi ikke at stryge over et Skjær, der laa en Mil af Land og paa hvis Sider Dybden var 25 Favne. Fremgangen begyndte nu at blive endda mindre, og da vi om Aftenen stoppede Maskinen og gav fuld Fart agterover for et Undervandsskjær, nægtede Maskinen at arbeide. Propellen var løs paa Axelen og tog Tag i Agterstevnen for agterover. Forover kunde

vi til Nød gaa. Jeg satte derfor Kursen ud mod Isen for at faa klarere Vand og fortøiede i et Isflag. Vi fandt snart Feilen. Stoppersplinten for Propellen var væk. Efter en hel Del Arbeide fik vi endelig sat en ny istedet og kunde nu sige at alt var i Orden igjen.

Taagen havde imidlertid indfundet sig og forsvandt først Lørdag Morgen den 10. saa vi atter kunde avancere mod Land. Nu begyndte Mandskabet for Alvor at blive ængstelig. Det næsten stadi-ge Taageveir og de sidste Dages Begivenheder havde bragt dem til at blive bekymret for vor Skjæbne, hvis vi skulde blive nødt til at forlade Fartøiet eller fryse inde her i denne Ørken, uden at noget Menneske havde Anelse om hvor vi var. Der erklærede imidlertid ikke at ville paatvinge mig noget, men de var uvillige til at søge imod Land paanyt og syntes at jeg burde efterkomme deres Ønske om at sette af.

Uagtet jeg havde Lyst til at se nogle flere Steder i Haab om at paatreffe mere Fangst, syntes jeg dog ikke saa som Forholdene var, lengere at burde modsette mig Mandskabets Vilje. De havde hele Tiden, uagtet uvis paa vor fremtidige Skjæbne, arbeidet ufortrødent og bidraget alt muligt til den Fangst, der efter de ugunstige Veirforhold og vort mangelfulde Kjendskab til Fangstfeldtet, vel maatte siges at være forholdsvis god, nemlig: 267 Hvalros, 6 Isbjørne og 24 Moskusoxer.

Den 10. August befandt vi os paa $75^{\circ} 32' N.$ Br. ved Cap Børgen paa Shannonøen ved tet Iskant der saa ud til at strekke sig helt til Landet i Nord og N.V. Om dette Lands Udseende kan jeg intet forklare, da Luften fortonede det og gav det alle mulige Skikkelser. Jeg besluttede samme Aften at sette af, efter at have gaaet rundt Shannonøens Nord-, Øst-, og Sydside, det lengste Nord noget Fartøi har været paa Grønlands Østkyst.

Under vort Ophold her gjorde jeg følgende Iagttagelser: Vinden var mest sydlig og den bragte altid Taage med sig. Med Vind fra Nord var det gjerne klart over Land, men jeg saa undertiden Taagebanken udenfor. Sneen minkede betydelig under vort Ophold. Bækkene blev mindre og Landaabningen større. Drivisflagene under Land og i Fjordene smeltede og forsvandt tildels. Flere Isfjelde saa og hørte vi kante. Under Land og i Fjordene saa vi ingen Aate eller Krebsdyr, kun en liden Fisk der af Størrelse og Udseende lignede Lodden paa Finmarken. Derimod var der en Masse smaa

Maneter i Vandet nogle Mil af Land. Landet saa vi paa en Afstand af 30 Mil ifølge vore Observationer.

Gjennem Drivisen ud til Klarvande kom vi omtrent den samme Vei som den vi gik ind. Der møtte os adskillige Hindringer, idet Nyis havde dannet sig og forbandt de store Isflader. Efter at have gjort tvende Forsøg og maattet gaa tilbage, lykkedes det os tredie Gang at trenge igjennem til aabent Vande den 14. August. Modvind og lidet Kulforraad bragte os en lang Reise, saa vi naaede Hammerfest først den 28. Her blev de i Hammerfest forhyrede Mandskaber afmønstret og neste Morgen fortsatte vi Reisen hjemover.

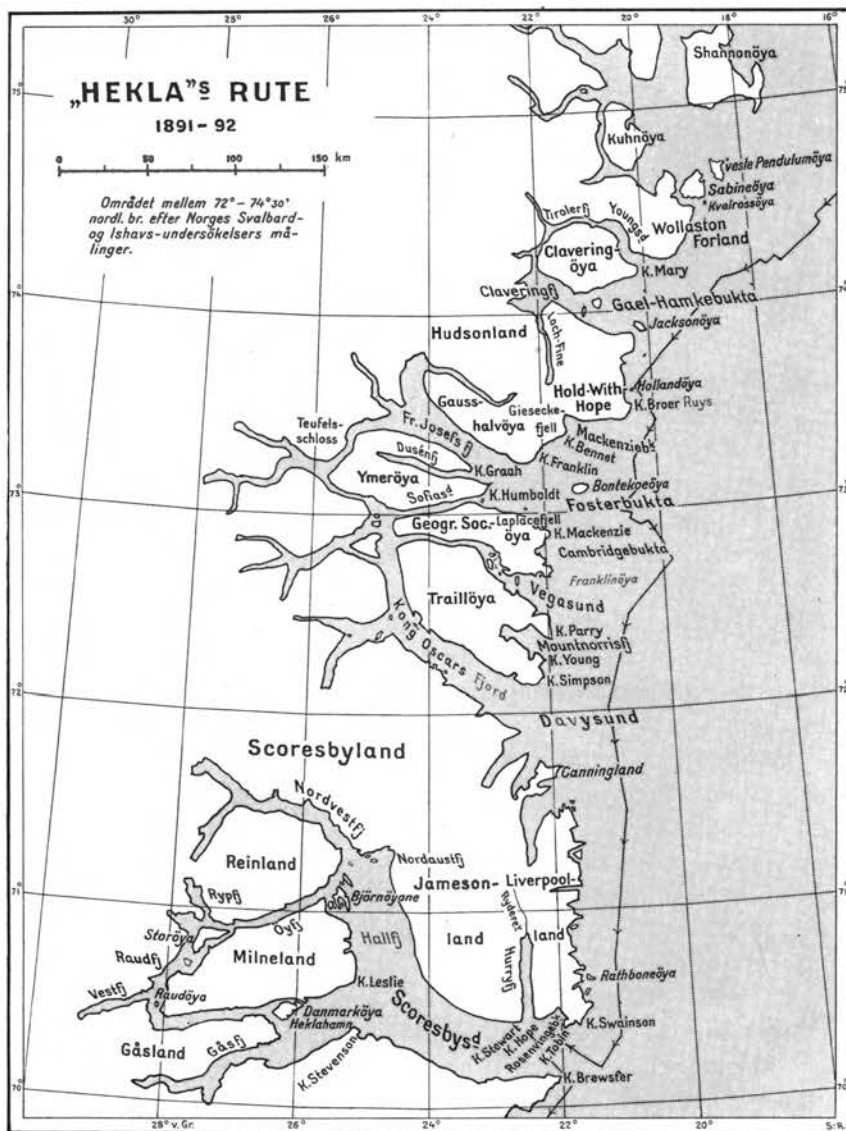
Hekla ankrede i Kjøbmandskjær den 16. September, efter at have tilbagelagt i ret Linie 2350 Mil og med en Fangst av ialt 1000 Tønder Spek, 2730 gammel Sæl, 44 Ungsæl, 807 Klapmyds, 21 Blaa-sæl, 267 Hvalros (ca. 27 000 kg.), 220 kg. Hvalrostender, 9 Bjørne og 24 Moskusoxer.

Sælfangeren Heklas Reise til Scoresbysund og Overvintring der med den danske Ryder-Ekspedition 1891—92.

Den danske løytnant i Marinen Carl Ryder skriver i sin beretning om Den østgrønlandske Expedition 1891—92 (utgitt i Meddelelser om Grønland, XVII hefte i 1895), at interessen for grønlandske undersøkelser blev betydelig vekket også i Danmark efter dr. Fridtjof Nansens hjemkomst fra skituren over innlandsisen i 1888. Vinteren 1889—90 inngav Ryder derfor til det danske marineministerium et »Forslag og Planer til en Undersøgelse av Grønlands Østkyst fra 66° til 73° N. Br.«. Planen gikk i korthet ut på at en ekspedisjon bestående av 9 mann med 3 båter, hus til overvintring og proviant for 2 år m. m. skulde landsettes av en damper i juni eller juli 1891 ved Kapp Stewart i Scoresbysund. I begynnelsen av september skulde skibet gå hjem. Når isforholdene i 1892 tillot det, var det meningen at ekspedisjonen skulde ro med båtene fra Scoresbysund sydover langs kysten til Angmagssalik, hvortil man ventet å kunne nå i midten av september. Skibet skulde så, efter endt fangsttur, i slutningen av juli gå til Kapp Stewart og hente overvintretnes efterladte beretninger og samlinger. Derefter skulde det fortsette til Angmagssalik for å avvente ekspedisjonens ankomst dit.

Marineministeriet overtok ekspedisjonens finansiering, efter at Commissionen for Grønlands geografiske og geologiske Undersøgelser hadde anbefalt forslaget — »særlig i den Form, at der til Expeditionen lejedes et norsk Sælfangerskib«.

Det fremgår av kaptein Ragnvald Knudsens efterlatte papirer at løytnant Ryder gjorde store anstrengelser for å få Knudsen med selfangeren *Hekla* av Tønsberg til å overta førselen og henting av ekspedisjonen. Spesielt var det ham maktpåliggende å få kaptein Knudsen med, og han foretok i den anledning flere reiser til Tønsberg og Christiania for å konferere med kapteinen personlig. Dette er ganske rimelig. Løytnant Ryder hadde selv ingen erfaring m. h. t. arktiske ekspedisjoner eller i det hele til reiser i polarstrøkene. På den annen side var kaptein Knudsen den eneste som på den tid hadde besøkt Østgrønland. Dessuten var han en navngjeten ishavsmann, og skuten hans hadde vist at den kunde klare den tunge baksen

Kart over løjtnant C. Ryders grønlandske ekspedisjon 1891—92.

under Grønland. Bedre mann og likere skib kunde ikke løytnant Ryder ønske sig. Om hans ekspedisjon skulde bli vellykket eller ikke avhang i virkeligheten av om han kunde få kaptein Knudsen til å overta føringen. Efter en rekke forhandlinger blev der endelig sluttet kontrakt om befraktningen med rederen, konsul N. Bugge, Tønsberg.

D/S *Hekla* var bygget i 1872 og hadde en 45 hesters høitrykksmaskin. En lignende ishavsskute vilde idag ha en maskin på omkring 350 hk. Men *Hekla* var jo i første rekke et seilskib. Lengden var 140 fot, bredden 30; med full last stakk fartøiet 17 fot. Drektheten var 357 tonn brutto og 240 tonn netto. Besetningen var satt til 20 mann på denne ekspedisjonen.

Det var ikke forutsetningen at *Hekla* skulde overvintre. Bl. a. på grunn av den danske ekspedisjons omfattende utstyr var der ikke plass ombord for vinterutstyr til skibet mannskap. En av grunnene var at rederiet hadde forpliktet sig til å ta med så meget kull som overhodet mulig. Det spesielle vinterutstyr til en 20 manns besetning vilde tatt stor plass, og det heter i løytnant Ryders beretning at skibet ved avgangen var »saa fuldpakket, at hver eneste Krog og Rum ombord blev benyttet og til meget af Godset blev der ikke Plads i Lasten, saa at det maatte staves bort paa Dækket«. Dette understrekes her, fordi man kommer tilbake til mannskapets mangelfulle utstyr i kaptein Knudsens dagbok under den tvungne overvintringen.

Imidlertid måtte man jo være forberedt på en overvintring på grunn av *naturhindringer* eller uhell. Det heter da også i kontrakten at skibet av rederiet skal være forsynt med proviant til besetningen for 6 måneder fra den dag det forlater Kjøbenhavn. Men videre heter det at den danske ekspedisjon skal sørge for og bekoste reserveproviant til skibets besetning for det tilfelle at skibet skulde bli nødt til å overvintre.

Videre er det nødvendig å gjøre oppmerksom på følgende passus i kontrakten: »Skibets Besætning skal efter Captainens Ordre være Expeditionen behjælpelig med hvad det kan forefalde« og »Alt hvad der paa Touren skydes, fanges eller indsamles er Expeditionens Ejendom.« Der står i kontrakten intet om at løytnant Ryder hadde rett til å holde skibet tilbake for vinteren. Ovennevnte bestemmelser gjelder derfor bare sommerturene til og fra Grønland. Nu blev altså *Hekla* likevel holdt tilbake i Scoresbysund vinteren 1891—92, og

som det vil fremgå av de efterfølgende beretninger bidrog nordmennene ombord i langt større grad til ekspedisjonens resultater enn det fremgår av løytnant Ryders beretning. De norske sjøfolks innsats er så meget mere bemerkelsesverdig som de ikke hadde annet vinterutstyr enn det de kunde lage sig selv.

Den danske ekspedisjon bestod av følgende medlemmer: Lederen, premierløytnant Carl *Ryder*, premierløytnant Helge *Vedel*, cand. phil. Edvard *Bay*, underkanoner E. *Ancker*, tømmermann Chr. *Threms* og grønlenderne Johan *Petersen* og Otto *Andersen*. Enn videre de to norske fangstmenn Arnoldus *Allan* fra Hammerfest og Gunnar *Eriksen* fra Tromsø. Dessuten skulde de to danske videnskapsmenn cand. phil. N. *Hartz* og cand. phil. H. *Deichmann* delta i sommertoktet og følge skibet hjem om høsten 1891. De måtte naturligvis også overvintre, men da de ikke hørte til den egentlige landekspedisjon, fikk de stasjon ombord i *Hekla* om vinteren.

Den 27. mai 1891 ankom *Hekla* til Kjøbenhavn, og søndag den 7. juni stevnet fartøiet mot nordvest, — som kaptein Knudsen skriver i dagboken sin, »med det norske Flag — intet andet — under Gaffelen«.

Den efterfølgende beretning faller i 5 avsnitt: Først et utdrag av kaptein Knudsens brev til rederiet om selve overreisen fra Danmark til iskanten. Brevet er skrevet underveis, og blev sendt hjem med en hvalfanger man møtte. Derefter følger Knudsens dagbok fra ankomsten under Østgrønland inntil avreisen fra Scoresbysund neste sommer. Den neste del er en av kaptein Knudsen senere skrevet beretning om *Heklas* besøk i Angmagssalik sommeren 1892, så følger styrmennenes beretninger fra sledeturene våren 1892 og tilslutt en del av Knudsens korrespondanse vedrørende ekspedisjonen. Se for øvrig forordet på side 5.

Overreisen.

Nordishavet 29. Juni 1891.

— — Jeg maa da først fortelle at jeg og Mandskabet ere friske og Expeditionschefen Ryder, saavel som de øvrige Videnskabsmænd og Mandskaber befinder sig vel og trives rigtig godt. Dernest at Reisen hertil (71° N. Br. og 4° V. L.) var noget lang.

Da De havde forlat os Søndag den 7. Juni ved Helsingør, gik det hurtigt avsted, idet Seilene hjalp godt til for Maskinen, og uagtet

vi om Morgenen fik Stille, signaliserede vi aligevel til Skagens Signalstation Kl. 10 Form. den 8de. Siden gik det mere langsomt paa Grund af Stille og Modvind, saa vi maatte bruge Maskinen det meste af Veien og naaede først Isen Lørdag 20de Juni. Paa Reisen havde vi Øvelser i Brugen af de forskjellige Instrumenter der skal benyttes ved de Undersøgelser der bliver at foretage, tillige endel Lodninger og Temperaturmaalinger af Vandet paa de forskjellige Dybder, — samt sendt Underretning hvor vi har været ved hjælp af Flasker der er kastet overbord.

Strax vi kom i Isen var Videnskaben ifærd med at indsamle hvad der kunde findes paa Isflagene, saasom Lere, Plantestofte, Sten og Muslingskal, for senere at kunne udfinde hvordan og hvorfra det er kommet der. Den 21. naaede vi 6 Mil ind gennem Isen i Retning mod Grønland, øst for Island paa 68° N. Br. og 8° V. L. Her blev Isen tet og kunde saaledes ikke komme længere, hvorfor Skibet blev fortøiet til et stort Isflag. Dagen efter vendte vi tilbage ud af Isen og fortsatte østover, men fik straks den sørgelige Erfaring at Isen laa langt syd, og det maatte derfor være et ualmindeligt uheldigt Isaar for at naa Grønlands Østkyst. Dette stadfestede sig mere og mere eftersom vi kom østover, idet Isen laa flere Mil østenfor Jan. Mayen og fremdeles gaar i østlig Retning og Gud ved hvor langt, da vi ligger i en stor Isbugt og ikke ser andet end stor Is omkring os.

Ved Jan Mayen havde vi flere Lodninger og Skrabninger paa Bunden. Mange interessante Ting blev fundet og undersøgt.

St. Hans-Aften feirede vi i Isen 50 Mil i retv. S.V. herfra. Først blev alle Mand mønstret til Baaderne, der i en Fart blev udrustet med Proviant, Telter, Klæder, Instrumenter, Fangstredskaber og Ammunition for at enhver kunde vide hvad han havde at gjøre om et saadant Tilfælde skulde indtræffe paa vor Reise at man var nødt til at forlade Fartøiet. Derefter blev der Musik, Sang og Dans til langt paa Natten. Kort sagt Stemningen var munter, uagtet Expeditionsmedlemmerne saavel som jeg tidligere havde været noget mismodige over at træffe et saadant Isaar der sandsynlig vil hindre os en lang Tid inden det kan lykkes at trænge igjennem Isen til Land.

Vi søger nu ved første Anledning øst eller nordover til 75° à 76° N. Br. og haaber jeg der at Isen gaar i mere vestlig Retning. Hvis det har været meget nordlig Vind, — som Captein Sande paa Botlenosefangeren *Haabet* tilhørende Svend Foyen berettede den 19.

D/S *Hekla* mannskap i 1891.

Juni da vi talte med ham, — er det al Sandsynlighed for at vi der vil treffe slakere Is i Nærheden av Polarisens store Flader. Imidlertid vilde jeg føle mig meget lykkelig dersom min Erfaring fra 1889 kunde bidrage til at vi kan naa Østkysten nogenlunde tidlig, baade for Expeditionens Skyld for at faa et større Udbytte og for desto tidligere for os at komme tilbage. —

Av Knudsens dagbok fremgår det at *Hekla* gikk langs iskanten helt op til 76° n. br. for å finne slakere is. Man manøvrerte sig så innover mot sydvest i kroker og bauter gjennom tett is. Skibet var jo stort og farten uten seil omkring fem mil. Der var dels storm og dels tåke. En del bjørn blir skutt. Smått om sen kommer imidlertid fartøiet sig inn mot land, og den 20. juli kl. 12 middag befinner det sig en kvartmil i S.O. ved nordpynten av Hold With Hope (altså like østenfor den nuværende Myggbukta). Under kysten ligger ennu en isstrimmel fast til land og utenfor ser kaptein Knudsen bare ubrukket is. Imidlertid går han inn i rennen, følger den mot land og fortøier ved landisen. Samme dag foretar man den første tur iland før reisen går videre sydover.

Fra neste avsnitt gjengis kaptein Knudsens dagbok.

Fra Hold With Hope til Heklahavn i Scoresbysund.

Tirsdag 21. Juli: Ved Kap Hold With Hope. Stille og klart Veir. Kl. 12 igaar Middag gik jeg med Expeditionen i Land trækende paa 3 Slæder med 3 Kajaker. Isen var landfast i Bugten paa nordsiden af Kappet, i Begyndelsen knudret, nærmere Land slettere men med mange Revner der hindrede os noget. Vi var 2½ Time paa Veien til Land. Efter Landstigningen fortsattes indgjennem. En Mand blev ved Slæderne. Botaniker Hartz og Zoolog Deichmann gik lit længere ind. Vi andre fortsatte over mange sumpige Steder. Kl. 6½ skjød jeg den første Moskusokse, en stor han, — efter at have gaaet hele Tiden uden Ophold i ret Linie. Ryder og Vedel kom springende da de hørte mine tre Skud. Jeg og Allan havde seet 2 Oxer længere borte, hvortil de øvrige begav sig og fældede begge. Vi andre blev paa Stedet og klargjorde den første. Dens Mave var propfuld av Gres og Plantestofte, og de øvrige Dele overmaade fede. Halsen blev undersøgt for at finde Moskusblæren; men kunde ikke opdage den. Skraatten blev efterladt med Undtagelse af en Del Bendele, Forbaugen, Læg- og Laarben.

Moskusoxen laa og sov paa Isen i et lidet Dalføre. Da han fik høre mig, reiste han sig op, og efter første Skud gik han nogle Skridt, blødede sterkt og stillede sig med Hodet imød mig, og eftersom jeg gik rundt for at faa give ham det neste Skud i Halsen, dreiede han sig ret imod, saa det var vanskelig at komme til. Først efter tre Skud i Halsen faldt han i Knæ og var strax død. I hele taget saa Oxen svært sagtmodig ud og gjorde ingen hurtig Bevægelse. Den fine Uld holdt han paa at fælde og hans lange Rag var paa 2 Fods Længde. Hornene var store, 26 Tommer mellem Spidserne.

Jeg var nær ved at skyde mig selv, idet Hanen var spændt med en Kugle i Geværet.

De øvrige havde mere Besvær med sine Oxer. Efterat de havde skudt paa dem, gik de over en Elv og Jægerne maatte derfor vade over og fælde dem paa et sumpigt Sted. Maaltid blev holdt paa Bjørnebif, Brød og Vand. Kl. 10 Aften begyndte Tilbageturen. Vi var da fjernet fra Slæderne ca. 1¼ Mil i ret linie. Først begyndte vi at bære vor Oxe sammenbundet paa Ryggen en Mand alene; men den blev for tung. Vi maatte ta Skindet imellem os to Mand. Da vi kom til Elven traf vi Allan der kom slæbende med det ene av Ryders Oxeskind i Vandet. Haarene var gaaet noget af paa

Nakken, og han og jeg maatte derfor tage det vaade Skind mellem os paa Ryggen hvorved vi blev gjennembløde. Kl. 3 Morgen naaede vi endelig Slæderne efter meget Besvær og var aldeles udmattede efter Turen og Byrden. Kl. 4¼ kom Ryder, Vedel, Anker og Otto med sit Skind. De havde en Mand ad gangen slæbet det først i Elven og derefter langs Sjøkanten hele Veien, og det var adskillig medtaget. Kun min Oxe var baaret hele Veien og følgelig uskadt. Vi spiste nu raa Bjørnesteget og salt Flæsk. Grunden til vort lille Forraad af Mad var at Ryder ikke vilde have mere med. Kl. 5¼ brød vi op og begyndte at trekke paa Isen til Fartøiet. Dette naaede vi Kl. 7¾ aldeles udmattet av Sult og Strabadser og gjennembløde. Fire af Mandskabet mødte os ½ Mil fra Skibet. Nu smagte Mad og Søvn godt.

Onsdag 22. Juli: En Mil syd af Kap Hold with Hope. Stille Veir ined Taage. Kl. 6 igaaraftes tønnede alle ud, yderst stive efter Turen. Kl. 7 begyndte vi at krydse mod S.V. for smaa Seil. Iformidd. Kl. 9 fortøiede vi i en Isflade paa Grund af Taage.

Torsdag 23. Juli: 73° 12' N. Br. 20° 27' V. L., Løi og stille, overskyet. Kl. 10 Aften løsgjorde fra Fladen og gik saa smaat for Damp og Seil mot S.V. Kl. 7 til 11 mot N.N.O. for at faa Landaabning til Frantz Josefs Fjord; men ingen Aabning at se. Snudde derfor om for at forsøge at komme længere i S.V. til Liverpoolkysten.

Fredag 24. Juli: N. B. 72° 53'. Vinden N.O. tiltagende til Kuling med Snebyger. Otte Mil af Land. Isen er slakere længere inde. Mange tildels store Isfjelde sees. Antagelig staar de fleste paa Grund. Nettop loddet 106 Favne Vand. Temperaturen i Sjøen fra -2° til 0° , ikke koldest ved Bunden.

Lørdag 25. Juli: Vinden N.O. sterk med Sne og Tykke. Vinden tiltog igaar Eftermiddag til sterk Storm med Sne. Isen i sterk Drift Vestover. Fra Kl. 10 Aften maatte vi gaa med sagte Fart i Maskinen for ikke at brække Trossen. Kl. 2 inat skiftede vi Plads, da Isen tetnede saa vi nær var blevet fast. Kl. 5 laa vi i tet Is indimellem flere Isfjelde og nogle nær ved som vi drev imod med Isen som var i sterk Drift. Da det var Fare for at vi kunde blive istykkerklemt eller tørne mod et av Isfjeldene purrede jeg Ryder og forklarede ham vor Stilling. Derefter blev alle Mand purret ud og Baadene med Proviant gjort færdig hvis galt skulde ske og vi blev nødt til at forlade Fartøiet. Kl. 7 Morgen gav dog Isen en liden Slakke, saa vi fik fjernet os ¼ Mil fra det nærmeste Isfjeld. Men

paa denne Tur mistet vi ialt 3 Baade paa Styrbords Side idet vi passerede en høi Skruis. Fortøiede kl. 9. Vinden løiede nu efterhvert, og det klarede op saa vi kunde se Land, efter Kartet ca. 5 Mil af; men jeg tror Landet ligger 3 Mil østenfor det Kartet viser. Bontekoe inord. Kl. 11½ gik der op en Slakke østover og vi fulgte denne og kom ind i en større Klare Kl. 1 Em. og lagde stille der.

Søndag 26. Juli: Avancerede lit sydover og fortøiede da intet kunde sees for Taage.

Mandag 27. Juli: Avancerede endel S.V. Løi og stille med lit Letning i Taagen. Saa igaaraftes mange smaa Hval, antagelig Narhval.

Tirsdag 28. Juli: Taage omtrent hele Døgnet. Det er overmaade stor og dyb Skruis overalt omkring. Isen stadig i Bevægelse og vi maa derfor ofte skifte Plads.

Onsdag 29. Juli: Stille med tet Taage. Vi driver i retv. S.O. ca. 4' i Døgnet.

Torsdag 30. Juli: S.V. løi med Taage. Isen noget slakere, gaar med Damp og Seil N.V. mod Land.

Fredag 31. Juli: N. B. 70° 41' V. L. 20° 56'. Kl. 12 en Mil retv. O.S.O. af Rathbone paa Liverpoolkysten. Storm af N.O. med Snetykke der har vedvaret hele Natten. Siden igaar Middag har vi gaaet S.V. 87'. Isen meget slak. Kl. 5 imorges fik vi se Kysten omtr. en Mil af, ved Yderkanten af fast Is der gaar helt til Land og indeslutter mange Isfjelde. Holdt langs Iskanten sydvestover og Kl. 6 passeredes Enden af Isen. Det saa ud til at være klart Vand helt til Land. Ser nu kun enkelte Flag, forresten klart Vande saalangt der kan sees i ca. 1 Mils Omkreds. Landet er høit og ser vildt ud.

Lørdag 1. August: Ved Kap Brewster 2 Mil af. Vinden fremdeles N.O. men noget aftagende med regntyk Luft. Kl. 8 iaftes loddede 150 Favne ingen Bund omtr. en Mil af Land. Ser kun enkelte Flag og Isstrimler. Kap Brewster er høit men Sydenden af Liverpoolkysten er lav.

Søndag 2. August: Kl. 12 en Mil indenfor Kap Brewster. Stille og klart med Solskin. Kap Brewster er en høi, spids Odde, omtr. halvt saa høi som Landet indenfor og let kjendelig fra Sjøen. Retv. søndenfor er Landet noget lavere ved Sjøen, men høit længere inde. Indenfor paa Sydsiden af Scoresbysund er Landet høit og tagget med Isbreer, af hvilke enkelte smaa gaar helt i Vandet. Toppene af

Fjeldene ser sribet ud, altsaa Afsatser med Sne, Jameson landet er lavt og uden Fjeldspidser. Omtrentlig snefrit, hvorimod Liverpoolkysten især paa Østsiden var næsten snedekket. To Isbreer saaes ogsaa paa Sydsiden af denne Kyst. Hele Hurry Inlet var isfri, men foran Mundingen mellem Jamesonlandet og Liverpoolkysten laa en Isstrimmel langs Land, saa vi maatte gaa nærmere Landet i syd. Ingen Is saaes ellers undtagen mange store Isfjelde. Det mindste af disse maaede 106 Fod over Vandlinjen. Ingen Sæl seet, men Masser af Alkekonger. Vi hører ofte Tordenbrag af Isfjelde og Bræer som kalver.

Mandag 3. August: Ved Midten af Jameson Land $\frac{1}{4}$ Mil af. Stille med klar Luft. Kl. 9 igaaraftes $\frac{1}{2}$ Mil af Kap Stewart. Dybden 68 Favne $\frac{1}{4}$ Mil af Stranden. Kunde da ikke komme nærmere og forføiede i en stor Is. Ti Moskusoxer saaes i en Flok ret i Land samt flere Rene.

Toddy blev drukket saavel for som agter i Anledning af Ankomsten til Land. Ryder spanderte Sigarer han havde faaet af Prins Waldemar, som tidligere havde faaet dem af sin Svoger Keiseren af Rusland. Gik til Køis Kl. 11, men Kl. 2 meldte Andenstyrmand 5 Favne Vand. Isen setter os mod Land. Med Nød og Neppe kom vi os løs uden Ramponering og gik lit længere ud. Kl. 8 ingen Udsigt til at komme til Kap Stewart, da der gaar et Sandrev ud ved Odden og Isen staar klods til.

Kl. 10 idag drog hele Expeditionen i Land med to Baade. — Ryder for at undersøge Farvandet til Kap Stewart om Station kan tages der. Ryder skjød strax 2 Rensdyr. En Masse Rensdyr sees. Tillige er seet Ænder og Ederfugl. I N.V. sees en stor Fjord der synes at gaa V.S.V. Det ser ogsaa ud til at gaa en Fjord sydover ved Begyndelsen af førstnevnte.

Tirsdag 4. August: Tvers af Midten paa Jamesons Land $1\frac{1}{2}$ Mil af. Vinden S.O. løi og klart.

Kl. 6 igaaraftes roede jeg i Land med 5 Mand og skød 3 Rensdyr. De er av en mindre sort end i Norge og paa Spidsbergen. Endel Drivved langs Stranden, Stokker og smaatt; men saa ingen Tegn til Folk. Ved hele Jameson Lands sydside er der langgrundt, saa man maa vade i Land fra Baaderne. Landet er tørt og godt at gaa paa men svært bakket med Udskjæringer af Elve. Vegetasjonen er ikke ubetydelig, grønt Græs i Elvebakkerne, ligeledes Blomster og Mose. Ryder kom ombord Kl. 8 med 2 Ren og nogle Træsager efter Eski-

moer. Kl. 9 begyndte vi at gaa for at sætte op Hus paa Kap Stewart, hvis det lader sig gjøre for Is.

Onsdag 5. August: Kl. 12 ca. $1\frac{1}{2}$ Mil indenfor Kap Stewart i Hurry Inlet. Ser Bunden af Bugten hvori en Elv løber ud.

Kl. 3 igaar Eftermiddag tyk Taage med frisk Bris af S.O. Kl. 4 i Morges ved Kap Stewart. Adskillig Is udenfor og ved Land. Umulig at ankre, og bestemte derfor at se længere inde om der kunde være en skikket Plads for Husene. Ved Indgangen til Hurry Inlet var vi ved at tørne paa Grund. Kl. 7 Fm. lagde vi stille her, men intet Ly for Skibet og umuligt at ankre.

Ved Samraad bestemtes da at man skulde undersøge denne Side av Jameson Land og saa gaa videre for at se om de to Fjorder i Bunden af Scoresbysund gaar igjennem til Kysten, og i saa Tilfælde overvintre der.

Torsdag 6. August: Kl. 12 en halv Mil retv. S.V. af Kap Stewart. Vind S.O. løi Bris, klar Luft, Taagebanke udenfor Kap Brewster.

Kl. 2 igaar Em. gik Ryder og jeg i Land for at maale Vinkler og Misvisninger med Theodolit oppe paa Fjeldet ved Hurry Inlet $1\frac{1}{2}$ Mil retv. nord for Kap Stewart. Vi gik op paa Fjeldryggen som er omtr. den høieste Pynt paa Landet ved Sundet ca. 2200 Fod. Opstigningen var brat og besværlig. Det tog os $2\frac{1}{4}$ Time at naa op. Hele Veien var der Sandsten og Grus med enkelte Mos og Pilestrenger, samt nogle Blomster iblandt. Forstenet Træ fandt vi 13—1400 Fod over Havet. Landet flat indover med Heldning mod Ost, Syd og Vest. Efter Maalingen byggedes en Varde.

Kl. $9\frac{1}{2}$ Aften kom vi ombord. Allan hadde seet en Hvalros just ved Skibet. Ombord var der skudt en Hunbjørn med 2 Unger. De kom fra Liverpookysten. Den ene Unge blev drept; men den anden er i Live og drikker Melk, spiser Kjød av Moderen og alt den ellers faar. Den tillader ingen at komme i Nærheden.

Kl. 5 imorges kom Videnskaben ombord med forskjellig som var indsamlet efter Eskimoerne og ligeledes Planter og Forstener. Jeg fandt i 1800 Fods Høide en rund Forstening 1 Tomme lang og $\frac{1}{2}$ T. i Diameter, sort og massiv, som Ryder og Hartz tror er en forstenet Hvirvel av Blæksprut.

Kl. 9 Fm. ved Kap Stewart. Jeg gik i Land med 2 Flasker hvori Beretningen om at vi havde været der og hvor vi nu søgte hen. Saa 12 Vinterboliger efter Eskimoer. Flere Hytter laa ved Siden af hin-

anden og var oplagt av Sten og Torv, med tyk Mur og smal Indgang. Ildstedet var et stensat Hul i Bakken paa Siden af Hytten. Vi fandt en halvt forstenet Klump der lugtede af Tran eller lignende. Høiere oppe paa Bakken laa Stenhauger, Graver, Eskimoere setter Liget paa huk paa Bakken og lægger Sten rundt og over det. Flere Muslingforsteninger fandtes ved Elven. Smaa Skiferstene der har været brugt som Bryne af Eskimoerne fandtes, — ligeledes et stykke Hvalbarde og Ryghvirvel som sandsynlig har tilhørt en Grønlandshval. Desuden mange pent forarbejdede Stykker af Ben og Træ.

Kl. 10 gik fra Kap Stewart. Skibet kunde antagelig flyde indtil en Skibslængde fra Stranden. Isen laa langs Liverpoollandet og indigjennem Hurry Inlet omtrent til Midten af Sundet. Den var meget dyb, saa den neppe kunde være frosset der, men er indbragt fra Havet af Strømmen.

Fredag 7. August: Ved Jameson Lands retv. Sydvestside omtr. 2 Mil af. Stille og Taage. Dybden 112 Favne. Melkeblaat Vand.

Igaar avanceredes for Kuling af øst 8 Mil N.V. og N. til retv. V.S.V. Fjorden. Passerede mange overmaade store Isfjelde. Langs Vestlandet Masser af Isfjeld og i retv. V.S.V. er Mundingen neppe passabel for Isfjelde da der ligger hundrevis. Retv. V.N.V. for Jameson Land sees en Fjord at gaa retv. N.V. Retning.

Kl. 7 Aften fik vi Taage og lagde Bidevind for Damp og Sni-seil mod Sydlandet. Dette havde flere Isbræer og 2 ret ind der gik lige til Sjøen. Rimeligvis brækker de ved Udskyvningen i Havet. Kl. 9 vendte vi østover og har ligget den Kurs helt til nu. Isen ligger langs Jameson Land vestover. Den indeslutter et Gjærde af Isfjeld. Bjørnungen dræbt.

Lørdag 8. August: Kl. 12 tvers af Kap Stevenson. Nu stille med klar Luft.

Løi og stille med Taage til Kl. 5½ Morgen. Begyndte da at gaa ind igjen. Kun en Isstrimmel iverst; men Masser af Isfjeld. Talte 150 store foruden mængdevis af Kalv-Is. Den Fjord der saa ud til at gaa retv. V.S.V. og saa størst ud fra Jameson Land existerer ikke. Den anden Fjord vi saa, holder vi nu paa at gaa ind i.

Ryder ønskede os at blive Vinteren over hvis ingen Fjord gaar igjennem.

Søndag 9. August: I Heklahavn. Vinden østlig løi med Regn og taaget Luft.

Kl. 9 igaar Aftes kom vi ind i Havnen som er et lidet Basin stort nok til at svinge rundt, Lerbund, 9 Favne dybt og kun en Indgang. Ypperlig Vinterhavn.

Gik iland med Ryder og Videnskaben til Kl. 11. Senere Toddy og Havnen døbttes »Heklahavn«. En Mands Vagt og Kjedelen klar til Rengjøring.

Iformiddag holder vi paa at gjøre Dampbarkassen klar. Kl. 11½ Em. gik Ryder, Vedel og 4 af Expeditionen med den og en Baad paa Slæb for at undersøge den søndre Arm af Fjorden. Bay og jeg drog i Land her for at undersøge Fjeldene der hovedsagelig bestaar af Gneis og Granit med Kvartsgange. Paa Sydvestlandet er der Basaltfjeld, altsaa af vulkansk Oprindelse. Kl. 8 Aften kom vi ombord aldeles vaade af Regnet. Nordfor Havnen sees en Sti, antagelig en Rensti.

Mandag 10. August: Kl. 12 Vinden S.O. løi med taaget Luft.

Kl. 11½ i Em. reiste Videnskaben til Sydvestlandet for at se efter Forsteninger i Basaltfjeldene. Jeg drog samtidig i Land paa østre Odde ved Havnen og fandt 13 Stenringer efter Telt, ca. 200 Fod fra Vandet. De var 10—12 Fod i Diameter og omtr. runde. Brixen som var stensat, optog omtrent den halve Gulvflade. I en av Ringene var der tydelig Indgang der delte Brixen i to Dele og var 2½ Fod bred. Ved Inderkanten av Brixen var Indgangen spærret af to lange, smale Stene. I de øvrige Teltringer var ingen synlig Indgang, men Brixen i to av dem belagt med flade, slette Stene. En av Ringene var lagt i Firkant. I en av dem fandtes en stor Ryghvirvel av en Hval og ligeledes et Benstykke der har tilhørt en Harpun. Ben av Ræv, Bjørn og Hunde fandtes. Vi undersøgte 12 Forraadskammer fra 12 til 50 Fod fra Sjøen og i disse fandtes Fet eller Spek, Fjær, Renhaar, Renben, Bjørn og Rævetænder. Flere Rævefelder baade tet ved og langt fra Telterne fandtes saavel paa Klipperne som paa store Stene. Enkelte av Forraadskamrene hadde stensat Bund og var rigtig pent bygget. En Lansespids fandtes i et av dem. Muslingskal fandt vi 10—15 Fod over Havet og 100 Fod fra dette Sted 1½ Fod dybt i Sandbakken. Paa retv. vestre Odde af Havnen saa vi 3 Teltringe, 3 Forraadskammer og Rævefelder. En Ring laa under et Fjeld hvor dette dannede 2 Vegger og tildels Tag.

Kl. 7½ Aften kom Barkassen tilbage medhavende 9 Gjæs og 2 Lom samt 1 Sangfugl. Expeditionen havde været 4 Mil retv. S.V. for Havnen hvor Bunden af Fjorden fandtes pakket med Isfjeld.

Sverre, en af Mandskabet, har fundet Lax (eller Ørret) i en Elv i Aften. Jeg har været i Land og tat Misv. Observationer og Maalinger.

Tirsdag 11. August: Vinden vestlig løi med klar Luft.

Kl. 2½ i Em. gik jeg med Ryder i Barkassen in N.V. Fjorden.¹ Kl. 7 Aften opsattes Telt 4 Mil fra Skibet. Her var levninger efter Eskimoer. Paa Stedet ikke ubetydelig Vegetation. Kl. 12 Midnat havde vi 13° Varme. Efter en Fjeldtur 1000 Fod oppe, lavede vi The, som dog var udrikkelig idet Vandet blev taget fra en Sump. Kl. 12½ krøb vi i Soveposene, hvor jeg sov noksaa behagelig men havde et haardt Underlag. Tørnede ud Kl. 6 Morgen, tog Observation og gik videre med Barkassen Kl. 8. Den anden Baad blev igjen da vi havde Kuling imod og kun skulde op for at se paa Bræen.

Onsdag 12. August: Stille med klar Luft og Solskin. Lagde i Land nu Kl. 12 Middag 3 Mil videre fra Baaden paa høire Side af Fjorden for at rette paa Maskinen da Dampen ikke kunde holdes. Her var Stenringe og Forraadskamre efter Eskimoerne, samt Ildsteder hvor Trækullene laa lige under Sandet. Ryder, Vedel og jeg gik op til 1000 Fods Høide over et Terreng der var meget frodigt. Græs og Lyng stod os langt op paa Benene. Bjerk og Pil stod høit op fra Bakken. Vi plagedes af Varmen og bar Klæderne paa Ryggen, havde kun Underbuxer, Skjorte og Sko paa, og dertil var Underbuxerne brettet op paa Laaret. Kl. 5 var vi tilbage og fortsatte indigjennem og var Kl. 8 ved Rødøen. Her møtte os en stor Fjord der gik retv. N.O. og en anden i retv. S.S.V. Begge var omtr. opfyldt av uhyre store Isfjelde. Gik op paa Rødøen, tog Peilinger og begyndte Tilbagereisen Kl. 9½. Til Baaden kom vi Kl. 11½, drak The og ankom til Skibet Kl. 5 Morgen i stiv Bris af vest.

Rødøen bestod af rød Sandsten med 2 Trapgange paa Siderne. Fjeldene i de 2 Fjorder bestod af Gneis med Basalt paa Toppen og flere Afsatser. Flere smaa Isbræer passeret. Fjeldenes høide antagelig mellem 2 og 5000 Fod. Ombord havde de fanget Torsk i Hummerteinen og Lax i Indsjørerne.

Torsdag 13. August: Stille med klar Luft. I Eftermiddag opmaalt Havnen med Peilinger fra 3 Steder paa Land og Lodning af Dybden. Fylder Vand, setter Rigger og gjør Barkassen klar til at afgaa imorgen til de indre Fjorder igjen.

¹ Her menes den nuværende Føhn Fjord.

Fredag 14. August: Kl. 6½ Fm. forlod jeg *Hekla* med Expeditionen og 2. Maskinist. Vinden frisk N. V. Kl. 9 Aften opslog vi Telt paa høire Side af Røddøen. Gik over til Vestlandet og iland paa en Odde. Skjød 4 Ren og fortsatte tvers over til vort hidtil vestligste Punkt.

Lørdag 15. August: Stille med klar Luft. Gik tvers over Fjorden hvor Isfjeldene just gav os Plads til Gjennemgang. Kl. 2 opslog vi Telt paa det vestligste Punkt. Ryder, Vedel og jeg drog tilfjelds og var paa Toppen Kl. 8. Den var 4000 Fod høi. Her foretoges Maalinger saavel af Indlandsisen, der laa retv. S. for os, som af Bræer og Fjelde rundt om. Kl. 10 paabegyndtes Nedstigningen. Paa 2500 Fods Høide var der mange Blaabær og tillige Græs, Mos, Pil, Bjerk, Lyng og adskillige Blomster. Striber af Isskruning og Morænedannelse saaes helt tiltops. Denne bestod af Gneis eller Granit. En Isfjord med Bræ havde vi nordenfor os. Udenfor begge Isbræer laa nogle Isfjelde som var lige høie som Bræen. Kl. 1 Midnat kom vi ned til Teltet, overmaade trætte efter 10 Timers Marsj. Paa Toppen var Temperaturen +5,8° og sank under Opholdet til +4,4°. Fjorden mot N.O. gjør antagelig Milnes Land til en Ø.

Søndag 16. August: Stille med halvklar Luft. Kl. 8 Fm. tørnede ud, spiste, tog Høide og fotograferede Bræen. Kl. 10 gik over til Renodden hvor vi fandt 4 Eskimohuse samt en Grav med en stor Benrad. Husene var de bedst bevarede vi har fundet. En Perle af Ben fandtes, forøvrigt ubetydelig. Varmen i Vandfladen +2,6° Celcius. Kl. 5 Em.: Ryder maler, Vedel tager Observationer, Videnskaben og jeg drager tilfjelds. Enkelte Blaasæl og Fjordsæl sees herfra. Vandets Stigning er 50 cm.

Mandag 17. August: Kl. 9 Fm. afgik fra Teltpladsen og fortsatte direkte til Skibet. Vinden løi N.V. med halvklar Luft. Kom ombord Kl. 6¼ Aften. Chefen og alle vel tilfreds med Turen.

Tirsdag 18. August: Heklahavn ligger paa 70° 27,2' N. Br. 26° 12,3' V. L. Vinden løi N.O. med Regnlufft. Udgravning af Eskimohusene og fundet forskjellig, saaledes Tranlamper af Sten og Redskaber. Flere af Mandskabet har ondt i Ryggen, flere saa meget at de maa ligge. Vor vestligste Teltplads paa sidste Tur laa paa 70° 30' N. B. og 28° 30' V. L. ca. 38 Mil indenfor det Ydre af Liverpoolkysten.

Onsdag 19. August: Kl. 9½ Fm. reiste Ryder med hele Expeditionen nordover Kysten, som er lav og grund som Jamesonkysten,

altsaa ingen Havn for Baaden. Løi og overskyet. Kl. 6 Em. kom Ryder tilbage. De fik sydlig Vind og Sjø, og ingen Havn var der at erholde, hvorfor de maatte vende. De har altsaa været $2\frac{1}{2}$ Mil nordpaa og nordenfor det lange Sandrev ved Elvemundingen. Vedel er med Barkassen gaaet for at undersøge Indersiden av Heklalandet og nogle for at udgrave flere Ruiner. Styrmanden maler *Hekla* med Dato og Aarstal paa en Varde der er opsat.

Torsdag 20. August: Kl. 12 Vinden retv. N.V. frisk med klar Luft.

Kl. 6 igaar Aftes gjordes klar til Afgang til Kap Stewart. Beretning vedlagt i en Flaske i Varden. Kl. $2\frac{1}{2}$ Morgen gik vi ud af Havnen. Stille med halvklar Luft.

Fredag 21. August: Kl. 12 tvers af Sandstenfjeldet 2 Mil af Land med Kurs for Kap Stewart.

Lørdag 22. August: Kl. $\frac{1}{2}1$ imorges lagde stil for Mørke og Drivis. Det ser ud til at Drivisen har fyldt Munden af Scoresbysund. Kl. $4\frac{1}{2}$ ved Kap Stewart. Ryder og jeg gik iland for at undersøge Mulighederne for Landsetning af Expeditionen. Stranden er saa lav at ved Lavvande kan ikke Baadene med Last komme nærmere end 60 Fod fra Stranden. Fra dette Sted faar man et langt Stykke at bære op til Stationstedet; men Pladsen er forøvrig god for Expeditionen.

Kl. $6\frac{1}{2}$ kom vi ombord igjen og jeg purrede ud alle Mand for at begynde Landsetningen, uagtet man ved at ligge her med Skibet ved denne aabne Kyst uden Beskyttelse fra nogen Kant udsetter det for Fare, idet Isen driver frem og tilbage med Strømmen. Men det lader sig nok gjøre i godt Veir som nu. Dog kommer der Kuling, Sjø og Taage, er det ugjærligt. Men Folkene blev altsaa purret ud for at paabegynde Losningen. Efter lang Raadslagning og ved Samraad med Vedel, blev det Kl. 10 bestemt at gaa over til Liverpoolland for at se om der skulde være bedre Forhold mellem Kap Tobin og Odden vestenfor. Kl. 12 stoppede vi, da det viste sig at være mindre heldig for Expeditionen at opføre Huse og bo der, omendskjønt der nok kunde være lit bedre for Skibet at ligge. Men ogsaa der maatte vi stadig ha ligget under Damp.

Da Ryder tvilede om at faa sin Station opsat paa Kap Stewart til rette Tid og ved Hjælp af os, da Skibet maatte være Afgangsfærdig til 10. September, bestemte han sig til at overvintre i Heklahavn; men forlangte da at beholde Skibet. Som Forholdene var,

kunde jeg ligeoverfor Assurandørene ikke modsette mig dette, da Skibet udsattes for megen Fare ved Losningen paa Kap Stewart.

Kl. 1 gik vi tilbage til dette Sted og bragte i Land et Depot for 9 Mand i et Aar. Expeditionen fik vort Storseil til Overdekning. Ovenpaa og omkring dette lagdes Sten, Torv og Jord for at forebygge Beskadigelser og Overfald af Bjørne. Kl. 7 Aften styrede vi for Heklahavn. Vinden S.O. Kuling med taaget Luft. Videnskaben (Hartz og Deichmann) er utilfreds med at skulde overvintre. Underrettede Mandskabet om at Ryder fordrede os til Overvintring.

Søndag 23. August: Kl. 12 S.N. løi og letskyet. Tvers af Kap Stevenson $\frac{1}{2}$ Mil af.

Kl. 6 Aften ankom vi til Heklahavn, ankrede paa 9 Favne paa Lerbund, slukkede af i Maskinen og ordinerte Kabyssen slukket fra Kl. 6 Aften til 6 Morgen. Vort Kulforraad er 900 Tdr. Newcastle-Kul og 160 Tdr. Cardif-Kul.

Ryder, Vedel og jeg drog iland for at finde Plads til Vinterhusene. Derefter Toddy og Passiar.

Mandag 24. August: Kl. 7 Morgen begyndte vi at bringe iland og opsette Husene. Skibets Baade benyttes og Expeditionens spares. Stille, klart og mildt Veir. Sluttet Kl. 7 Aften.

Tirsdag 25. August: Stille, smukt Veir. Kl. $8\frac{1}{2}$ gik Vedel og jeg samt 2 af Skibets Besætning og 2. Maskinist med Barkassen for Undersøgelse af den nordlige Del af Scoresbysund, samt for at opsøge en Havn for Skibet for fremtidige Undersøgelser. Kl. 12 sattes Videnskaben med den ene Baad iland for at søge efter Forsteninger. Vi fortsatte og Kl. 6 Aften opslog vi vort Telt i Nærheden af de vestre Øer.

Onsdag 26. August: Kl. 8 Morgen gik jeg 1000 Fod op i Fjeldet for at faa et Overblik over Fjorden. En Bjørn, Gjæs og Lom saaes paa Landet. Kl. 10 fortsattes ind til Øerne og videre nordover mellem disse og Fastlandet. Saa en Fjord som gaar retv. sydover, antagelig til Vestfjorden. Løi sydlig Bris og klar Luft. Gik Kl. 4 iland paa en liden Ø og tog Observation. Ankom Kl. 7 til vort nordligste Punkt der hvor Høi- og Lavlandet deles paa Jameson Land. Her fandtes Grave, Stenringe og Forraadskamre efter Eskimoer.

Torsdag 27. August: Kl. 8 Morgen gik Vedel og jeg op paa det nærliggende Fjeld, 1000 Fod høit, og tog Maalinger med Teodolit. Løi og klar Luft. Kl. $1\frac{3}{4}$ afgang vi derfra, passerede Masser af store Isfjelde. Herfra kommer altsaa de fleste og største Isfjelde

i Scoresbysund. Kl. 8 Aften var vi omtrent 5—6 Mil inde i Fjorden.¹ Maatte nu søge Teltplads og gik over til Vestsiden, ca. $1\frac{1}{4}$ Mil til en Gletcherdal hvor 2 afsmeltede Bræer kom ned. Teltene opsattes paa et bløt Lyngtæppe.

Fredag 28. August: Inat Frost og Nyis dannet paa Fjorden. Vi har alle frosset i Soveposene. Skød imorges 3 Ren og saa 10—15 samt 2 Harer. Fem Eskimohuse fandtes, samt Grave, Teltringe og Forraadskamre. Et Skelet medtoges. Kl. 11 Form. begyndte Tilbageturen da Vedel ikke turde gaa lenger paa Grund af Ordren. Kl. $11\frac{1}{2}$ skød en Ren fra Baaden. Denne Ren svært mager.

S.O. Vind ind Fjorden og klart, Vinden frisket paa Eftermiddagen. Fjorden er $\frac{3}{4}$ —1 Mil bred med mange Isbræer paa Sydsiden. De paa Nordsiden er afsmeltede og rekker ikke Vandet. Isfjeldene kalver uavladelig og setter derved en voldsom Sjø der merkes paa lang Afstand. Kl. 9 ankom vi til vor forrige Teltplads, stegte Renbif, spiste og krøb i Posen.

Lørdag 29. August: Stille og klart. Det har sneet i Fjeldene inat. Kl. 7 imorges tørnede jeg ud og besteg sammen med Vedel et 1100 Fod høit Fjeld for at tage Maalinger. Skød en Rype, som var graa paa Ryggen. Efterpaa oploddedes Havnen, der var meget god om ikke Isfjelde indtil 150 Fods Høide havde havt sin Vandring derind.

Kl. 1 sattes Kurs udenom Vestørerne til Sandstenen, hvor vi ankrede Kl. 10 Aften. Friske Spor af Bjørn saaes iland. Efter at have spist fortsattes Kl. 1. Omkring Kl. 5 fik vi en hel Storm og Fremgangen sinkedes, saa vi maatte søge Havn en Mil nordfor *Hekla*. Opslog Telt og stegte Renbif. Kaffe og The var opbrugt. Kl. $10\frac{3}{4}$ Søndag Morgen gik jeg fulgt af Einar til Skibet. De andre krøb i sine Poser.

Søndag 30. August: Vinden er løiet af til næsten stille med klar Luft. Ankom til Skibet Kl. $1\frac{1}{4}$ 1. Videnskaben som vi satte iland med en Baad havde seilet ombord Fredag medhavende 2 Ren. Inat havde de her i Havnen Storm fra misv. S.N. og maatte lade det andet Anker falde. Vi havde paa samme Tid Stille ca. 7 Mil nordenfor. Altsaa høist forskjellig Veir paa kort Strekning. Ryder med Expeditionen og endel af Mandskabet holder paa med Husene idag;

¹ Den nuværende Nordvestfjord.

men seks af Folkene nægtede at arbejde da det var Søndag. Ryder lit fornærmet af den Grund. Kl. 5 Em. kom Vedel med Barkassen.

Mandag 31. August: Stille og varmt med Solskin. Kl. 7 Morgen begyndte alle i Arbejde med Expeditionens Huse.

Til Frokost imorges spiste vi i Kahytten stegt Ulke. Kl. 8 Aften er det nu allerede saa mørkt at Lampene maa tendes for at kunne se at læse.

Tirsdag 1. September: Vestlig løi med Solskin men lit overskyet.

Stuerten fortæller at Ryder har sagt at han maatte beholde Skibet da han ikke turde overvintre her som Forholdene er uden dette.

I Eftermiddag bragt noget Proviant iland.

Onsdag 2. September: Sydlig og Vestlig løi med lit overtrukket Luft. Kl. 6 Aften var Expeditionens Proviant ilandbragt. Fire Huse er opsat med indtil 4 Fods Murer omkring af Torv og Sten. Der mangler nu kun lit af Indredningen og Mur om et lidet Hus.

Expeditionen gjør sig klar til at afgaa inat til Nordfjorden, der Vedel og jeg var, og ruster sig ud for 14 Dager. Hvis de ikke er tilbage inden den Tid, skal vi søge efter dem. Tre af Mandskabet medfølger. Styrmanden passer Oservasjonerne. De medhaver 40 Sækker Kul. En Sæk medgaar til 3 Mil.

Torsdag 3. September: Kl. 3½ imorges afgik Expeditionen. Det var da stille og overskyet; men Kl. 4½ begyndte det at blaase en hel Kuling fra Nord. Denne varede henimod Middag da den atter løiede til Stille.

Tømmermanden og Smeden begyndte at gjøre Maskinkammeret istand. Det øvrige Mandskab rigger af og henter Mose og Lyng til Tætning af Lugaren og Expeditionens Huse.

Fredag 4. September: Kl. 9 Morgen reiste 2. Styrmand og 3 Mand over til Gaaselandet for at hente Lyng og skyde Ren. De øvrige arbejder med Afrigningen.

Gjæs og Lom ser jeg nu ikke lenger flyvende, men her er en Del Ravner, ligeledes enkelte Stormaager. Flaske Nr. 60 med Beretning om at Expeditionen og Skibet overvintre udkastet her i Havnen. Kl. 11½ kommer nogle Snehorn.

Kl. 12 misv. S.V. Vind ganske løi med Snedrev og skyet Luft. Kl. 6 Aften kom Andenstyrmand tilbage medhavende Mose, men uden at have seet nogen Ren. Fartøiet er nu afrigget for Seil og Taugværk. Midnat er det nu belgmørkt saa intet kan sees.

Høst og Vinter i Heklahavn.

Lørdag 5. September: Stille og overskyet. Det har sneet i Fjeldene. Alle Mand ute efter Mose. Alle er friske ombord og tilsyneladende tilfredse med Overvintringen.

Søndag 6. September: Kl. 2 imorges fik vi Storm fra Nord med Snebyger. Kl. 9 maatte vi ro iland en Manillatrosse for at hjelpe Kjettingen til at holde. Tre Mand hadde nok med at ro tomme Baaden. Termometret viste $+1\frac{3}{4}^{\circ}$ Kl. 12 Middag.

Mandag 6. September: Stiv Kuling af Nordnordvest med klar Luft. Hunden »Lady« har faaet 8 Hvalper.

Tirsdag 8. September: Sterk Storm hele Natten og Formiddagen, aftagende ikveld. Kl. 7 Aften omtr. stille, kaster S.O. løi. Kl. 10 Aften storartet Nordlys. Vaar Tømmermand har været iland og arbeidet paa Husene siden Middag.

Onsdag 9. September: Stille og Solskin. Vi holder paa at forhale og lægger Skibet i Vinteroplag. Imorges skjød vi en Hانبjørn med ualmindelig pent Skind. Den havde Kuglerift midt i Panden. Temperatur $+9^{\circ}$ Celsius og Sneen smelter.

Torsdag 10. September: Vinden S.O. løi og klart.

Fredag 11. September: Stille og klart Kl. 12 Md., lavt Barometer. Temperatur $+30^{\circ}$ i Solen. Færdig med Optagelse av Proviant.

Lørdag 12. September: Stille og klart. Kl. 7 imorges kom Expeditionen tilbage. De havde ikke været længere end Vedel og jeg var i August, og havde skudt 17 Ren, 2 Bjørne, 4 Gjæs, og nogle Maager. De havde havt Storm og frygtede for Nyis saa de ikke turde holde paa længere.

Det er Ryders Fødselsdag. Jeg har holdt en liden Fest for ham med Vin, Toddy og forskjellige Retter. Mandskabet fik ligeledes Toddy.

Skibet er nu vasket og rengjort rundt.

Søndag 13. September: S.O. løi. Mandskabet har fri. Expeditionen holder paa at gjøre klart til Flytning iland. De forærede os 2 Ren af sin Overflod. Forresten er de svært nøie i alle Dele. De ønsker alt fra Skibet og sparer sit eget. F. Ex. spurte jeg om de kunde overlade mig et Spil Kort; men fik intet da de bare havde 4 Spil. Meget honnet!

Mandag 14. September: Stille og overskyet. Expeditionen flytter endel iland. Koldt iaften.

Tirsdag 15. September: Veir som igaar. Begyndt med Vandfylding. Expeditionen flyttet iland iaften, og overtar samtidig ogsaa Kosten til Hundene.

Onsdag 16. September: Kuling fra N.V. Slakker op Rigger, fylder Vand og sanker Mose.

Torsdag 17. September: N.O. frisk og klart. Vandet fryser paa Dæk.

Fredag 18. September: Stille og klart. Ryder kom ombord med Udkast til Skrivelsen fra Kap Stewart.¹ Iaften var jeg iland med min, men Ryder ønskede den lit forandret. Jeg har faaet Indbydelseskort til stor Middag paa Stationen Søndag Kl. 5.

Lørdag 19. September: Nordlig løi med klar Luft. Sendte Ryder min Skrivelse fra Kap Stewart.²

I Eftermiddag var jeg paa Jagt og Hartz paa Skøiter paa de smaa Fjeldvand. Isen ligger 3 mm. tyk paa vestre Side af Havnen.

Torsdag Aften begyndte Expeditionen at gaa Vakt, — 6 Timer hver om Dagen og 2 Mand sammen 4 Timers Vagt om Natten.

Søndag 20. September: Vinden østlig løi med skyet overtrukket Luft. Flagger paa Stationen og ombord i Anledning af Stationens Etablering.

Middagen storartet med Vine og Champagne. Mandskabet ombord tilsendt Cognac. Kl. 12 gik jeg ombord. Fik Svarskrivelse af Ryder fra Kap Stewart, dateret 22. August hvor Overvintringen blev bestemt.

Mandag 21. September: Stille og Graaveir. Har været paa Jagt, intet Udbytte.

Tirsdag 22. September: Vestlig løi og overskyet. Herefter blir alle Stedsbestemmelser opgit retvisende.

Kl. 7¼ imorges drog Expeditionen med Undtagelse af 3 Mand, i vor Baad til Isbræen der ligger 4 Mil herfra. Rustet ud for 8 Dager. De glemte en Kiste med Instrumenter og forskjelligt. Deichmann og jeg skjød og signaliserede, men forgjæves.

Onsdag 23. September: Østlig løi Bris og overskyet. Vagt fra 2 til 6 imorges.

¹ Ang. Ryders forlangende om *Heklas* overvintring.

² Se herom i avsnittet „Brev“ side 126.

Torsdag 24. September: Stille med sterkt Snefald. Mandskabet er fri og vasker. Snesørpen hindrer Forbindelsen med Land adskillig. Imorges skjød Styrmanden en Bjørn; men den gik i Vandet og sank.

Fredag 25. September: N.O. løi og overskyet. Holder paa at gjøre Forsøg med Sæbekogning.

Kl. 2 Em. kom Expeditionen tilbage. Isbreen var ca. 40 Fod i Kanten. Den kalvede 2 Ganger om Natten og Sjøen slog op i Teltet saa de maatte flytte det.

Lørdag 26. September: Stille og overskyet. Kl. 9 imorges roede jeg med 2 Mand nordover og Styrmanden med 4 Mand vestover for Jagt. Styrmanden fik intet, men vi en Bjørn og 7 Edderfugle. Skjød en Blaasæl paa et Flag, men den gik i Vandet og sank for os. Var iland til Toddy.

Søndag 27. September: Svag østlig med Sol. Idag er det Grønlænderen Ottos Fødselsdag. I Formiddag har han fra Kajak fanget en Sæl, hvilket gjorde ham dobbelt lykkelig.

Mandag 28. September: Vinden N.O. variabel med Snefald. Kl. 4½ imorges drog Deichmann og jeg med 6 Mand for Renjagt ved Sandstenen. Ankom dertil og slog Telt. Var ca. ¾ Mil op i Landet men intet at se. Kom tilbage til Teltet Kl. 6 Em. Sneen stod da til midt paa Læggen.

Tirsdag 29. September: Tørnede ud Kl. 5 Morgen. Veiret det samme. Maatte opgive Jagten da Drivisen nærmede sig Stranden, Nyis og adskillig Snesørpe langs denne. Vi var inde i Mudderbugten men saa intet og besluttet derfor at vende tilbage til Skibet hvortil vi ankom Kl. 1 Em. Dagen kan nu regnes fra 5 Morgen til 6 Aften.

Onsdag 30. September: Vestlig frisk med lit Sne. Expeditionen har fanget levende en Hvidræv i Fælde og en Ravn i Sax. Den sidste beholder de levende. Styrmanden drog iland for at opsette nogle Rævefælder. Temp. $\div 5^{\circ}$.

Torsdag 1. October: Vestlig frisk og overskyet, lit Nedbør og $\div 5^{\circ}$. Har ophengt Plakat i Lugaren over Vagthold, Rengjøring og hvad Mandskabet har at gjøre for at forebygge Skjørbug, samt Kjendetegn paa denne.

Fredag 2. October: S.V. løi og overskyet, $\div 5^{\circ}$, Isen lægger sig saavel her i Havnen som udenfor.

I Formiddag fik Expeditionen 2 Mand og Baaden for at lodde mellem Heklahavn og Gaasland. Ved Middag kom de tilbage og havde mistet 200 Favne Lodline med Vandhenterne og Thermometerne. De fik nye Loddegreier og gik ud igjen.

Jakob, en af Mandskabet, blev sendt med iland for at laane Prammen, da den anden Baad vi havde ude var fuld af Is efter Vandfyldingen. Ryder svarede ham at vi nok maatte faa laane Prammen idag en Stund, men ellers holdt han ikke af at være uden Baad ved Stationen. Jakob fik imidlertid ingen Hjælp til at tage den ud og kom derfor uden Pram.

Kl. 4 Em. kom Loddeexpeditionen tilbage, og da Isen havde stivnet adskilligt, var de 2 Mand i Baaden lunge om at komme fra Stationen til Skibet. Kl. 5 Aften da vi skulde spise, skreg Hartz og Deichmann fra Land at de vilde ombord. Jeg ropte tilbage at de maatte gaa til Odden midt af Skibet hvor vi havde Raag iland saa skulde vi hente dem der, for til Stationen gik Raagen igjen eftersom Baaden gik frem. (Sidste Nat holdt Tømmermanden paa i 2 Timer i Issørpen efterat ha sat Hartz iland Klokken 2). Disse Herrer vilde imidlertid ikke dette. De foretrak vel at staa $\frac{3}{4}$ Time i Baaden og fryse istedet for at gaa rundt Bugten der høist vilde tat dem 5 Minutter. Da de paa Stationen saa at vi ikke kom derhen (Vi var klar til at hente dem ved Odden) kom Ryder og Hartz i Kajak. Det tog dem $\frac{1}{2}$ Time at komme gennem de smaa Render til Skibet. Ryder spurte om Aarsagen til at de Herrer ikke blev hentet. Han tog ikke i Betragtning det besværlige i at komme frem og langt mindre hvad Baaden led ved en saadan Transport i Nyis. Da jeg benævnte disse Herrer som Gutter, gjorde Ryder opmærksom paa at dette ikke var passende; men jeg synes at have god Grund til at kalde dem saa. For Voxne kan jeg neppe finde at de er. Iallefald har de ingen Opdragelse. Benene slænger de paa Sofaen med Støvler paa, sine Vinde lar de gaa uden Genanse, raa Udtryk mangler ikke og Uorden overalt. Sukker og Saft spiser de med Ske. Jeg tror nok jeg har Grund til enddog at kalde dem for Dreng.

Jeg sagde til Ryder at han var nøie og tenkte udelukkende paa sig selv. Det saa ud til at han var ligeglad enten vi fik nogle Baade at redde os i om vi mistet Skibet.

Kl. 6 sendtes 2 Mand i Baaden for at hente Deichmann paa Stationen og de kom igjen Kl. 8 efter meget Besvær. Deichmann

maatte holde sine Hænder i koldt Vand da han kom ombord, for at tine dem op.

Kl. 8 sendte jeg 4 Mand iland med Ryder og de kom tilbage 2 Timer senere uden noget Ophold iland.

Lørdag 3. October: Kuling fra Vest med sterkt Snefald. Deichmann og Hartz slap Vagten paa Stationen inat, da Ryder tillod dem at forbli ombord paa Grund af den besværlige Transport. Mandskabet er fri hver Lørdag.

Søndag 4. October: Vestlig frisk, fremdeles Snefald. Sneen er let og løs, ca. 25 Tommer høi jevnt over Dekket. Ingen Forbindelse med Land.

Mandag 5. October: Stille og klart med varm Sol. Var iland paa Stationen. Ryder modtog mig ualmindelig venlig. Om Aftenen havde Einar og jeg nok med at hale os ombord igjen.

Tirsdag 6. October: Vestlig løi og overskyet med begyndende Snefald.

Onsdag 7. October: Stille og fortsat Snefald. Arbeider med Garving, Skøiter og Ski og Sæbekogning.

Torsdag 8. October: Vestlig løi med Sne.

Fredag 9. October: Vestlig løi med Sne og Regn. Jeg har været iland paa Ski. Allan kom ombord efter Parafin. Stakkels Mand, han er syg, uden at vi kan hjælpe ham.

Lørdag 10. October: Stille med Nedbør af vaad Sne.

Søndag 11. October: Stille og overskyet. Gaaet paa Ski idet Isen kun er farbar paa denne Maade. Ryder var daarlig af Kulos.

Mandag 12. October: Veir som igaar med nogle Snehorn.

Tirsdag 13. October: Stille med sterkt Snefald. Omtr. ufremkommelig iland med Ski.

Onsdag 14. October: Stille med Sne til Kl. 7 Em. da det klarerede lit op. Dagens Længde kan regnes fra 7½ Morgen til 4½ Em.

Torsdag 15. October: Storm af Vest inat, løiede paa Form. Solskin og klart. Renskind garvet, syr Sko og gjør Ski.

Fredag 16. October: Stille Solveir. Expeditionen har hentet Kul.

Lørdag 17. October: Stille og halvklart. Isen som bestaar af Snesørpe er fuldstendig frosset, og maaler 50 Cm. under og 59 Cm. over Vandet. Sneen paa Land gjennemsnitlig 1,50 Meter. Temperatur om Natten 10—12° Celsius. Hver Lørdag Aften gives Mandskabet Toddy.

Søndag 18. October: Veir som igaar. Isen paa Havnen er god. Alle Mand ude, flere paa Ski.

Mandag 19 October: Vestlig løi og klart. Isen er gaaende langs Landet og ude i Fjorden overalt hvor Issørpen ligger. Forøvrigt er Fjorden belagt med 2 Tommers Nyis med smaa klare Revner imellem. Isfjeldene ser ikke ud til at have nogen Bevægelse længere.

Tirsdag 20. October: Stille klart Veir. Deichmann og Hartz begyndte Vagten iland sammen igaaraftes.

Kulskuffer, Matter, Sten- og Glastøi og forskjellig andet givet til Expeditionen.

Kl. 1 Em. var jeg paa Fjorden for at Fiske. Forsøgte paa 15—20—50—250 Fv. men intet Nap. Isen er nu gaaende overalt, den nyeste 3 Tommer. $\div 10^{\circ}$ Celsius.

Onsdag 21. October: Stille og klart. Gaaet paa Skøiter. Expeditionen har kjørt med Hundene og iaften været ombord i Selskab.

Torsdag 22. October: N.V. løi og overskyet. Hartz og jeg har været paa Skøiter til Gaaseland. Flere Sælhuller, nogle saa store at Sælen kunde gaa op, andre smaa som Femøringer. Mandskabet har set 4 Ren og skudt en, de øvrige tog Flugten. Iaften Kuling og overskyet.

Fredag 23. October: N.V. frisk med lit Sne. Kl. $7\frac{3}{4}$ gik vi 8 Mand paa Jagt, saa 5 Ren hvoraf Deichmann skjød en. Da Ryder fik vide at vi havde faaet 2 Ren, blev han fornærmet fordi han mente at vi havde holdt det hemmeligt.

Lørdag 24. October: V.N.V. Storm fra 4—10 Form., nu løi med klar Luft. De 2 Ren var svært fede og Mavene fulde af Gres. Iaften $\div 16^{\circ}$ og ved Sneens Overflade $\div 21^{\circ}$.

Søndag 25. October: N.V. løi til udover Morgenen og Kuling ved Middagstider, siden løi og klart.

Igaaraftes blev Expeditionsfolkene buden ombord. Eriksen fortalte Stueren at Vedel havde givet sin Rifle til Anker om Eftermiddagen for Pudsning. Begge Løb, Haggel og Kugle, var imidlertid ladede uden Ankers Vidende, og idet Anker inde i Værelset skulde til at pudse, gik et Skud af og Haglene gik ret over Eriksens Hoved og i Bjælken. Han havde nettop sat sig paa Stolen. Om han havde staaet, vilde han have faaet Skuddet. Der blev en farlig Allarm. Ryder og Vedel anmodede Folkene om at de intet skulde fortælle om det passerede. Hartz, Deichmann og jeg var hos Exp. til Aftens igaar og de var svært stille.

Idag fik Hartz og Deichmann Ordre om ikke at laane bort sine Ski til Mandskabet, — altsaa for at stænge Jagten. Meget pent, da Ryder ikke ved at nogle Ski er gjort ombord.

Mandag 26. October: N.V. løi og klart. Paa Jagt og seet 5 Ren. $\div 9^{\circ}$ Cels.

Tirsdag 27. October: Stille, klart med Sol. Været paa Jagt og skudt en Ren.

Onsdag 28. October: Veir som igaar. Alle Mand paa Jagt. Mandskabet har været fri, for at faa Motion, om Dagen siden Midten af October. Skudt 3 Ryper.

Torsdag 29. October: Stille med graa Luft og lit Sne iaften. Nogle af Folkene paa Jagt. Kl. $6\frac{1}{2}$ kom der Bud fra Stationen om at Anker ikke var hjemkommet. Aftenen mørk. Kl. 7 gjorde sig klar 3 af Expeditionen og 4 fra Skibet med Hunden »Sambo«, Lygter og Slæde for at søge efter ham. Just ved Afgangen kom han, svært medtaget. Han havde gaaet vild og faldt ned 2 Ganger. Første Gang temmelig høit hvor han besvimede, anden Gang faldt han ned paa Isen og fik med Nød slæbt sig Hjem. Toddy paa Stationen.

Fredag 30. October: Kl. 8 Morgen $\div 14^{\circ}$, stille og klart. Solen er oppe omtr. Kl. 10. Expeditionen ombord iaften paa Rensteg og Toddy.

Lørdag 31. October: Stille og klart, $\div 15^{\circ}$. Forsøgt Jagt.

Søndag 1. November: Veir som igaar. Hartz fortæller at Vedel har ytret at de maa faa det ordnet slig at der bruges mere Chokolade paa Stationen, da den ellers vil mugne. Deres Beholdning er Netto 758 Pund. Vi har ingen, men *skulde* havt 176 Pund.

Mandag 2. November: Stille til Kl. 11 Fm., siden Storm fra N.V. Inat faldt 4 Tommer Sne, der nu i Vinden formørker hele Luften. Var paa Jagt, men kunde til Nød klare mig paa Fjeldet. Temp. $\div 20^{\circ}$ Celsius.

Tirsdag 3. November: Stille og klart. Solen lav. Ser at skrive i Kahytten til Kl. 3 Em. Holder paa at indpakke Skibet i Sne. Toddyaften hos Expeditionen. Temp. $\div 13^{\circ}$

Onsdag 4. November: Stille, klart. Exp. tager Temperaturer i Fjorden. To af Mandskabet med tilhjælp.

Torsdag 5. November: Nordlig løi og overskyet. Expeditionen faaet en Sæl i Garnet. Jeg skudt 4 Ryper. Hele Exp. ombord i Anledning af Hartz Forældres Bryllupsdag.

Fredag 6. November: $\div 8^{\circ}$ Cels., østlig lit frisk med snetyk Luft. Sneet lit hele Dagen. Kl. 10 Aften blev en liden Bjørn (Aarsunge) skudt paa Stationen. Den spiste af Kjødet og gik mellem Husene. Blev saaret og kom senere tilbage til Kjødet aligevel. Hundene var urolige men gav ikke Lyd fra sig. Expeditionen og Bjørnungen løb om hinanden. To stod i Bislaget medens Bjørnen gik lige forbi og Bay faldt lige ved den. Endelig fik de skudt den.

Lørdag 7. November: Temp. $\div 14$ — 20° Cels., stille med disig Luft og lav Taage over Isen.

Søndag 8. November: Temp. $\div 23^{\circ}$, stille og klart. De fleste paa Ski. Toddy paa Stationen.

Mandag 9. November: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og klart. Fortsætter at indpakke Skibet i Sne.

Tirsdag 10. November: Temp. $\div 13^{\circ}$, nordlig frisk med lit Sne inat.

Anderson havde ihøst hørt Vedel sige at Expeditionen intet Samkvem maatte have med Skibet. Nu har Vedel sagt til Allan at de kan bede Mandskabet til sig naar de ønsket, men maatte ikke lade dem vide at Exp. fik bedre Kost.

Onsdag 11. November: Temp. 23 — 28° , stille, lit overskyet med lav Taage over Isen. Fire af Mandskabet ude med Deichmann og Anker hele Dagen for Lodning tvært over Fjorden. Mandskabet frosset meget paa Benene.

Torsdag 12 November: Temp. 29° , stille og klart, Solen saaes over Fjeldene. Smeden beretter at Allan og Eriksen var ombord Tirsdag og tog Ben og Skaller af de Renskind vi havde faaet og garvet til Skotøi for Mandskabet. Hvis Ordre? Jeg og Styrmentene ubekjendt med Handlingen.

Fredag 13. November: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og klart, lit overtrukket ieftermiddag.

Igaaraftes sendte jeg Brev til Ryder i Anledning af Renskindene, og iaften kom han ombord. Det forholder sig slig dermed at Allan havde sagt at Expeditionens 17 Renskind var haarde og Ryder sagde derfor at han kunde gaa ombord og faa af vore, saa det var Allans Feil at han ikke havde varskuet. Men nu har Ryder sagt at det ikke maa ske mere. Ogsaa en Forklaring!

Otto fik 2 Sæler i Garn idag.

Lørdag 14. November: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og klart, $\frac{1}{2}$ Sol over Fjeldet Kl. 12. Mandskabet gjør Pampusser og Soveposer af

Ekspedisjonens kvarter i Heklahavn 1891—93.

Renskind. Nogle af Mandskabet buden iland af Exp. Hartz fortæller Vedel har uttalt at det ikke gaar an at Folkene lever adskilte som om de var 2 Kolonier. Han maa have faaet en ny Tanke.

Søndag 15. November: Temp. \div -19° , stille med overskyet Luft. Har været paa Ski og seet flere Rype- og Rævespor.

Mandag 16. November: Temp. \div 23° , stille og klart. Solen skjult idag. Allan og Eriksen har sagt til Ryder at de havde taget 20 Stykker Skaller og Ben ombord.

Tirsdag 17. November: Temp. \div -24° , stille og klart.

To af Mandskabet ude med Deichmann og lodder, uagtet de klager over Kulden paa Benene, da de har daarligt Skotøi. Anker var ogsaa med og Otto satte Sælgarn samtidig; men de øvrige af Exp. havde intet andet at gjøre end at trekke Is.

Onsdag 18. November: Temp. \div -26° , stille og klart. Været paa Rypejagt. Toddy hos Exp.

Torsdag 19. November: Temp. og Veir som igaar. Kjører Sne til Skibet.

Fredag 20. November: Temp. \div -19° . N.O. løi med overtrukket Luft. Hartz skraber sammen med 2 af Mandskabet. Litt Sne udpaa Aftenen.

Lørdag 21. November: Temp. $\div 20^{\circ}$. Stille og klart. Faldt omtr. $1\frac{1}{2}$ Tomme Sne inat. Vedels Fødselsdag, og sendte ham imorges 2 Julekager og Sviskebudding. Fest paa Stationen.

Søndag 22. November: Temp. $\div 26^{\circ}$, N. løi og klart. Skitur hele Dagen med Vedel og Bay. Mandskabet har ogsaa været paa Ski. Solen skinnede Kl. 12 paa den høieste Fjeldtop i N.V.

Mandag 23. November: Temp. $\div 26^{\circ}$, tyk og mørk Luft. Lampen tændt hele Dagen. Trist Veir. Men alle er friske og Folkene glade og fornøiede. De sysler med sit vante Arbeide, — Reparation af Ski, laver Pampusser, trækker Is og smedjer.

Tirsdag 24. November: Temp. $\div 15^{\circ}$, sterk Storm af V.N.V. med klar Luft. Lavt Barometer. Mørk Banke i Øst. Expeditionen paa Toddy ombord.

Onsdag 25. November: Temp. $\div 26^{\circ}$, Stormen løiede af paa Natten. I Aften Storm igjen, men klar Luft.

Allan fortalte mig at Deichmann havde leveret ham sin Rifle til Rengjøring. Den var ladet. Allan har ondt og er saar under Navelen.

Torsdag 26. November: Temp. $\div 18^{\circ}$ med Storm til Kl. 11 Form. da den løiede af og det blev overskyet. Mandskabet fri og nogle paa Ski.

Fredag 27. November: Temp. $\div 19^{\circ}$, stille og overtrukket. Deichmann har idag 2 af Mandskabet til at hugge ferske Isstykker for Smeltning paa Stationen.

Min Hund »Sambo« er daarlig idag, da den er blevet slaet paa Stationen igaar. Den klager sig, slæber Agterdelen.

Lørdag 28. November: Temp. $\div 20^{\circ}$, stille og halvklart. Sendt Brev til Ryder ang. Hunden. Han kom ombord og forklarte at alle paa Stationen negter at have slaet den. Iaften Toddy paa Stationen. Deichmann har havt en Mand tilhjelp med Ishugning for Stationen.

Søndag 29. November: Temp. $\div 25^{\circ}$, stille og klart med lav Taage over Isen. Hartz og jeg har været paa Gaaseland. Vedel har fanget en levende Blaarev i Eskimofælde. De har den i en Kasse paa Stationen.

Mandag 30. November: Temp. $\div 25^{\circ}$, stille og klart med lavt Barometer. Deichmann har havt 2 af Mandskabet tilhjelp i hele Dag, Hartz 2 Mand fra Middag. Jacob gjør Sko istand for Ryder.

Tirsdag 1. December: Temp. $\div 26^{\circ}$, stille og overskyet.

Onsdag 2. December: Temp. \div 18°, V.N.V. løi, overskyet. Deichmann har ogsaa idag havt 2 Mand tilhjælp. De har fanget en levende og en død Hvidræv paa Stationen.

Torsdag 3. December: Temp. \div 12°, N.O. løi med mørk Luft. Deichmann har fremdeles 2 af vore Folk til Issagning. Otto har fanget 2 Sæl. Ialt har han faaet 14.

Fredag 4. December: Temp. \div 25°, stille og klart. Hartz og Deichmann har hat 2 Mand hver til Skrabning og Maaling af Isens Tykkelse. Denne er 85 Cm. paa Havnen. Exp. ombord til Toddy.

Lørdag 5. December: Temp. \div 32°, stille og klart. Expeditionen har bygget en Snemur paa 3 Fods Tykkelse over hele det ene Observatorium og igaar var det 10 Grader varmere i Huset end udenfor. Ingen Lamper eller Ovn eller Ophold af Mennesker havde foraarsaget Varme.

Søndag 6. December: Temp. \div 13°. Igaaraftes blev det Storm af V.N.V. med klar Luft. Thermometret steg fra \div 32 til \div 16° paa en Time. Stormen vedvarede i hele Nat, avtog i Formiddag indtil Kl. 4 Em. da den atter tiltog med overtrukket Luft.

Mandag 7. December: Temp. \div 20°, stille og lit overskyet. Stormen sluttet inat. Folkene hjælper Videnskaben med Isskjæring og Skrabning.

Tirsdag 8. December: Temp. \div 24°, stille og klart. Ryder og Vedel var ombord idag angaaende Juletræet. To Mand med Videnskaben paa Isen. Andersen har seet 5 Ren ved Gaaselandet.

Mandskabet ærgelig fordi de faar Fet at spise istedetfor Smør som paa Stationen. Hartz og Deichmann klager over det samme.

Onsdag 9. December: Temp. \div 14°, skiftende med Storm, Kuling og løi Vind af Øst og Vest siden igaaraftes med overtrukket Luft. Styr mændene med 2 Mand har været efter Ren, men ingen seet. Begge Ræve paa Stationen er døde.

Torsdag 10. December: Temp. \div 13°, V.S.V. Storm inat med klar Luft, løi idag og overskyet, og i Aften igjen Storm og klart. Fire Mand har hjulpet Videnskaben.

Fredag 11. December: Temp. \div 13°, Storm fra Vest.

Lørdag 12. December: Temp. \div 12°, stille og klart. En mand har hjulpet Deichmann. Jeg har samlet Mose til Juletræet der gjøres paa Stationen.

Søndag 13. December: Temp. \div 22°, stille og klart. Toddy paa Stationen.

Mandag 14. December: Temp. $\div 25^{\circ}$, stille og klart med røde Skyer i Syd. Jeg og en Mand hjulpet Deichmann med Maaling.

Tirsdag 15. December: Temp. $\div 26^{\circ}$, stille og klart. Otte Mand har sanket Mose og veiet Is.

Onsdag 16. December: Temp. $\div 26^{\circ}$, stille og lit overskyet. To Mann hjælper Deichmann.

Christiansen fortæller at han ihøst arbeidede flere Sager for Expeditionen og bad om Filer; men Vedel sagde at Maskinisten kunde bruge sine egne og lade Skibet betale dem! Christiansen er vred paa Exp. idet han forklarer at han har arbejdet mange Frivagter for dem, men ser kun Uforskammetheder igjen.

Torsdag 17. December: Temp. $\div 15^{\circ}$, inat er det faldt 4 Tommer Sne og det har sneet hele Dagen. Kl. 1 Em. blæste det op til Kuling, der vedvarer fremdeles.

Fredag 18. December: Temp. $\div 17^{\circ}$, stille i Form. fra i Em. Kuling af V.N.V. med Snetykke. Lavt Barometer, nede i $28,5^{\circ}$. Ca. 5 Tommer Sne. Toddy paa Stationen. Faaet $6\frac{1}{2}$ Kg. Grønsæbe til Mandskabet.

Lørdag 19. December: Temp. $\div 11^{\circ}$, O. og V.N.V. løi og overskyet.

Mandskabet har havt fri, hvorfor Deichmann bad om 2 Mand fra Stationen tilhjælp med Maalinger, men Ryder sagde at da Veiret var daarligt kunde han vente. Veiret var ikke værre end at Mandskabet gik paa Ski for Fornøielse. Altsaa, — Stationsfolkene maa ikke ud undtagen i godt Veir, men Ryder undser sig ikke for at lade mine Folk gjøre deres Arbeide om Veiret er noksaa slemt.

Søndag 20. December: Temp. $\div 19^{\circ}$, stille og overskyet. Paa Ski alle Mand.

Mandag 21. December: Temp. $\div 24^{\circ}$, stille med Taage, klart Iaften.

Tirsdag 22. December: Temp. $\div 15^{\circ}$, stille og taaget, faldt 3 Tommer Sne inatt. Juletræet opsat ombord.

Torsdag 23. December: Temp. $\div 21^{\circ}$, stille med tyk Luft. Ryder og Vedel ombord og pynter Juletræet. De har sendt ombord Mad til Juleaften for alle Mand og Expeditionen skal spise med os. Jeg holder paa at dele 3 Stænger Sæbe til 19 Mand. Presangerne bliver ikke store, 1,4 Tomme til hver Mand. Det er med Sæben som alt andet, Expeditionen sparede sine Sager og benyttede vore fordi vi skulde hjem hvorfor vi ikke trængte saa meget. Nu da vi er i

Mangel, skulde vi vente at faa noget tilbage, men saadant hører jeg intet om, — det var vel for meget at forlange.

Torsdag 24. December: Temp. $\div 24^{\circ}$, stille og lit Sne. Paa Formiddagen klarnede det op og Temperaturen sank ned i $\div 36^{\circ}$ iaften.

Kl. 5 samledes alle ombord til Aftens og Kl. 7 blev Julelysene tændt paa Banjeren. Rummet var dekoreret med vore nye Signalflag og 130 Lys var tændt udenom Juletræet. Presangene blev udleveret efter Nummer som man trak. To Julesange blev derefter afsunget og Ryder holdt en Tale. Vi gik rundt Træet og holdt anden Løier. Puns blev serveret, Sang og Taler. Kl. $1\frac{1}{2}$ sluttedes.

Fredag 25. December: Temp. $\div 38^{\circ}$, stille med tet Rimluft.

Kl. 4 kom hele Exp. ombord til Middag, undtagen Allan som ogsaa igaar strax maatte gaa hjem og tilkøis. Det er min Fødselsdag. Mange Taler, og Aftenen gik hen med Dans og Sang og Spil. Alt gik muntert og rolig. Kl. 1 drak vi Champagne og gik hver til sig.

Lørdag 26. December: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og overskyet. Op-sendte fra Skibet en Papirballon med Spritlampe under. Den gik sagte op og bevægede sig langsomt i nordlig Retning. Alle Mand saa paa.

Søndag 27. December: Temp. $\div 15^{\circ}$, V.N.V. Kuling imorges med lit Sne, løiede af ved Middag. Toddy paa Stationen.

Mandag 28. December: Temp. $\div 15^{\circ}$, stille og overskyet. Flere paa Ski.

Tirsdag 29. December: Temp. $\div 12^{\circ}$, lavt Barometer, nordlig frisk, overskyet og lit Sne.

Onsdag 30. December: Temp. $\div 11^{\circ}$, N.O. frisk inat med Snefald. Omtr. 16 Tommer Sne er faldt paa Isen de sidste Dager. Vinden løi udpaa Dagen. Igaar hjalp 3 Mand Deichmann med Maa-linger. Isen i Havnen er nu 1 Meter tyk.

Torsdag 31. December: Temp. $\div 23^{\circ}$, stille og klart.

Fredag 1. Januar 1892. Temp. $\div 12^{\circ}$. Igaar Aftes paa Stationen. Middag Kl. 6 med mange Retter, Champagne, Vin og Banco. Efterpaa »Keisercigar« og Kaffe med Likør. Kl. 12 Midnat drak vi igjen Champagne og ønskede hinanden et godt Nytaar. Breve til Expeditionen med Nytaarshilsener fra dem hjemme blev fremtagne og Skaal drukket for alle hjemme. Mandskabet sammen med

Expeditionsfolkene kom marsjerende med Spil og Sang fra Skibet. Raketter opsendtes under flere Hurraer. Mandskabet blev ude skjennet med Champagne hvorefter de igjen marsjerede ombord. Hartz var meget glad og fornøiet ved vor ombordkomst Kl. 11½, men Deichmann deltog ikke i Fornøielserne og var gaaet tilkøis tidlig paa Aftenen.

Kl. 7 imorges blæste det op Orkan av N.V. saa Skibet rystede. Paa Form. løiede den noget og forandrede Retning mellem Vest, Nord og Ost, med lit Snefald. Stille i Aften med tyk Luft.

Lørdag 2. Januar: Temp. $\div 15^{\circ}$, afvexlende Storm fra N.V. og løi med halvklar Luft. Expeditionen fik idag 25 Puddersukker af Skibet.

Søndag 3. Januar: Temp. $\div 23^{\circ}$, stille og overskyet, iaften Taage. Været paa Ski hele Dagen. Sneen haard og ujevn. Spiste Middag i Kahytten Kl. 12 for første Gang uden Lys.

Mandag 4. Januar: Temp. $\div 12^{\circ}$, V.S.V. Storm hele Dagen, 26 Meter i Secundet, hvilket er det meste vi har havt.

Tirsdag 5. Januar: Temp. $\div 22^{\circ}$, vestlig løi til Middag, senere Storm med klar Luft. Sneen er blæst bort af det meste af Havnen.

Onsdag 6. Januar: Temp. $\div 18^{\circ}$, Storm fra S.V. og S. hele Døgnet med klar Luft.

Torsdag 7. Januar: Temp. $\div 25^{\circ}$, stille og halvklart.

Fredag 8. Januar: Temp. $\div 21^{\circ}$, Veir som igaar. Hartz og jeg en Tur rundt Halvøen, intet seet.

Lørdag 9. Januar: Temp. $\div 20^{\circ}$, stille og overskyet.

Søndag 10. Januar: Temp. Kl. 6 Morges $\div 20^{\circ}$, Kl. 8 Morges $+6$, senere $+1$ og $\div 1$ indtil iaften igjen $\div 15^{\circ}$ Celsius. Kuling fra Vest med klar Luft.

Mandag 11. Januar: Temp. $\div 24^{\circ}$, stille og klart. Fanget en Ræv paa Stationen.

Tirsdag 12. Januar: Temp. $\div 33^{\circ}$, stille og overskyet. En Haakjærring fanget paa Krog i et Hul i Isen, det halve var opspist af andre. Krogen hang kun 3 Favne under Vandlinjen.

Onsdag 13. Januar: Temp. $\div 33^{\circ}$, stille og disig. Tre af Mandskabet hugger Raag for Expeditionen. Middag paa Stationen i Anledning Prinsesse Maries Fødselsdag. Expeditionen roser Allan.

Torsdag 14. Januar: Temp. $\div 20^{\circ}$, stille med tyk, mørk Luft. Færdig med Raagen til Haakjærringfiske. Den er 10 Ganger 6 Fod.

Fredag 15. Januar: Temp. \div 23—29°, stille og halvklart.

Styrmanden bad Ryder om en Haikrog, men Svaret var at de ikke havde flere end de har Brug for selv. Endelig fik jeg laant en. Exp. har nedkastet Spæk i Raagen.

Lørdag 16. Januar: Temp. \div 22°, stille og snetykt. Blussede igaar Aftes efter Haakjærring i Raagen men fik ingen. Forsøgt idag men ingen faaet. Iaften Kuling fra Vest med sterkt Snefald.

Søndag 17. Januar: Temp. \div 19°, stille og Sne.

Mandag 18. Januar: Temp. \div 18°, stille og snetyk Luft. Expeditionen ombord iaften, meget muntre.

Tirsdag 19. Januar: Temp. \div 14°, Kuling fra V. med Snefald hele Dagen, faldt 4 Tommer Sne.

Onsdag 20. Januar: Temp. \div 15°, stille og snetyk Luft.

Torsdag 21. Januar: Temp. \div 18°, Vinden vestlig frisk, iaften Kuling fra Øst med Sne.

Deichmann fortæller at Vedel sagde ihøst at Expeditionen fik give Skibet noget Chokolade ellers greiede de ikke at bruge den op, men Ryder sagde Nei. Jeg maa erindre at faa Exp.s Proviantliste af Leverandøren i Kjøbenhavn. Stueren siger at have seet med Bekymring paa Madlavningen paa Stationen. Gryder fulde af Æbler og Rosiner. Styr mændene klager over Kosten ombord, som altsaa Exp. skal levere, Maskinistene og Mandskabet ligeledes, for ikke at tale om Hartz og Deichmann.

Fredag 22. Januar: Temp. \div 9°, Snestorm begyndte igaaraftes fra S.O. og N.O. og vedvarede til Kl. 3. Stille Kl. 5 Morgen men fremdeles Snefald. Hartz og Deichmann holdt paa at gaa vild da de skulde ombord, imorges efter Vagten paa Stationen. Vi hørte at de skreg og satte ud 2 Lanterner. De har faaet Frostblærer paa Ben og Haandled. Ved Ombordkomsten berettede de at de havde opholdt sig i en Snehule til Veiret blev bedre. Men nu senere forklarer de det anderledes, at de har været paa Isen. For at forebygge flere Vildfarelser strekkes nu en Line til Land.

Lørdag 23. Januar: Temp. \div 12°, stille og tyk Luft. Lit Vand paa Isen ved Skibet. Hartz, Deichmann og jeg har seet efter Hulen de skulde have overnattet i, men ingen fundet.

Søndag 24. Januar: Temp. \div 13°, løi vestlig og overskyet, iaften stjerneklart og lit koldere. Iaften laante Stationen en Taagelur.

Mandag 25. Januar: Temp. \div 23°, stille med Sne iaften. Ud-delning af Limejuse til alle Mand. Istykkelsen i Havnen 115 Cm.

Tirsdag 26. Januar: Temp. $\div 13^{\circ}$, vestlig løi og stille med disig Luft.

Onsdag 27. Januar: Temp. $\div 20^{\circ}$, stille og skyet. Paa Stationen iaften til Toddy. Exp. har faaet et Baadseil til Bund i et Telt som vi gjør istand til dem.

Torsdag 28. Januar: Temp. $\div 13^{\circ}$, stille og overskyet. Vedel været ombord og bestilt 24 Teltkroger.

Fredag 29. Januar: Temp. $\div 8^{\circ}$, stille med Snefald hele Dagen, faldt ca. 12 Tommer.

Lørdag 30. Januar: Temp. $\div 15^{\circ}$, stille og halvklart. Kl. 12 var jeg paa Ski og var den første som fik se Solen, efter 77 Dages Fravær. Hurra robtet og strax efter hørtet Hurrarob ombord. Alle Mand fik en Dram.

Søndag 31. Januar: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og halvklart. Paa Ski hele Dagen. Iaften Snefald.

Mandag 1. Februar: Temp. $\div 11^{\circ}$, stille og snetyk Luft. Inat faldt 4 Tommer Sne.

Vi blev rent rørt over Stuertens Gave af Confekt igaarftes. Uagtet han trengte sin Gave mere end os, der faar bedre Mad end ham, gav han dog os sin egen Julegave fra Stationen, fordi han visste at vi var glade i saadanne Sager.

Iaften lit opklaret Luft og vestlig løi Vind. Istykkelse paa Havnen 118 Cm. Vandet steg 4 Cm. op i Raagen da Hullet var gjort.

Tirsdag 2. Februar: Temp. $\div 23$ — 35° . Igaar aftes begyndte Føhnvinden fra Vest. Den løiede udover Morgenen. Stille i hele Dag med klar Luft. Solen oppe omtr. 2 Timer.

Fem af os paa Rypefjeldet idag. Deichmann fandt paa at Stuertten skal spendere sin Chokolade iaften for at gjøre Nar af Exp. der kommer til Aftensmad. Søndag morede vi os med at lave Skispor. Der blev sat store Øine ved at Chokolade gik rundt. Ryder og Vedel drak The. Jeg rullede sammen Papir til Tændning af Piberne for at vise at vi var i Mangel af Fyrstikker. Diskussionen var heftig iaften om Krig og Kapital. Jeg sagde at jeg betraktet Krigen som nogle Børnestreger da Vedel spurte om de norske Fæstninger var nedlagt.

Onsdag 3. Februar: Temp. $\div 37$, inat $\div 41,8^{\circ}$, stille med overskyet Luft. Lyst i Kahytten fra Kl. 9 Form. til 3 Em. saa man kan se uden Lampe.

Torsdag 4. Februar: Temp. \div 35 inat, \div 30 idag og \div 28° iaften, stille i Form. med overskyet Luft. I Eftermiddag, Vinden sydlig og løi. Iaften Kuling fra S.V. med snetyk Luft.

Stuerten været paa Stationen og tilbød Ryder Spegesild, hvorfor han blev glad og takkede. De fik i Høst ogsaa en Pødsfuld.

Henry bad Vedel om at faa laane nogle istykkerbrekkede Ski, mod at finde op den afbrekkede Del i Skibakken hvor den er mistet og istandsætte dem, men Vedel vilde ikke og gav ham et Bord istedet til Ski.

Fredag 5. Februar: Temp. \div 22°, stille og snetyk Luft, fint Snefald og lavt Barometer.

Lørdag 6. Februar: Temp. \div 14, iaften \div 27°, stille og disig. Iaften paa Stationen. Vedel tilbød mig en Pakke Fyrstikker. Ryder bad om Nøgleost og Vedel lagde til at vi kunde faa af Deres Ost dobbelt saameget i Bytte. Ravn sees om Dagen men ingen Dyr. Sterkt Nordlys.

Søndag 7. Februar: Temp. \div 31—36°, stille med klar Himmel. Rimtaage af og til ved Isen og over Fjeldene.

Mandag 8. Februar: Temp. \div 36°, stille og klart. Deichmann har maalt Istykkelse 125 Cm. paa Havnen. Han havde Andreas og Sander med. Begge frøs fordærvet begge sine Ben og maatte sitte med dem i Sne og Is omtr. 1 Time. Ieftermiddag har Benene svedet sterkt.

Stationen har faaet en Haakjærring. En anden var i Følge og spiste paa den døde.

Eriksen forteller Pettersen og Otto gjør ingenting. Han maa gjøre alt Arbeide paa Stationen alene. Pen Behandling!

Toddy iaften for alle Mand ombord i Anledning af 6 Maaneders Dagen siden vi ankom til denne Havn.

Tirsdag 9. Februar: Temp. \div 23°, stille i hele Dag med tyk Luft og tet Sne. Iaften Vinden nordlig frisk med tyk Luft og stærkere Snefald.

Andreas forsømte Tiden inat og purrede Hartz til Vagt paa Stationen Kl. 3 istedetfor 2½. I Eftermiddag Kl. 2¼ blev Hartz og Deichmann kaldt til Stationen og stod tilrette for at de var forsømmelige og ikke i Vinter havde gjort sine Pligter. Ryder sagde dem at hvis de havde noget at klage over, maatte de sende det til Marineministeriet, men han vilde ogsaa fremlægge sine Klagepunkter. Hartz fandt herved Anledning til at bede Ryder om en Kopi.

Deichmann sendte et Brev til Ryder iaften hvori han klager over sin Garderobe og den behørige Hjælp fra Stationen.

Onsdag 10. Februar: Temp. $\div 23^{\circ}$, vestlig Storm med klar Luft.

Bay var ombord i Efterm. svært ærgerlig og misfornøiet med Ryders Tale igaar. Stemningen er daarlig paa Stationen. Det er vist ingen her paa Kysten der har saa faa Venner som Ryder.

Torsdag 11. Februar: Temp. $\div 22^{\circ}$, Vinden løiede af udover Natten og idag stille med skyet Luft til iaften hvor Himlen er klar og skyfri med deilig Maane.

Ryder var ombord i Efterm. og behandlet Sanders store Taa der ser slem ud. Han talte om Sledereiser han agter at paabegynde i Midten af Marts og ønskede en Følgeexpedition paa 5 Mand fra Skibet.

Hartz har faaet Kopi af Klageskriftet fra Ryder. Ryder bad om at faa gjort Seildugsstøvler til Deichmann og 2 Blikfuderaler til Karter.

Fredag 12. Februar: Temp. $\div 27$, iaften $\div 30^{\circ}$, stille og klart. Solen oppe i 4 Timer. Ryder ombord i Efterm. for at se paa Sanders Taa.

Expeditionen ombord iaften. Stemningen nogenlunde god. Jeg leverede Ryder, da de gik, mit Brev hvori jeg tydeliggjør ham mit Forhold til Expeditionen og klager over dennes Behandling samt fortæller ham om den Risiko jeg løber ved Overvintringen og at ingen Hjælp har været nægtet ham.¹

Lørdag 13. Februar: Temp. $\div 19^{\circ}$, stille og tyk, mørk Luft. Iaften Føhnvind og lit Snefald.

Hartz kom fra Vagt og fortæller at Ryder havde læst høit Begyndelsen af mit Brev. (Altsaa om Opgjøret i Heklahavn) og sagde at han kom ombord Kl. 1 og ønskede da at være alene med Capteinen, og at det beror paa Samtalen med denne hvorvidt hans (Ryders) Klage over Videnskaben bliver at offentliggjøre hjemme eller ikke; men bliver han tvungen til at offentliggjøre den, saa er det Videnskabens egen Skyld.

Kl. $1\frac{1}{4}$ kom Ryder ombord. Han saa først paa Sanders Taa. Derefter begyndte Samtalen. Han spurte hvad Mening jeg havde med Brevet. Han viste ikke at jeg havde nogen Grund til at skrive, da det i Høst forlængst var opgjort, og lovet ikke mere at omtale det. Han havde skrevet i sin Dagbok et Stykke hvori han siger at jeg havde skrevet til ham uden foranledning og uden at sige i

¹ Brevet er inntatt nederst på side 127.

Ismåling og skraping i Heklahavn.

Brevet hvad jeg havde at klage over. Han kunde ikke forstaa min Misnøje og henholdt sig til Contracten.

Jeg svarede ham at Brevet var skrevet af 2 Grunde. For det første for at fortelle ham at Hartz og Deichmann ikke har manglet Hjælp fra Skibet. Dette foranledigede ogsaa, for det andet, at jeg maatte paamine ham om vor Samtale i Høst, der havde bragt mig i Oprør fordi det syntes som han troede at jeg ikke forstod mine Pligter.

Da han spurgte om jeg havde isinde at offentliggjøre det hjemme (altsaa om Brevet skulde være officielt eller privat), sagde jeg at jeg heller vilde lade mig hænge end at jeg vilde offentliggjøre noget der forefaldt her paa Grønland eller paa Turen der vilde være ubehageligt for Exp., saafremt han selv ikke gav Anledning dertil. Men ønskede han det officielt, saa gjerne for mig, og skulde jeg da sende ham skriftlig alt hvad jeg havde at klage over. Vilde han saa ikke indrømme det jeg klagede over, at det var sandt, saa blev det nødvendig med Mandskabet at bevise Sandheden, uagtet jeg anser det for mindre heldigt at blande Folkene ind i vor Diskussion eller Tvistigheder. Han vilde vide noget af det jeg havde at klage over, og sagde jeg ham da at jeg skulde begynde med den Dag da de

flyttede iland. Ryder kunde intet erindre og jeg sagde da at det intet kunde nytte at fortælle mere, da han ikke kunde huske noget. For at overbevise ham maatte saaledes nødtvungen fremstilles Bevis og Vidner, hvilket vi begge fandt uheldigt.

Resultatet af Samtalen blev det at vi skulde lade alt være gjemt. Ryder gjorde Udkast til en Skrivelse til mig hvori han udtaler sin Opfattelse af Contracten og ønskede at jeg handlet efter hans Opfattelse. Vi skildtes og gav hinanden Haand paa at det herefter skulde blive en god Forstaaelse. Ryder bad mig nu at sige til hvis det var noget vi trængte og lovede at hjælpe os hvad han kunde med Klæder.

Da Ryder var gaaet, kaldte jeg alle Mand agter i Kahytten og fortalte at jeg havde havt Opgjør med Ryder og at han beklagede Forholdet og den Grund der havde foranlediget dette. Og sagde jeg dem at Ryder ønskede os til Hjælp ved Slædeturer og til de større Skrabninger og Lodninger der skal foretages og at det var mit Ønske at Mandskabet udfører det Arbejde de bliver paalagt uden Knur og Uvilje, saa de paa ingen somhelst Maade giver Exp. Anledning til Klage. Ligeledes at de ikke skal tale eller gjøre noget der i ringeste Maade fornærmer Exp.

Alle Mand lovede dette.

Hartz fortæller at Vedel en af de sidste Dager har udtalt at Exp. har Tøier og Klæder i Masser, saa de er nødt til at sende en hel Del tilbage med Skibet.

Søndag 14. Februar: Temp. \div 22, i Solen $+6^{\circ}$, stille og klart hele Dagen.

Talte med Styrmandene i Form. Disse var meget ærgerlig paa Exp. og 2. Styrmand svor paa at han vilde skrive i Bladene om den naar han kom hjem. Det var næsten umulig at tale dem tilrette og faa en Forsoning istand.

Jeg fortalte dem at Ryder vilde hjælpe os med Klæder og forskjelligt, samt bent frem løi for dem og sagde at Ryder vilde paa-skjønne alle Mand og specielt de der medfulgte paa Slædeturen. Dette beroligede dem noget, især da jeg fortalte at Ryder angrede og erkjendte at havde feilet.

Kl. 1 kom Vedel ombord medhavende Brevet fra Ryder. Han var meget bedrøvet og spurte hvorfor vi ikke tidligere havde sagt hvordan Mandskabet var Klædt. Hvortil Hartz svarede at det var

noget Exp. godt kunde tænke og se og at det var umuligt at de kunde være fremmed for det. Tillige sagde Hartz ham at det var liden Mening i at Skibets Folk skulde gaa og gjøre Arbeide, som havde daarlige Klæder, medens Exp.s Folk sat inde eller havde indendørs Arbeide uagtet sit rigelige Udstyr.

Vedel var bedrøvet for det hele. Da jeg fulgte ham ud, stan- set han og med Taarer i Øinene bad han mig ikke være vond paa ham. For havde han gjort noget imod os, saa var det ikke med Vilje, og da Mandskabet altid havde været venlig mod ham, følte han det dobbelt vondt.

I Eftermiddag paa Ski. 2. Styrmand berettede at Eriksen havde faaet til Straf af Vedel at borttage Hundelorten hver Dag ved Husene fordi han havde gaaet til Rævefældene uden Lov.

Mandag 15. Februar: Temp. $\div 25^{\circ}$, stille og klart. Deichmann og 2 af Mandskabet har maalt Istykkelsen paa Havnen. 119 Cm. Hartz har skrabet med 2 Mand. Jeg har været paa Stationen og faaet 16 Renskind til Soveposer, Vanter og Sokker. De var svært forekommende og venlige.

Tirsdag 16. Februar: Temp. $+4$, iaften $+7^{\circ}$. Føhnstorm fra V.N.V. 26 $\frac{1}{2}$ Meter i Sekundet, begyndte igaar Aftes, og vedvaret hele Natten og idag med klar Luft.

Mandskabet er gaaet igang med at garve Ren-Skindene. De bliver myge og hvide ved at smøre dem over med Edik og Salt om Aftenen, og saa om Morgen en at skrabe dem med Træ- eller Jern- stykker. Var paa Stationen iaften. De var svært imødekommende og lovede os 6 Tæpper.

Onsdag 17. Februar: Temp. $\div 3^{\circ}$, stille og klart rigtig en For- aarsdag. Busseruller uddelt til Mandskabet. Faaet de 6 Uldtepper fra Stationen til Underbukser. Stemningen ombord er livlig. Alle fryder sig over Solen og det milde Veir. Sneen er sunket sammen 10—15 Cm. Store Sneskred i Fjeldene omkring og flere Steder bare Topper som i Mai Maaned.

Torsdag 18. Februar: Temp. $\div 14^{\circ}$, stille med graa Luft. To Mand skraber og 2 hjælper Deichmann. De har spist Rævekjød paa Stationen igaar, fortæller Deichmann, og det smagte ikke daarlig.

Fredag 19. Februar: Temp. $\div 15^{\circ}$, stille med graa Luft og lit Snefald. En Ulke fanget i Skraben, tillige en stor Krebs og nogle Muslingskal.

Lørdag 20. Februar: Temp. \div 28—19—28°, stille med skyfri Himmel. En Bjørn har i Eftermiddag været fremme ved Stationen. De gjorde Jagt paa den men skræmte den.

Søndag 21. Februar: Temp. \div 30, \div 25 og \div 33°, stille og klart. Taage over Isen. Jeg og tre Mand fulgte Sporet af Bjørnen, men saa den ikke.

Mandag 22. Februar: Temp. \div 34, iaften \div 27°, stille og klart. Vedel har foræret mig en Box Kjødbeskøit, som han ved jeg holder af, ligeledes 2 Fl. Pickels og 2 Fl. Soia.

Hartz og Vedel var sammen paa Jagt igaar og der blev adskillig omtalt i Anledning af vor stedmoderlige Behandling. Vedel havde holdt paa at det skulde være Samkvem med Skibet men Ryder mente noget andet. Vedel havde fortalt at Skibets Chokolade blev lagt iland ved Kap Stewart fordi Kassen var merket Reserve 1892 Depot, og han havde dengang sagt til Ryder at det var liden Nytte at lægge Chokolade iland der, da den vilde tage Skade og smelte bort, men Ryder sagde at den skulde bringes iland. Ryder fortalte mig allerede 11. Juni 1891 at Chokoladen manglede paa Listen og sandsynligvis var glemt af Leverandøren.

Tirsdag 23. Februar: Temp. \div 34°, stille hele Døgnet og klart. Deichmann maalte igaar Istykkelsen paa Havnen til 117 Cm.

Jeg har givet Expeditionen Kristianiauniversitetets Sprit, ca. 22 Liter, til Slædeturen, da de var i Mangel paa Grund af at en Dunk paa 60 Liter var rendt ud for dem.

Igaaraftes da Exp. var ombord til Toddy, fik jeg Bestilling paa 2 Slæder som mine Folk skal bruge naar de følger Exp. ligeledes 6 Trækkroge og Pig i Vedels Bambusstok. Det mangler saaledes ikke paa Bestillinger. Jeg lurer paa hvor mange Pund Ryder vil laste paa mine Folk og saadane Slæder som vi kan gjøre af 2 Granbord? Jeg hjalp Ryder med Veining og Rensning af Kviksølv til kunstig Horisont. Han skulde medhave dette paa Indlandsisen.

Jeg bad Ryder om at faa laane den Meteorologiske Journal som han lofte mig ved Flytningen iland, men han svarede at han angrede paa at have lovet mig den og vilde nødig udlaane den, da han troede at Ministeriet ikke vilde lige det. Han mente at de vilde betragte de Meteorologiske som ogsaa Indsamlingen som sin Eiendom og troede at det kunde forbydes mig at føre Meteorologisk Journal. Ja dette er en Mand af Ære, først lover mig for at føre mig bag Lyset og hindre mig i at observere, og saa vil han ikke holde sit Ord.

Vakkert! Hartz og Deichmann var iaften ærgerlig for at Ryder ikke er Mand for sit Ord. Jeg væmmes ved at tænke paa den Ringeagt han viser mig i enhver Retning.

Onsdag 24. Februar: Temp. $\div 30^\circ$, stille og helt overskyet. Meget fugtigt i Kahytten. Køieklæderne mugne, Is og Rim danner sig under Skylightet om Natten og bringer Dryp hele Dagen paa Bordet.

Har idag undersøgt Thermometerne og sat de Meteorologiske Observationer i Gang. Ryder kom ombord ieftermiddag og sagde han angrede saa at han havde nægtet mig at afskrive hans Observationer og bad mig om ikke at være vond paa ham. Jeg sagde at jeg skulde spørge Marineministeriet om det havde noget imod at jeg overleverede Mohn Journalen.

Ryder og Vedel ude med hver sin Slæde idag med 100 Pund paa hver, for at vende sig til. Hartz har havt 2 Mand til Skrabning.

Torsdag 25. Februar: Stille og klart. Av Exp. er 5 Mand ude og øver sig med at trække Slæder med 120 Pund paa hver.

Jeg fik idag den Meteorologiske Journal til Afskrivning og bemærkede jeg til Ryder at han ingen Ubehagelighed skulde faa af det.

Fredag 26. Februar: Stille og klart. Solen kommer nu Kl. $8\frac{1}{2}$. Deichmann og Hartz har havt 2 Mand tilhjælp hver. Spiste Pemi-kan paa Stationen iaften.

Lørdag 27. Februar: Temp. $\div 22^\circ$, stille og klart. Ryder og 4 Mand paa Slædetur med 135 Punds Belastning for Øvelser.

Kl. 4—5 i Em. nogle Vindkast fra Syd. Temp. steg til $\div 8^\circ$. Fik en Box med 14 Cigarer af Allan. Han havde faaet den til Jul.

Deichmann sagde til Vedel først i December sidste Gang de loddede at Mandskabet var daarligt forsynet med Klæder. Vedel foreslog da for Ryder at de skulde tage et Sæt Undertøi fra hver Mand paa Exp. og give til Skibsfolkene, men Ryder sagde: Nei, vi har ikke noget med dem. De faar selv sørge for at de har nok til Overvintring. Store Tanker!

Søndag 28. Februar: Temp. $\div 25^\circ$, stille til Kl. 11 Fm., siden Føhn fra Vest. Iaften stille og klart med storartet Nordlys.

Mandag 29. Februar: Temp. $\div 23$ — 15° , stille og klart. Istykkelsen i Havnen er nu $128\frac{1}{2}$ Cm.

Kl. 1 kom Exp. ombord og fik Bayer, Aquavit og Kage samt Cigarer. Ryder bestilte 2 Spritkander og 2 Feltflasker og oplæste hvad Skibsfolkene 4 Mand skulde have med paa Slædeturen. Før

har han talt om 5 Mand udrustet med Skibsproviant. Vedel har formodentlig sagt ham at hele Exp. maa være med og at Skibsfolkene skal have samme Proviant som dem.

Iaften Toddy over hele Skibet.

Tirsdag 1. Marts: Temp. $\div 23^{\circ}$, stille med tyk Rimluft. Ryder har læst op for mig Skrivelsen til Marineministeriet ang. Forholdene ved Kap Stewart og siger at han saa sig nødt til at beholde Skibet til sin Betyggelse da den Tid Exp. havde til sin Raadighed i Baade langs Kysten var knap nok til den lange Distance mellem Kap Brewster og Angmagssalik.

Ryder og Vedel har ligget i Telt inat ved Stationen.

Onsdag 2. Marts: Temp. $\div 20^{\circ}$, stille med Sol og deiligt Veir. Mandskabet skraber, veier Is, gjør Slæder, Vanter og forskjelligt andet.

Torsdag 3. Marts: Temp. $\div 24^{\circ}$, Vinden nordlig løi med graa Luft, skarp og bidende.

Hartz arbejder iaften med de Moser og Planter han fant igaar. Jeg fant blandt disse en Ederkop og en Mark som han satte paa Spiritus. Disse Ting hører jo under Deichmanns Samlinger, men Hartz bad mig ikke at sige noget til Deichmann om disse da han vilde have dem til Bevis paa at Deichmann har været ligegyldig med Indsamlingen. (Han siger nemlig at det paa denne Tid ikke er noget at finde for ham.) Deichmann paa sin Side sagde for nogle Dager siden, da han fik nappet en Tangsprel ved Hartz's Skrabning uden at denne saa det, at jeg ikke maatte sig noget til Hartz. Altsaa gjensidig Ondskab og med Tanke om at tilsidesætte hinanden. De viser sig som de bedste Venner og har i Grunnen ikke noget imod hinanden. Mærkeligt hvordan Menneskene er, istedetfor at hjælpe sin Ven, søger man at ødelægge ham for selv at vinde Ros.

Iaften var Exp. ombord, svært glade og fornøiede. Et bedre Forhold er tydelig mærkbart.

Fredag 4. Marts: Temp. $\div 24^{\circ}$, stille og klart, i Aften tyk Luft med fin Sne. Smeden er ærgerlig for at skulle smedje 20—30 Kuldeskoninger til Slæderne. Tømmermanden har brukket den ene Slædemeie og forbander Exp.

Lørdag 5. Marts: Temp. $\div 30$, iaften $\div 34^{\circ}$, stille og Solskin. Mandskabet mangler Sæbe til Vaskning, og er det uhyggeligt at gaa med skiddent Undertøi. Vi har endnu lit til Uddeling, men det varer ikke længe. Vedel var her til Middag og forærede mig en Box

Tobak. Han sagde han ikke gjorde sig forlegen selv. Jeg tilbød ham 20 Pund Kaffe, da de er i Mangel og kun drikker Kaffe hver anden Dag. Til Slædeturen skal de ogsaa have 8 Pund.

Søndag 6. Marts: Temp. $\div 41$, iaften $\div 44^{\circ}$, stille og klart med Dis over Isen. Kviksølvet frosset. Hartz er kjed over at han har gjort for lidet i Vinter.

Mandag 7. Marts: Sprittermometret $\div 44^{\circ}$, klart og stille med Frostrøg over Is og Land. Ryder har været ombord medhavende Ud-kast til Ordre medens han er borte paa Slædetur. Istykkelsen i Havnen er 133 Cm.

Tirsdag 8. Marts: Temp. inat $\div 46,6$, idag $\div 39^{\circ}$, stille med lit Sno, klar Himmel.

I 3 Dager har Temperaturen været undersøgt paa Rypefjeld og viser mellem 10 og 17° Cels. højere (varmere) Temp. der paa Toppen end her nede.

Chokolade paa Stationen Kl. 1 og Middag Kl. 6 i Anledning af Bays Fødselsdag, 25 Aar. Bay udnevntes til Kammerjunker paa Østgrønland. Meget Grin. Rettene var Suppe, Sop, Tunge, Rævesteg udmerket god og Vegabudding, Kaffe med Likør.

Onsdag 9. Marts: Temp. $\div 39^{\circ}$, stille og klar Himmel, bittert koldt. Ole har sat et Drilbor i sit Knæ og det er nu hovnet op. Ryder var her iaften og rensset Saaret.

Torsdag 10. Marts: Temp. $\div 35^{\circ}$, stille og Solskinsveir. Har bedt Ryder om Sæbe og Fyrstikker. Kl. 4 kom Otto ombord med 4 Sæbestykker paa tilsammen ca. 4 Pund, 1 Dunk Grønsæbe ca. 12 Pund og Box Fyrstikker 60—100 Æsker. Har idag talt med Stueren, Kokken og Whie i Anledning af Skit i Maten og paalagt Folkene ikke at hænge noget ved Byssen uden Tilladelse.

Fredag 11. Marts: Temp. $\div 26^{\circ}$, stille og klart. Kl. 6 imorges skjød vi en Hanbjørn ved Skibet. Hundene kredset omkring Bjørnen og gøede. Vagtmanden hørte dette og fik se Bjørnen. Det blev Styrmandene og Stueren som skjød den. Hundene fik saaledes idag et rigeligt Maal. Skindet var ualmindelig pent.

Kl. 12 gik to Partier paa 6 Mand ud med Thermometre, Barometre og og Kompads for at undersøge de mærkværdige Temperaturer. Vi gik ud i en Stjerne. Ved det højeste Punkt, ca. 800 Fod over Havet var Temp. $\div 10^{\circ}$ samtidig som den paa Stationen var $\div 25$ — 26° . Temp. steg efterhvert som vi kom højere. Jeg fandt liden Forskjel i Temp. ligegyldig om det var bart Land eller paa

Sne, i Skygge, Dalfører eller Kløfter. Det saa ud til at det kun kom an paa Høiden. Friske Renspor saa jeg paa Vandringen.

Lørdag 12. Marts: Temp. $\div 30^{\circ}$, stille og klart, Solvarme og deiligt. Paa Stationen til Toddy.

Søndag 13. Marts: Temp. $\div 26^{\circ}$, stille og klart. Paa Jagt idag østover men intet seet.

Vedel havde været ombord medens jeg var borte og spurgte Stuerten om ikke jeg havde nævnt at noget af Bjørnekjødet skulde sendes paa Stationen. Da Stuerten benægtede dette, sagde Vedel at han skulde sende Bud efter et Baglaar. Stuerten sagde at Exp. skulde ombord iaften og da kunde de tale med Capteinen selv. Iaften var Exp. ombord, men de nævnte ikke noget om Bjørnekjødet, og Stemningen var ikke meget livlig, da Vedel og Ryder gav hinanden Spydigheder.

Deichmann forteller at Ryder er ærgerlig over at vi paa Skibet gir Hundene Mad, og at de derfor stadig holder sig hos os. Vedel svarede til dette, at naar de ikke fik Mad ved Stationen, saa kunde man ikke fortænke dem i at de gik til Skibet hvor man har Medlidenhed med Hundene. Ryder bemærkede at Hundene kunde bindes, og at det ikke skulde meget til for at de kan leve. Til dette svarede Deichmann at skulde de voxe og gjøre Nytte paa Slædetur, maatte de ogsaa have Mad. Ryder sagde at det som bliver til Rest ombord skulde Skibets Folk bringe iland i en Tønde, ligeledes det Bjørnekjød som bliver tilrest skulde bringes over, saa skulde nok Hundene leve.

Mandag 14. Marts: Temp. $\div 22^{\circ}$, stille og klart. Kl. $8\frac{1}{2}$ imorges gik Styrmand og jeg paa Jagt til Gaaseland og for at tage Temp. indtil 100 Fod op (dette uden Opfordring fra Ryder). Da vi kom midtfjords, opdagede jeg 3 Bjørne. Vi lagde os ned, skreg som Sæl og viftede med Lommetørklæderne. Bjørnene gjorde en stor Sving østover, da vi sandsynligvis havde skræmt dem før inden de saaes av os. Da de siden begyndte at nærme sig krøb vi paa Skierne fra Bjørnene til et Isfjeld i Nærheden og lagde os stille. De gjorde mange Krydsninger og naaede saavidt inden Skudvidde, efter flere Ganger at have reist sig paa 2 Ben ret op som en Mand og seet efter os, men da vi ventede at de skulde komme nærmere, skjød vi ikke. Bjørnene snudde sig hurtig om efterat have betragtet os og uden at blive skræmt. Dermed gik de ret ifra os, saa en stor Sving vestenom os og over mod Gaaseland. Vi opdagede at det var en Binne med sine 2 Fjorunger. De laa og hvilede flere Ganger, især

en af Ungerne der saa ud til at være meget træt og blev ofte langt efter. Forresten gik de efter Moderen og tæt ind til hende og naar de stansede, gik Ungerne noksaa kjærlig og strøg sig om Moderen.

Vi laa aldeles stille ved Iskossset og frøs saa vi skalv over hele Legemet, men havde det Haab at Bjørnene skulde komme tilbage. Det gjorde de ogsaa efter lang Tids Forløb men længere vest for os og stansede ofte og saa i vor Retning. Vi spændte Skierne paa og gik efter. Ved Haakjærringhullet stansede de igjen og gravet samt tog et lille Stykke Spæk. Derefter satte de Kurs til Grønlænderhusene.

Nu kom 7 Skyttere fra Stationen og 4 fra Skibet. Jeg skreg til dem at de skulde søge op paa Land saa de kunde møde Bjørnene. De sprang da alle opover Skibakken. Styrmanden som var nærmest kom i Skjul og paa 50 Alens Afstand fyrede han løs paa Binnen og saa paa Ungerne som blev staaende ved Moderen. Alle var faldne da vi kom derhen. Jeg og Styrmanden gik ombord og sendte 2. Styrmand med 6 Mand og 2 Slæder for at hente Bjørnene. Efter at vi var gaaet, kom Ryder og Vedel til Stedet. Ryder var vred og sagde i fleres Paahør at jeg narret dem opover Landet, blodt for at de ikke skulde komme til at skyde. Ligeledes sagde han at Bjørnene skulde trækkes ombord og flaaes men en af de smaa og Laarene af den store skulde sendes paa Stationen.

Vedel kom da jeg og Styrmanden sad og spiste og fortalte at Ryder vilde have en Unge og de 2 Laar der svarede til $\frac{1}{3}$ Part, saa kunde Skibets 22 Mand beholde Resten, for det var da Mening at Fangsten skulde deles efter Folkeantallet. (De taler om at dele nu da vi faar noget, men af Deres 17 Ren, 2 Bjørne og 20 Sæl ihøst har vi faaet 2 Ren og 1 Sæl.)

Eriksen havde været her i Form. og sagt at han skulde hente et Bjørnelaar. Sturten sagde at han ingen Ordre havde fra mig og saaledes ikke kunde levere noget. Ryder viser ingen Forbedring. At sende Bud efter Laaret medens han ved at jeg er borte og uden at have talt med mig det synes mig frækt.

Efter Flaaningen bragte Styrmanden de 2 Bjørne over og bad Ryder at tage hvad han vilde. Ryder sagde at det var godt og gav Styrm. en Pibe Tobak. Styrmanden kom tilbage med Fordelen af den store Bjørn.

Tirsdag 15. Marts: Temp. $\div -20^{\circ}$, stille og overskyet. Idag skjød Otto en Bjørn. Vore Folk saa den først men opgav at skyde

da der kom Folk fra Stationen. Kl. 4 kom der Bud efter 3 Mand for at hjælpe med Hjemtrækningen. Disse kom tilbage Kl. 8 Aften medhavende den halve Bjørn og Skindet og med Ordre om at flaa Hovedet af Skindet med det samme. Altsaa skal mine Folk arbeide om Natten medens Ryders Folk er fri. Skriver Brev til Ryder og klandrer hans Handlemaate.

Onsdag 16. Marts: Temp. \div 24°, stille og klart. Solen skarp.

Exp. jaget efter en Bjørn. Efterat den var skræmt gik den opover Landet om Bagbord Side af Skibet. Styrmanden rendte opover og kunde vist godt kommet paa Skud, men jeg kaldte ham tilbage da Ryder er imod at vi skyder. Saa af den Grund deltog ingen af os i den Jagt. Deichmann skjød Bjørnen i Dalen ved Passet efterat Ryder havde skudt 2 Bom. Kl. 10 kom Bud fra Exp. efter 2 Mand til Hjælp ved Hentningen af Bjørnen. Disse kom tilbage ved Middag medhavende 4 Lemmer og Skindet.

Torsdag 17. Marts: Temp. \div 33°, stille og klart. Jeg blev hentet til Frokost med Ryder. Han sagde at det ikke var i nogen vred Tone han sagde at jeg narret ham fra Bjørnene. Det var kun i Spøg. Naar han gaar ud fra at Fangsten er Exp.s, saa holder han paa at Kjødet ogsaa tilhører Exp. Hvorfor han ikke havde givet os Kjødet af det i Vinter fangede, var fordi han havde gjort Regning paa Fangst og derfor taget Proviant for 1 Maaned mindre. Han havde valgt mig fordi han syntes bedst om mig af alle, og maatte jeg paa ingen Maade tro han ikke agtede mig, for det gjorde han fuldt ud. — Jeg sagde ham at den os udleverede Proviant var mindre heldig og at det ikke var rart for Mandskabet kun at have lit Fet paa Maden til Morgen og Aften. Han sagde at hans Folk ikke levede stort bedre, men til Exp. var der provianteret paa en hel anden Maade end til Skibet. Jeg sagde ham ikke at ville offentliggjøre Brevene hjemme. Naar jeg skrev istedetfor at tale mundtlig saa var det fordi jeg ikke kunde sige noget naar jeg var opbragt. Vi sluttede i bedste Forstaaelse og havde en Spadsertur, hvorefter Ryder fulgte mig ombord og bad mig til Aftens.

Fredag 18. Marts: Temp. \div 26°, stille og klart senere noget overskyet.

Lørdag 19. Marts: Temp. \div 25°, stille og klart til i Form., siden overskyet med lit Snefald. Ryder og Vedel til Middag ombord bl. a. Blodpandekage af Bjørn.

Søndag 20. Marts: Temp. \div 19°, stille og klart. Hartz og Deichmann til Gaaseland for Temp.-Maalinger. Jeg har været paa Stationen hele Dagen. Exp. tænker at afgaa næste Søndag paa Slædetur.

Mandag 21. Marts: Temp. \div 12°, Storm fra Vest begyndte Kl. 12 inat. Klar Luft, løiede af ved Middag til stille. Istykkelsen paa Havnen er 130 Cm. Mandskabet arbejder Snesko etc. for Exp.

Tirsdag 22 Marts: Temp. \div 6°, Storm fra Vest begyndte Kl. 11 igaarftes med klar Luft og vedvarede til i Em. 2. Styrmand og Andersen har været paa Stationen og bleven undervist i Observationerne.

Onsdag 23. Marts: Temp. \div 16°, stille og klart, i Em. N. O. løi Kl. 2 inat skjød de den 20. Bjørn paa Stationen. I Maven havde den noget af 2 Sælunger, som altsaa har været kastet en af de sidste Dager. Bjørnen gaar meget rundt Isfjeldene, altsaa er dette for at fange Sælunger der bliver kastet under Snefonnerne der, hvortil Sælen har Adgang undenfra.

Vedel og jeg samt 2 Mand har loddet paa 22 Favne hvorfra blev taget Vandprøver. Exp. ombord iaften paa Rypesteg. Kl. 9 gøede Hundene og der blev varslet en Bjørn ved Skibet. Styrmanden skjød men traf ikke paa Grund af Mørket.

Torsdag 24. Marts: Temp. \div 20°, Igaarftes Føhn fra Vest, klar Luft og sterkt Barometerfald. Idag stille med Taage og lit Sne. Hjælpemandskabet og Exp. har havt Øvelser i Paa- og Af-læsning af Slæderne.

Kl. 2 Em. Storm fra Vest med klar Luft og sterkt Snefok.

Fredag 25. Marts: Temp. \div 30, Nordlig løi, klart. Kl. 9½ Form. paa Jagt efter en Bjørnebinne med Unge og skjød begge. Ungen var svært liden og begge meget magre. Hartz har været syg fra igaar Em. men er nu bedre. Knudsen har faaet Klæder af Hartz. 2. Styrmand og Andersen øves i Vagt paa Stationen.

Lørdag 26. Marts: Temp. \div 31°, stille og klart iaften stor Nordlysue i Øst og meget koldt. Bjørnekjød i Karry er udmerket.

Søndag 27. Marts: Temp. \div 34°, stille og klart. Kl. 5 imorges blev alle Mand udpurrede for at hjælpe Exp. afsted. Kl. 8¼ var Slæderne paa Isen og alle samlede. Jeg tog 3 Fotografier af de 8 Slæder med 12 Mand, hvoraf Styrmanden, Sneve, Karl Knudsen og Jacob fra Skibet samt 7 Hunde der skulde medfølge for at trække. Kl. 8½ gik Slædeexp. afsted, samt 10 Mand fra Skibet for at hjælpe

dem paa Vei. De ældre Folk paa Skibet stod og robte Hurra for Exp. Flagede paa Stationen og Skibet, samt Splitflag paa en af Slæderne. Jeg fulgte med ca. $\frac{3}{4}$ Mil og gik det noksaa hurtigt, men de to nye Slæder gik overmaade Tungt. Hunderne trak godt. Mine 10 Mand kom tilbage Kl. 10 Aften ordentlig trætte efter Marsjen. Ole lagde sig straks efter de havde forlat Exp. ca. 2 Mil fra Skibet, saa de maatte trække ham. Omtr. $1\frac{1}{2}$ Mil fra Skibet kom »Sambo« dem imøde. De satte da Ole paa 2 Skier og Hunden trak ham helt frem. Ole havde for trange Støvler og den ene gravede paa hans Hælene saa den hovnede op, og det var umuligt for ham at gaa. To havde forfrosset Kind og Næse under Trækningen, men opdagede det saa de blev optinet med Sne og var forholdsvis bra da de kom ombord. Strømperne var frosset fast til Støvlerne paa flere. Kort sagt, de var ordentlig sjakmat da de kom.

Ved Afreisen paalagde jeg Styrmanden at sørge for de 3 Mand saa de ikke kom til noget paa Turen. Ligeledes sagde jeg til Folkene at havde de noget at beklage sig for, saa maatte de henvende sig til Styrmanden og at de maatte sørge for at de ikke fik ødelagt sin Helbred.

Mandag 28. Marts: Temp. $\div -22^{\circ}$, stille og overskyet med let Snefald udpaa Dagen. Flere av Følgemandskabet har paa Grund av daarligt Skotøi frosset fordærvet sine Tær og skamfilet sine Hæle, saa de har Saar og store Blaaser. Alle var i den ynkeligste Forfatning da de kom til Skibet og siger at hvis Veien havde været længer, havde flere overgivet sig da de var for vaade av Sved til at holde Varmen i de daarlige og mangelfulde Klæder og umuligt at klare Benene i de smaa Støvler, der blev stive og Strømpene frøs fast. Idag er de alle fri.

Da 2. Styrmand iaften kom ud, fik han ved Opgangen til Skibet se en stor Bjørn som stod og snusede men blev lit bange da den fik ham at se og begyndte at gaa. Vi gjorde Jagt paa den og Styrmanden skjød paa 40 Alens Afstand. Men det var for mørkt til at sigte og han traf ikke.

Tirsdag 29. Marts: Temp. $\div -26^{\circ}$, stille og klart. Idag var jeg paa Fjeldet for at se efter Slædeexpeditionen. Derfra gik jeg til Skibakken, hvor jeg langt Øst paa Isen fik se en Bjørn og en Blaaræv. Jeg gik østover men naaede dem ikke. Ved et Iskos fandt jeg en hvid halvspist Sælunge. Bjørnen havde gravet et stort Hull i Snefonnen og halet Ungen ud.

Solen er svært skarp nu om Dagen, saa man er nødt til at bruge Brilller hvis man er ude længere Tid.

Onsdag 30. Marts: Temp. $\div 22$ — 26° , stille og skyet Sneluft, iaften Snefald. Kl. 1 Em. skjød 2. Styrmand en stor Hanbjørn der kom fra Vest. Jeg var paa Jagt paa Isen i Em., men saa intet.

Tirsdag 31. Marts: Temp. $\div 26$ og $\div 16^{\circ}$, stille og klart, en Tomme Sne faldt inat.

Kl. $10\frac{1}{2}$ igaaraftes raaber 2. Styrmand, der var tilkøis, at der maa være en Bjørn paa Hyttetaget, han hører den gaar.

Jeg hørte det samme og gik ud og saa om bagbord, Hartz agter, men saa ikke Bjørnen der rimeligvis stod ved Storvantet paa Sne-muren. 2. Styrmand kom ud og fik se Bjørnen ved Rækken, løb efter Riflen og i Underbuxer og Tøfler løb han til Snetrappen hvor Bjørnen laa paa Snemuren parat til at gaa paa ham. 2. Styrmand løste 2 Skud da jeg kom tilstede. Bjørnen luskede af efter at have trillet rundt. Jeg løb efter og den stansede og blæste i Næsen da jeg var tet indpaa ham. Jeg gav den et Skud og den løb afsted. Da vi nu fulgte Sporene paa Skibet, viste det sig at Bjørnen har gaaet omkring paa hele Dækket. 2. Styrmand med flere gik til Isfjeldet for at se efter Bjørnen. Hunden fulgte Sporene, men paa Grund af Snetykke og Bælgmørke maatte de vende tilbage.

Fredag 1. April: Temp. $\div 20$, stille og overskyet. Imorges saaes Bjørnen at ligge ude paa Isen. Deichmann gik ud og forsøgte at drive den ind i Havnen, men den var trassig og gik Omveie. Den blev derfor skudt ved Grønlænderhusene af Deichmann. Det var en rigtig stor Hanbjørn. Vi spiser nu Blodpandekage saa vi er nær ved at revne.

Lørdag 2. April: Temp. $\div 16^{\circ}$, stille og snetyk Luft. Paa Jagt paa Isen men intet seet.

Søndag 3. April: Temp. $\div 16^{\circ}$, stille og snetyk Luft med Sne fra Kl. 8 Em. Det har sneet ca. 5 Tommer.

Tirsdag 5. April: Temp. $\div 11^{\circ}$, stille, sneet hele Natten og er kommet ialt ca. 16 Tommer let svært løs Sne. Kl. 8—9 Form. begyndte det at klarne og siden har det været Solskin hele Dagen.

Onsdag 6. April: Temp. $\div 32^{\circ}$ inat, imorges $\div 22^{\circ}$, stille og fint Snefald, senere paa Dagen $\div 14^{\circ}$.

Torsdag 7. April: Temp. Kl. 6 Morgen $\div 30^{\circ}$, stille fra Kl. 12 inat til 10 Form. da Føhn begyndte fra Vest med voldsom Kraft og Temp. Stigning hurtig til $\div 5^{\circ}$.

Kl. 6¼ Aften kom Skibets Hjelpeexpedition og Vedel tilbage. Slæderne havde de sat igjen 3 Timers Gang herfra midt i Fjorden Vestenfor. De to Hunder blev tilbage ved Slæderne og vilde ikke følge med til Skibet. Styrmanden fortæller at de har havt det noksaa godt.¹ Bay var blit svært mager. Han har været syg 2 Dage og forresten daarlig hele Turen. Sneve havde været lit syg de 2 første Dage og Styrmanden havde vondt i Knæet. Vedel vendte imod Planerne hjem, ogsaa paa Grund af daarligt Knæ. Karl Knudsen havde de 2 sidste Dager ondt i et Øie. Bay og Vedel spiser ombord iaften efter at have vadsket sig og skiftet Tøi. Toddy over hele Skibet til Ære for de tilbagekomne. Stormen raser fremdeles med sterkt Snefok fra V.N.V.

Fredag 8. April: Temp. $\div 9^{\circ}$, fremdeles Storm fra V.N.V. der vedvarede hele Dagen med klar Luft.

Slædefolkene er ømme i Benene og Kroppen, men ellers bra. Karl er omtr. bra i Øiet. Idag paa Kongen af Danmarks Fødselsdag, 75 Aar, flagges paa Stationen og Skibet. Toddy over hele Skibet. Jeg var paa Stationen i Galamiddag Kl. 6 Em. Drak Champagne. Vedel har sendt 10 Boxer Skilpadde ombord.

Lørdag 9. April: Temp. $\div 17^{\circ}$, deiligt Veir. Stuertens tilsengs, han har ondt i Halsen og kan ikke tale rent. Han tar Svedekur og føler sig bedre iaften.

Kl. 7½ gik 14 Mand efter Slæderne. Hundene var der og spiste forfærdeligt af den medbragte Mad. Kl. 2½ kom Folkene tilbage. Teltet og Hundeskindsposeerne var adskillig tyngere nu end ved Afreisen. Derimod er Renskindsposeerne tørre og lette og har klaret sig godt, saa disse maa være bedst til Slædereiser.

Søndag 10. April: Temp. $\div 15^{\circ}$, deiligt Veir som igaar og der er ca. 20 Varmegrader i Solen.

Mandag 11. April: Temp. $\div 28^{\circ}$, stille og klart. Den laveste Temp. er tidlig om Morgenen og den høieste udover Eftermiddagen. Alle Mand i Arbeide for Exp. med Skrabning, Ismaaling, Istandgjøring af Slæderne, Lapning af Soveposer og Telt, Blikskoninger paa Kjelker, Arbeide af Snesko og Reparationer af forskjelligt Slags. Meget Arbeide.

Tirsdag 12. April: Temp. $\div 30-20^{\circ}$, stille og skyfri Luft. Styrmanden foretrækker at tage ogsaa næste Slædetur med det

¹ Styrmand Nic. Nielsens egen beretning fra denne tur findes på side 114.

samme fremfor den senere. Flere af Mandskabet har tilbudt sig frivillig, deriblandt ogsaa Knudsen der forige Gang ogsaa var med.

Onsdag 13. April: Temp. \div 32—20°, stille klar Luft. Jeg og Hartz har været paa Rypefjeld hvor jeg skjød 3 Ryper. Meget snebart paa Fjeldene. Sneen er slem at komme frem paa baade med og uden Ski. $1\frac{1}{2}^{\circ}$ høiere Temp. paa Fjeldet end ved Stationen.

Torsdag 14. April: Temp. \div 32—19°, stille og klart. Taage over Isen og Landet i Øst til Kl. 11. Ismaaling paa Havnen, 132 Cm. Is og 43,2 Cm. Sne. Mandskabet har fri.

Fredag 15. April: Temp. \div 16° Kl. 8 Morgen, stille, halvklar Luft. Kl. 10 Form. Vedel og Bay til Frokost, stegt Rype, Portvin, Aquevit og Cognac. Hartz blev paa en hel Pireal idag. Deichmann har ondt i Hodet og er ude af Humør.

Lørdag 16. April: Temp. \div 16°, nogle Vindstød imellem fra Vest, graa, tyk Luft. Solen skinner igjennem. Toddy iaften og Fest paa Banjeren. Vedel og Bay til Aftens paa Smørgrød.

Søndag 17. April: Temp. \div 14°, stille og Solskin med Taage paa Fjeldene. Bay til Middag. Alle Mand fri.

Mandag 18. April: Temp. \div 14°, stille og klart. Hartz og jeg var en Tur oppe paa Øen. Temp. i Lynget i Solen $+28^{\circ}$, $\frac{3}{4}$ Tomme i Sandet $+26^{\circ}$, Lufttemperatur med Slynghermometer \div 9°. Varmen rent plagede os. Paa Stationen iaften til Kl. $11\frac{1}{2}$, god Stemning. Ryder savnes ikke.

Tirsdag 19. April: Temp. \div 11°, stille og snetyk Luft. Jeg har foretaget Lodninger paa 218 Favne. (Temp.: 200 Fv 0° — 175 $+99,4^{\circ}$ — 150 $+99,2^{\circ}$ — 125 $+98,9^{\circ}$ — 100 $+98,7^{\circ}$ — 75 $+98,6^{\circ}$ — 50 $+98,6^{\circ}$ — 25 $+98,7^{\circ}$ — 15 $+98,7^{\circ}$ — 5 $+98,8^{\circ}$ og paa 2 Fv. $+98,2^{\circ}$.) Diverse Arbejder for Exp.

Onsdag 20. April: Temp. \div 6—2°, stille og tyk Luft, lit Snefald. Slæderne gjort færdig til Afgang imorgen. Vedel er daarlig i Knæet og holder Køien. Halvorsen er syg idag og maatte forlade Stationen hvor han nu var Kok. Allan daarligere.

Torsdag 21. April: Temp. \div 4 og 0° , stille og skyet.

Kl. 8 imorges afgik Depotexp. til Ryder, Styrmanden med 5 Mand (Andreas, Syvert, Whie, Sander og Henry) og 3 Slæder med 3 Hunde. Depotprovianten er 138 Pund paa en Slæde foruden noget diverse, alt ialt ca. 250 Pund. De andre 2 Slæder omtr. samme Tyngde. Jeg fulgte dem et Stykke paa Vei. Slæderne gik taalelig let, men Nysneen hængte sig paa og sinkede adskillig, ogsaa paa

Sneskoerne og gjorde dem tunge. Det norske Flag vaiede paa Styrmandens Slæde.

Kl. 4½ Em. sad jeg og Vedel og spiste Middag paa Stationen, da vi pludselig fik høre Hurrarob og Skydning. Vi sprang ud og saa til vor Forundring at Ryders Slædeexp. var lige ved Stationen. Vi havde ikke ventet dem før næste Uge. Ryder saavel som Folkene var svært brune og solbrent i Huden. Hænderne og forøvrigt alt meget skidne. Hundene var rene Skeletter. De havde faaet meget Hug og lidet Mad. Folkene roste Ryder og sagde at han havde været sjelden elskværdig paa Turen. Styrmandens Exp. havde de mødt Kl. 1½.

De havde overnattet 2 Gange paa Røde Ø. I Bunden af Vestfjorden saa de 11 Ren og skjød 2 til Glæde for dem og mest for Hundene. Sneen var overalt i Vestfjorden løs og 2—3 Fod dyb. Vinden havde kun virket paa etpar Steder saa Sneen var haard, adskillig bart Land. Fjordens Bund bestaar af 2 Isbræer fra Indlandsisen. Exp. overnattet ved Odden mellem de 2 sydlige Bræer (der Ryder, Vedel og jeg var oppe paa Fjeldet til 4000 Fod i Høst). Veiret har været omtrent ligt dernede og her. Barometerstanden ligeledes, men Temp. lit lavere. De har forsøgt at gaa om Natten, men opgav det da det var for koldt, $\div 35^{\circ}$.

Fredag 22. April: Temp. $\div 8^{\circ}$, stille og overskyet. Sort Thermometer viste i Solen paa Skibssiden $+44^{\circ}$ Celsius. Solen var da skarp.

Lørdag 23. April: Temp. $\div 10^{\circ}$, stille og Taageluft, klarnede noget paa Dagen. Exp. ombord iaften.

Ryder udtalte idag paa Stationen i Deichmanns Paahør at han gjerne ønskede noget Sukker af os. Da jeg kom tilbage fra en Jagttur, blev jeg overfaldt af Hartz og Deichmann fordi jeg havde lovet ham Sukker. Jeg var ogsaa selv ærgerlig, da Ryder saavel som Vedel har sagt at vi har Kaffe og Sukker nok ombord, saa de tror at vi overlader dem kun af vor Overflod. Iaften fortalte jeg ved Bordet at jeg var bleven overfaldt af d'Herrer fordi jeg giver bort Sukker, da vi i hele Vinter har lagt an paa at spare, og at jeg ikke fik Fred førend jeg havde lovet dem Vegabuddinger istedet. (Dette for at de skulde forstaa at jeg ikke gav af Overflod.) Vedel og Ryder forstod godt dette og satte store Øine. Alt gik i Spøg.

Søndag 24. April: Temp. Kl. 8 $\div 20^{\circ}$, stille og let overskyet. Ryder var ombord i Em. for at tale om næste Slædetur. Han ønsker Jacob med paa Indlandsisen og med i Baadene til Sommeren, og til-

bød ham Kr. 100,00 pr. Mnd. fra 1. Mai. Til Hjelpeexp. ønsker han 5 Mand fra Skibet. Threms duer ikke til at blive med til Indlandsisen og skal medfølge mine 5 der bliver borte i ca. 20 Dage. Hovedexp. der bestaar af 7 skal blive borte 40 Dage fra 1. Mai.

Ryder fortalte at Bay var ikke tjenlig til hverken Slædetur eller til Baadturen. I hele taget var han misfornøiet med Bay og udtalte at han ikke var sin Stilling voxen hvorfor han havde tænkt at afskedige ham og faa Hartz med paa Baadturen istedet. Ryder spurgte om jeg ikke holdt med ham og jeg svarede at det var meget kjedeligt og kunde ikke sige noget dertil.

Efterat Ryder var gaaet, kom Bay ombord for at spørge mig om Ryder havde sagt om han skulde være med paa Baadturen. Da jeg sagde at han ikke skulde med, sagde han at han nok var glad ved at slippe, men fandt det tildels nødvendigt at en Videnskabsmand var med. Bay beklagede at Ryder tog saa lidet Hensyn og fortalte at han ved Røde Ø først fik vide af Eriksen at han skulde være med Hjelpepartiet tilbage. Han sagde ogsaa at han nok ved Hjemkomsten skulde sige Ryder Besked.

Jeg fortalte Hartz iaften at Ryder vilde have ham med paa Baadturen. Han vilde ikke undtagen Bay godvillig vilde fratræde. Det er uhyggeligt altsammen. Bay bliver betragtet som et Nul.

Iaften var vi med at skyde en Bjørn ved Stationen. Ryder sendte Bud efter os.

Mandag 25. April: Temp. \div 26—30°, stille og klart. Ismaaling paa Havnen, 130 Cm. og 50 Cm. Sne. Bay og jeg paa Ski.

Tirsdag 26. April: Temp. \div 18°, stille med Taage udover Dagen, siden klart.

Hartz fortæller at Ryder i Em. talte til ham om at Bay ikke paa nogen Maade kom med paa Baadturen, og hvis at Hartz ikke vilde følge med, saa vilde de gaa uden naturkyndig Medlem. Hartz ønskede nok at være med, men vilde have sin Ryg fri, saaledes at der ikke kunde være tale om at han var Aarsag i at Bay ikke kom til at være med i Baaderne. Iaften paa Stationen til Toddy.

Onsdag 27. April: Temp. \div 24°, stille og klart, lav Taagedis over Land og Is.

Idag blev Jacob afmønstret med *Hekla* og forhyret med Exp. Bay blev idag af Ryder underrettet om sin Skjæbne. Han tog det roligt, men vilde ikke indgaa paa at det var for Helbredens Skyld

han ikke kommer med paa Baadturen. At han var upraktisk og ikke skikket til Turen burde det gjerne gaa ud paa. Hartz er fornøjet og sagde Ryder, at han vilde være med. Bay raadet ham dertil. Deichmann er syg over hele Legemet, værst i Ryggen, og holder Køien idag. Maskinisten er ogsaa syg i Ryggen, antagelig Gigt. Tømmermanden og Andersen er forkjølet.

Torsdag 28. April: Temp. \div 18°, Sol og stille med Taage over Is og Land. Styrmandens Slædeexp. kom ombord Kl. 5. De havde havt det godt men havde været blinde undtagen en der hele Tiden havde brugt Træbriller. Altsaa er disse bedre end de blaa Glasbriller.¹

Fredag 29. April: Temp. \div 24°, klart og stille, koldt om Natten, varmt i Solen om Dagen, $+7^\circ$ paa Solsiden og \div 15° paa Skyggesiden. Slædemandskabet befinder sig godt idag. Ryder faar fra Skibet kun 4 Mand istedetfor 5 til Slædeturen til Indlandsisen. Jeg har ingen flere at sende, da det ankomne Mandskab nødig vil gaa igjen. Hartz gaar med istedet, saa de bliver fuldtallig aligevel. Ror til de 3 Baade skal gøres medens Exp. er borte. Deichmann noget bedre idag, men svært hoven i Ansigtet.

Lørdag 30. April: Temp. \div 11°, Storm fra V.S.V. med klar Luft. Hartz angret paa at han lovede at gaa med paa Slædeturen. Jeg minder ham om hans Princip at han gaar med fordi det er ham behagelig.

Stormen løiede af paa Em. Kl. 4. Folkene iland for at paalæsse Slæderne ca. 200 Pund paa hver. 13 Mand og 10 Hunde for Trækning skal afgaa Kl. 8 imorgen Form. Styrmanden og Einar underviser i Observationer. Jeg overtager Vagten fra Kl. 6 Em. til 12 Nat.

Søndag 1. Mai: Temp. \div 12—10°, Kuling fra V.N.V. imorges med klar Luft, løiede af paa Dagen.

Kl. 11 Form. gik Exp. Veiret godt. Flaggede paa Skibet og Stationen. Bay hilsede 3 Gange med Flagget, da Exp. var ved Havneodden.

Allan var daarlig igaar og helt bedrøvet. Deichmann er noget bedre, men maa holde Køien og spiser lidet. Einar Halvorsen, Andersen og Styrmanden skal deltage i Vagten paa Stationen. Einar skal dessuden koge paa Stat. og stelle for Allan.

¹ Styrmann Nic. Nielsens beretning fra turen finnes på side 121.

Paa Slædeturen deltager 2. Styrmand, Karl Knudsen, Ole og Sneve. De skal være borte i 20 Dage og hjælpe Exp. op til Indlandsisen.

Jeg modtog Skrivelse fra Ryder igaar om hans Planer etc. og han beder mig at tage Lodninger.

Efter Exp. Afgang fortalte Bay at han vilde følge Exp. et Stykke idag, men Ryder vilde ikke det, og sagde at hvis saa var, maatte han have en Mand med. Vedel gjorde Bay opmærksom paa at Ryder ikke ønskede hans Følge.

Mandag 2. Mai: Temp. \div 13—6°, stille med klar Luft. Is-tykkelsen paa Havnen 137 Cm. Allan er noget daarligere. Paa-begyndt at hakke Ror og Propel løs af Isen. Sneen fordamper og smelter hurtig.

Tirsdag 3. Mai: Temp. \div 10—4°, stille og klart. Solen brændende varm. Paa Jagt til Sundet nordenfor men intet seet.

Onsdag 4. Mai: Temp. \div 10—4°, stille og klart. Har ondt i Øinene idag. Glasbrillene er altsaa for svage til at beskytte mod Sollyset. Deichmann i Bedring og indtræder i Vagten iaften. Toddy hos Bay.

Torsdag 5. Mai: Temp. \div 4—+13°, Storm fra V.S.V. Kl. 2 inat løiede Vinden.

Fredag 6. Mai: Temp. \div 2—+2 Kl. 9 Morgen, stille og klart. Bay har været paa Gaaseland. Et frygteligt Føre da Skiene synker dybt ned i den nu grove Sne.

Lørdag 7. Mai: Temp. \div 10—6°, blandet Luft med Bris fra Øst, iaften lit Sne. Toddy hos Bay. Det meste af Isen paa Dæk er nu fjernet. Raag er hugget om Skibets Agterende, og Vaterbordet udvendig er gjort fri for Is.

Søndag 8. Mai: Temp. \div 15—5°, stille og klart. Bay bad om 2 Mand tilhjælp med Skrabning men jeg kan ingen undvære før vi faar Skibet løs.

Mandag 9. Mai: Temp. \div 18—7°, stille og klart. Skibet ser ud til at være løs i Isen nu. Det har idag løftet sig 2 Tommer agter.

Tirsdag 10. Mai: Temp. \div 17—7°, stille og klart. Jeg har været paa Jagt idag til Nordsundet men intet seet. Paa Baadturen fik jeg fordærvet min Arm i Fald paa Ski. Iaften er den meget ond. Jeg har vist sprængt en Muskelfiber.

Onsdag 11. Mai: Temp. \div 8—10°, stille og klart. Taage over Isen imorges. Allan saa den første Sæl paa Isen igaar. Deich-

mann fundet den første Sommerfugl idag. Den var en af de smaa graa.

Torsdag 12. Mai: Temp. $\div 7-4^{\circ}$, stille med Taage hele Dagen. Holder paa med Istandsettelse af Riggén.

Fredag 13. Mai: Temp. $\div 9,4-3,3$, stille og blandet Luft. Bay paa Jagt efter en Sæl, skjød men traf den ikke. Dagen holdes hellig.

Lørdag 14. Mai: Temp. $\div 9,6-+1,5^{\circ}$, stille og overskyet. Temp. i Sneens Overflade indtil $+3,5^{\circ}$. Smelter svært. Sneen er vaad og synker sammen.

Deichmann har faldt ned i Midtskibshullet og ned af Trappen i Kahytsgangen og har forslaaet sig noget.

Seilene optaget til Luftning. Arbejder med forskjelligt i Riggén.

Søndag 15. Mai: Temp. $\div 5,5-1,6^{\circ}$, stille og Solskin. Dagen hellig.

Mandag 16. Mai: Temp. $\div 6,3-1,4^{\circ}$, stille og blandet Luft. Forsøgte at lodde, men Rullen gik istykker og maatte opsætte det. Istykkelse paa Havnen 133 Cm.

Tirsdag 17. Mai: Temp. $\div 5^{\circ}$, N.O. løi med snetyk Luft. Foretaget 2 Lodninger paa Fjorden. Temp. lit høiere nu end forige Gang. Medens vi loddede, kom en større Fugl flyvende. Paa dens Skrig hørtes det ud til at være en Gaas, maaske en Lom.

17. Mai feiret med Flagning paa alle Master og paa Stationen. Mandskabet har fri og Toddy over det hele. Fanetog med Musik og Flag gik rundt Skibet. Det er Smedens Fødselsdag. Nu er han 48 Aar. Flag paa Smedjen.

Onsdag 18. Mai: Temp. $\div 6-1^{\circ}$, stille og Solskin, noget overskyet.

Kl. 3 Em. kom 7 af Slædeexp. tilbage, nemlig 2. Styrmand, Karl Knudsen, Sneve, Ole, Threms, Jacob og Otto. Vi besvarede deres Hurra ved Ankomsten og heiste Flag.

Styrmanden fortæller bl. a. at indved den sydligste Bræ, hvor de skulde gaaet op paa Indlandsisen, kom de ikke nærmere end 1 Mil da Isen var brukket. Altsaa er Isbræen i stadig Bevægelse. Da det ikke var nogen Udsigt til at komme op, (Lysten var nok heller ikke stor) trak de tilbage til Kobberodden hvor de laa i 3 Dage. I det hele taget har Ryder taget det meget langsomt ifra de kom til Røde Ø Tirsdag Aften den 3. Mai. Nu sidste Søndag da Hjælpeexp. forlot Ryder, gik han med de 5 øvrige og 4 Hunde og Proviant for 13 Dage

paa 4 Slæder over til Gaaselandssiden. Exp. har havt tunge Læs tilbage, de tror at have 300 Pund paa hver Slæde, al Depotproviant fra Røde Ø, 150—200 Pund Sten for Hartz, Tøiet som er vaadt, Instrumenter etc. Ryder havde været meget hyggelig og forekommende. Han roses og alle er forundret over hans Forandring. Alle befinder sig vel efter Turen.¹

Torsdag 19 Mai: Temp. $\div 4 - +2^{\circ}$, stille og lit overskyet.

Kl. 5 imorges kom Hovedexp. Hartz kom ombord Kl. 6, vel tilfreds. Var blevet noget magrere og meget brun. Intet iveien.

Fredag 20. Mai: Temp. $\div 5 - +0,5^{\circ}$, stille, klart og deiligt Solskin. I forskjelligt Arbeide med Rig og Seil.

Ryder, Vedel og Bay ombord iaften. Stemningen flau. Vedel og Ryder var meget Uvenner paa Slædeturen, forteller Hartz. De gav hinanden mange Stikord. Vedel sagde til Hartz at han vilde gjøre op med Ryder naar de kom hjem. Hartz vil for sin Del have et godt Forhold istand med Ryder, da han skal være med paa Baadturen til Angmagssalik. Han mener at hans egne Feil tildels kan opveie Ryders Fornærmelser mod ham.

Lørdag 21. Mai: Temp. $\div 93,9 - 97,4^{\circ}$, O.N.O. løi Bris. Bay vilde flytte ombord nu og Hartz iland, men Ryder vil ikke.

Søndag 22. Mai: Temp. $\div 94 - 98,5^{\circ}$, for det meste stille, Taage hele Døgnet. Paa Isen rundt Skibet er nu store Vanddammer. Vedel tilbød mig at være med paa Slædeture til Fredag. Han ytrede at han gjerne vilde have mig med. Da vi holder paa med Riggeren nu, ønskede jeg det ikke. Bay betragter sig som afskediget og har sagt til Ryder at han ikke vil modtage nogen Løn efter 1. Mai, trods Ryder sagde at det gik ikke an. Kampen er haard.

Mandag 23. Mai: Temp. $\div 2 - +4^{\circ}$, stille og taaget.

2. Styrmanden og Sturten fortæller at Folkene paa Stationen fik Hummer, Sardiner og forskjelligt andet Lørdag Aften. Jeg skulde tro at det er lit Forskjel i Provianteringen til Skibet og Exp.!

Tirsdag 24. Mai: Temp. $\div 2 - +4^{\circ}$, Istykkelsen paa Havnen idag 133 Cm.

Det er ingen Forandring med Allan. Vi har stoppet med Melke- mat for at give ham Melken. Igaar skjød Otto en Sæl paa Isen. Stille, klar Luft i hele Dag.

¹ 2. styrmann C. Olsens beretning fra turen er inntatt på side 123.

Onsdag 25. Mai: Temp. $\div 2 - + 4^{\circ}$, stille og klart med Sol-skin. Ryder har seet Renspor paa Rypefjeld. Eriksen og Otto været paa Jagt men ingen Ren seet.

Idag er det Aarsdagen fra vi gik fra Tønsberg. I den Anledning flagges ombord og paa Stationen. Ryder og Vedel var ombord i Em. paa Visit. Ryder bad mig om at flagge imorgen i Anledning af den danske Konges Guldbryllupsdag. Exp. ombord iaften til Gala.

Torsdag 26. Mai: Temp. $\div 2 - + 4^{\circ}$, ganske løi nordostlig, med tyk Luft.

Kl. 12 Middag var jeg og alle Mand iland efter Ryders Anmodning og paahørte at Landet blev taget i Besiddelse.

Ryders Tale var følgende: Det er Skik og Brug af alle Expeditioner naar de er paa Steder som ingen tidligere har i Besiddelse, at de tager i Besiddelse det Land de har befaret. Grunden til at dette ikke tidligere har været gjort, sagde Ryder, er at jeg vilde vente til denne Dag hvor Kongen af Danmark har sin Guldbryllupsdag, en Dag som faa Kongefamilier oplever. Som bekjendt tilhører Landet paa Vestkysten den danske Krone fra 73° N. Br. til Kap Farvel, og derifra paa Østkysten blev Landet taget i Besiddelse til Angmagssalik af Captein Holm i 1883. Det ligger da nær at ogsaa dette Land som vi har befaret og det som vi senere kommer til at befare bliver lagt til. Jeg erklærer og tager saaledes Landet mellem 72° N. Br. og Angmagssalik i Besiddelse for den danske Krone i Kongen af Danmarks Navn, og som Tegn heiser jeg det danske Flag. Flagget heises, ni Ganger Hurra, Ryder og flere blottede Hodet.

Idet vi er forsamlede, vil jeg ogsaa bede Eder raabe Hurra for Brudeparret, at de maatte leve mange, lykkelige Dage endnu. 9 Gange Hurra!

Mandskabet gik ombord og vi i Messen fik Chocolate. Til Mandskabet ombord er sendt Chocolate og 12 Boxer Kjødbudding, 1 Fl. Champagne og diverse Spiser.

Kl. 6 stor Festmiddag paa Stationen, mange Retter, 2 Fl. Champagne og 1 Sherry. Stemningen god. Kun en Tale af Ryder for Kongehuset, hvortil jeg gjorde den Bemærkning at vi faar haabe at Kongen ogsaa tænker paa sine Undersaatter paa Østgrønland. Gik ombord Kl. 11. Paa Stationen havde de 3 Flag paa Huset og et paa Stangen, alle Splitflag.

Fredag 27. Mai: Temp. $\div 3$ — $+2^\circ$, stille og taaget med lit Snefald.

Kl. 10 iaften gik Vedel, Hartz, Pettersen, Otto og Eriksen med 4 Slæder og 5 Hunde paa Tur til Sydfjorden. De maatte bruge Snesko paa Isen og disse bar ogsaa daarligt.

Syv Gjæs seet idag. Jeg og Einar indtraadt i Vagttjenesten i Vedels Fravær.

Lørdag 28. Mai: Temp. $\div 4$ — $+2^\circ$, stille Taageluft, ikke Tegn til Sol.

Søndag 29. Mai: Temp. $\div 96,6$ — $99,6^\circ$, stille og Taage. Vagt fra 12 Nat til 4 Morgen.

Ryder har skudt 2 Hvidkindede Gjæs, en Han og en Hun. De er begge meget fede. Hunnen havde 3 store Eggeblommer og mange smaa.

Mandag 30. Mai: Temp. $\div 94,3^\circ$, stille og taaget. Solen skinner igjennem af og til.

Ryder var inat paa Jagt efter Gjæs. To af Hundene var kommet ham i Forkjøbet og jagede Gjæssene. Herover blev han rasende og skjød begge Hunde og slæbte dem hjem. De smaa Hunde har i Vinterens Løb været vore Kjælebarn, nu da de er døde, synes man det er rent rart og tomt efter dem.

Istykkelsen paa Havnen maaler 140 Cm. At Isen tiltager har utvilsomt sin Grund i at Smeltevandet af Sneen fryser paa Overfladen. Isen er dog svært porøs ned igjennem.

Tirsdag 31. Mai: Temp. $\div 3$ — $+0,9^\circ$, stille og Solskin. Arbejder med Rig og Seil. Jeg paa Vagt hele Dagen.

Ryder har skudt »Laban«. Af de 3 Skud med Revolver traf det første i Kjævebenet. Hunden skreg og sprang ombord og paa Dækket. Endelig fik Threms den med sig og mødte Ryder paa halv Vei. Den fik 2 Skud og døde.

Onsdag 1. Juni: Temp. $\div 8,5$ — $+1^\circ$, stille, klart og Solskin.

Bay siger at han kan forstaa paa Ryder at han er bange for Baadturen til Sommeren og for at komme til at overvintre paa Veien.

Torsdag 2. Juni: Temp. $\div 4$ — 0 , stille og Taage hele Døgnet. Arbejder med Dækket og Riggeren.

Fredag 3. Juni: Temp. $\div 3$ — $+1^\circ$, stille, klar Luft, Solskin og varmt. Jeg og 2. Styrmand skudt 4 Gjæs.

Lørdag 4. Juni: Temp. $\div 3$ — $+2^\circ$, stille og klart, Taage om Natten, undertiden fin Sne og løi N.V. Fyrer i Maskinen for at se

om Rørene er tætte og for at faa tinet op Maskinen og Isen i Rummet. Iaften Gaasesteg alle Mand agter. Ryder og Bay til Aftens.

Søndag 5. Juni: Temp. $\div 7 - +2^{\circ}$, stille og taaget. To store Elve løber nu paa Gaaseland.

Mandag 6. Juni: Temp. $\div 91,5 - +8^{\circ}$, stille og taaget.

Tirsdag 7. Juni: Stille Taageluft. Solen skinner igjennem.

Kl. 9 imorges kom Slædefolkene. Sydfjorden¹ var ca. 10 Mil lang. Landet var steilt paa begge Sider. I Bunden var det snebart og meget frodigt. Seks Ren saaes og 2 blev skudt, hvoraf Vedel uden at spørge Ryder gav os 2 Laar. Føret havde været slemt, men Hunderne trak Slæden. Taage havde de omtr. stadig. Turen har i hele taget været anstrengende.

Onsdag 8. Juni: Temp. $+3,6^{\circ}$, stille og Taage. Skibets Folk slipper nu herefter Vagttjeneste paa Stationen. Min sidste Vagt fra 4—8 imorges. Holder paa med Riggens og Drivning af Dæk. 2. Styrmand holder paa at spekke 12 Bjørneskind. De er blevet stygge af Fet og Skit.

Torsdag 9. Juni: Temp. $\div 1 - +6^{\circ}$, stille, klart og Solskin. Vandet fosser ned af Fjeldet ved Skibet. Paa Gaaseland hørtes ved Middag et stort Brag idet store Vandmasser styrtede ned i et Elveleie og gik langt udover Isen. Otto har skudt en Sæl, og Deichmann 2 Ryper. Hunnen har nu farvede Fjær. Begyndte at fylde Vand idag. Det vil snart være slemt at komme frem fra Skibet idet vi har $1\frac{1}{2}$ Fod Vand paa Isen.

Fredag 10. Juni: Temp. $\div 8 - 2^{\circ}$, Kl. 5 imorges begyndte en svag Kuling fra Vest med klar Luft. Omtr. stille Kl. 9. Hele Dagen løi og stille. Stor Smeltning. Skibet ligger over paa bagbord. Antagelig er det paa Nordsiden fastfrosset til Isen.

Pettersen var ombord idag og fik 50 Pund Sukker af os. De Kare vil nok ikke mangle noget. Ryder talte om at sæbevaske de 12 Bjørneskind som vi har spekket, men troede at det skulde formeget Sæbe til. Han tænker ikke paa at Skibets Folk ikke eier Sæbe til Vaskning.

Lørdag 11. Juni: Temp. $+6^{\circ}$ Kl. 7 Morgen, stille og klart, 3 Hul er tæret gennem Isen ved Skibets Baug.

Hartz har idag svaret ja paa Ryders Forespørgsel om at være med paa Baadturen. Vedel havde været enig med Hartz i at Provi-

¹ Fjorden er senere blit kaldt Gaasefjord.

antleverandøren i Kjøbenhavn var en Skurk og at han havde taget for meget for Provianten. For Skibssmørret saavel som Exp.s var betalt Kr. 1,40 pr. Pund. Baade Bay og Hartz sagde til Vedel at Skibets Smør ikke var paa langt nær saa godt som Stationens.

Otto har skudt en Sæl idag.

Søndag 12. Juni: Temp. $+6-7^{\circ}$, stille og Solskin. Idag rigtig Sommerfornemmelser. Ligget paa Hyttetaget i hele Dag og solet os ordentlig. Vedel paa Jagt og faaet 1 Gaas, 4 Ænder og Tyvjoer.

Mandag 13. Juni: Temp. $\div 3-+6^{\circ}$, stille, klart og Sol. Skudt 4 Ederfugle af 7 der laa lige ved Skibet. Stationen har sendt en Sæl, 8 Daaser Leverpostei og 2 Daaser Cakao til Skibet.

Tirsdag 14. Juni: Temp. $+6-8^{\circ}$, stille og Solskin. Holder paa at vaske Baaderne og istandsætte Riggeren. Istykkelsen paa Havnen 140 cm. Spiste Gaas paa Stationen i aften. Stemningen var flau. Idag har Ryder bestilt 10 Sække Kul. De har 5 før, altsaa har han isinde at lægge Depot. Jeg omtalte Kullene for Ryder og sagde at de behøver ikke $\frac{1}{4}$ af disse til den Maaneden der er igjen.

Onsdag 15. Juni: Temp. Midnat $\div 1,6^{\circ}$, Imorges $+6-8^{\circ}$, stille og klart. Paa Jagt paa Isen, omtr. umuligt at komme frem uden Ski. Paa Stationen gjør de intet nu om Dagen.

Torsdag 16. Juni: Temp. $+8^{\circ}$, stille og klart.

Skibet er meget skakt over til bagbord Side.

I aften var jeg paa Jagt. Deilig og varmt i Solen. Gjæssene kagler, Snespurven kvidrer, Elvene suse. Naturen er skøn selv i denne Ørken hvor alt ellers er saa kjedeligt. Blomster er omkring mig, røde og hvide, rigtig nogle deilige smaa. Hartz har fundet 15 Planter i Blomst allerede. Saa Vand paa Isen omtrent overalt.

Fredag 17. Juni: Temp. imorges $+2^{\circ}$, Kl. 1 Em. $+10^{\circ}$, stille, klart og varmt Solskin. Begyndt at gjøre istand Baaderne idag. Allan har skudt 2 Hunde. »Sambo« er frygtelig vred paa Ryder og Vedel. Det er nok dem der har slaaet ham.

Lørdag 18. Juni: Temp. $+2-8^{\circ}$, stille og klart. En Baad malet og hele Dæk tjæret. Ryder har bestemt at Bjørneskindene skal saltes.

Søndag 19. Juni: Temp. $+1-8^{\circ}$, stille og klart. Hartz har skudt en Hare, en Lom, en And og en Rype (hvid Han). Jeg var paa Stationen i hele Dag og samtalede med Ryder om Provianten, hvorledes denne skal fordeles efter Afreisen herfra.

Ryder omtalede at hans Mening var naar Skibet overvintret her med Exp., saa kan det altsaa ikke bli tale om at drive Fangst for Rederiets Regning, da dette er betalt for Overvintringen. Denne Sum og Turen til Angmagssalik tilsammen er lige stor som første Aars, saa det kan ikke være muligt at Rederiet kan fordre mere eller drive Fangst. Den Fangst som Skibet faar iaar maa absolut tilhøre Exp. Derfor vilde han give mig den Ordre, at saa snart Exp. har forladt Skibet, skal dette fortsætte til Island hurtigst muligt. Han spurgte om min Mening i denne Sag, og hvordan Bugge vilde stille sig overfor Ministeriet angaaende dette. Jeg sagde at det vilde jeg ikke udtale mig om. Vore Meninger er jo høist forskjellig angaaende Contrakten.

Mandag 20. Juni: Temp. $+1-7^{\circ}$, stille, klart og Solskin. Fredag Aften var Exp. alene paa Fjorden og lodede for første og sidste Gang. Meget Vand overalt paa Isen.

Tirsdag 21. Juni: Temp. $+6^{\circ}$, inat $\div 1^{\circ}$, stille og Taage, af og til lit Sne og Regn.

Kl. $3\frac{1}{2}$ Em. løsnede Skibet og gav et lidet Jump, brækkede noget Is løs. Ishuden er adskillig oprevet. Istykkelsen paa Havnen 110 Cm. Hartz driver i Køien 12—14 Timer om Dagen, saa det ser ikke ud til at de har meget trabelt. Paa Stationen gjøres heller ingenting om Dagen. De sover til Middag.

Onsdag 22. Juni: Temp. $+1\frac{1}{2}-7^{\circ}$, stille og overskyet.

Idag har jeg modtaget Journal af Ryder, tillige Strømsedler og Brev, Instruks angaaende vor fremtidige Reise med *Hekla*. Jeg har skrevet et Brev til ham iaften, copiert det og givet det til Styrmanden for at afsendes til Ryder. Styrmanden har gennemlæst begge Breve og givet mig Kwittering for Copiets Rigtighed. Ryder forbyder al Fangst paa Turen herfra.

Torsdag 23. Juni: Temp. $+2-8^{\circ}$, stille regntyk Luft til Middag, siden Solskin.

Hartz klager altid over Maden og mener at Stuerten kan ikke gjøre den rigtig. Jeg gav ham idag ren Besked og sagde at jeg ikke havde lovet Ryder nogen Hofstuert. Mandsk. har skuret Skibet med Sand og har fri i Em.

Det ser ud til at vi ligger just i en Snesone. Inde ved Røde Ø var der meget mindre Sne, ligeledes har det seet ud til at være mindre Sne paa Jamesons Land og Gaaselandet. Tyskerne havde ogsaa meget mindre Sne ved Sabineøen end vi har havt. Det er

ogsaa troligt at Fugtigheden afsættes her ved det høie Land. Ved Røde Ø er det koldere og vel ogsaa tørrere Luft.

Idag har Exp. udhulet en Sten, lagt 20 Kroner i Guld deri og lagt den i Varden.

Iaften hele Exp. ombord. Mandskabet har brændt Tjæretønder paa Fjeldet, robte Hurra og heiste det norske Flag. Sander havde nok ogsaa »taget Landet i Besiddelse«. Kl. 12 gik alle hjem.

Fredag 24. Juni: Temp. $+5^{\circ}$, stille, halvklart. Solen skinner igjennem af og til.

Lørdag 25. Juni: Temp. $+1-7^{\circ}$, stille overskyet Luft, af og til nogle Snehorn og undertiden Taage.

Fik Brev fra Ryder igaar og svarede idag. Han kom ombord Kl. $2\frac{1}{2}$ Em., saa svært nedtrykt ud og undskyldte sig, det var ikke Meningen at han vilde blande sig ind i mine affærer, men maatte skrive saaledes for Marineministeriets Skyld. Han sagde at han gjerne vilde have min Opfattelse af Contrakten skriftlig. Jeg fortalte ham at Provianten havde været for knap og for liden Afvexling og at der ingen Udsigt var til at noget skulde være igjen naar vi kom til Island; men at jeg skal skrive op hvad der er igjen af baade Skibets og Exp.s den Dag Rederiet igjen overtager Bepisningen.

Ryder havde været svært taus da han kom tilbage til Stationen, fortæller Deichmann. Han forstaar vel sin Feil. Bay kom ombord i rigtig Perlehumør over at Chefen har faaet paa Pukkelen.

Søndag 26. Juni: Temp. $+1-8^{\circ}$, stille, skyet og tildels taaget. Tyk Taage kommer ind fra Øst, rigtig tyk som den pleier at være i Isen. Spiste Hare til Middag, ganske god. Skibet er fuldstendig løs. Isflag driver ved Siden.

Mandag 27. Juni: $+1-7^{\circ}$, Taage hele Dagen og stille. Sendte idag Ryder angaaende min Opfattelse af Contrakten. Han sendte Hilsning tilbage.

Deichmann erklærede igaar at han naar det skal være vil bekræfte at Exp. er bleven ualmindeligt pent behandlet ombord, imødekomet i alt muligt. Istykkelse i Havnen 105 Cm. Exp. har skudt en Bjørn. Det halve af Kjødet blev sendt ombord.

Tirsdag 28. Juni: Temp. $0-+3^{\circ}$, svag østlig og tildels stille med skyet Luft.

Paa Stationen er de forskrækket over at Isen ikke skal gaa op. Den aftager lidet og Udsigterne er daarlige. Hartz er rent af Humør

iaften. Bay havde sagt at han havde ikke noget imod at overvintre igjen hvis han ikke havde Ryder til Chef.

Inat havde Skibet gaaet løs i Raagen og lit forover. To Isdrægge sattes fast i Isen for at holde det indtil for Landgang.

Onsdag 29. Juni: Temp. $\div 1 - +5^{\circ}$, stille, overskyet med Taage.

Torsdag 30 Juni: Temp. $0 - +5^{\circ}$, stille og Regn hele Dagen.

Fredag 1. Juli: Temp. $+1 - 4^{\circ}$, stille og Regn, meget Regn inat.

Lørdag 2. Juli: Temp. $+2 - 7^{\circ}$, stille, skyet, af og til Regn. Baaderne færdige idag.

Søndag 3. Juli: Temp. $+2 - 6^{\circ}$, stille og overskyet. Solen ikke fremme. Isen ser ligedan ud overalt, intet Klarvand sees.

Mandag 4. Juli: Temp. $+2 - 7^{\circ}$, stille overskyet, af og til fint Regn. Istykkelse i Havnen 110 Cm. Hartz har skudt 4 Gjæs.

Tirsdag 5. Juli: Temp. $+2 - 6^{\circ}$, stille overskyet, sterkt Regn inat og i Form. Fyret op i Maskinen og gaaet rundt i Em. Maskinisten fandt alt i orden. Vi hev ind paa Ankerkjettingerne og gik forover en Skibslængde. Isen er meget skør.

Vedel ombord, gav Hentydninger hvori han gjorde Nar af Ryder ang. Sprækkerne i Indlandsisen.

Vedel havde sagt til Hartz Søndag, da de saa et Isfjeld ved Kap Stevenson der lignede en Damper: Det vilde ikke være bra om det virkelig var et Skib, for det var ikke godt om de fik se Forholdene her og hvordan denne Overvintring har gaaet til.

Onsdag 6. Juli: Temp. $+1 - 8$, stille overskyet. Exp. har bragt hertil en Baad for Rorbeslag. Et merkeligt Ror er gjort av Threms efter Ryders Tegning.

Deichmann har gjort Udkast til Rapport til Ministeriet hvori han siger: Forholdene ved Kap Stewart sagdes at være ugunstige, hvorfor man gik over mod Liverpoolkysten, men videre Undersøgelser blev ikke foretaget og man gik til Heklahavn for at overvintre.

Torsdag 7. Juli: Temp. $+2 - 6^{\circ}$, stille og skyet. Bay, Hartz og Deichmann gik Kl. 11 Form. paa Slædetur til Gaaseland. Skibet hives over, kjølhales, slettet Ishuden og drevet, samt sværtet. Færdig iaften.

Jeg har sagt til Ryder at om han vilde udstille Baadroret i Kjøbenhavn, saa fik han skrive paa at Threms har gjort det, for jeg vil ikke være bekjendt af at min Tømmermand har gjort det. Smeden sagde ham hvordan et Ror skal være.

Fredag 8. Juli: Temp. $+3-7^{\circ}$, stille overskyet, i Efterm. varmt Solskin. Aabent Vand paa flere Steder ude i Fjorden.

Lørdag 9. Juli: Temp. $+5-8^{\circ}$, sterkt Regn hele Dagen.

Idag talte Vedel meget om Ryder og rent beklagede sig over den Uhygge Ryder bringer ved sin Optræden overfor baade ham og os andre. Mine sidste Breve til Ryder havde han læst. Han troede ikke at Ryder mente noget særskildt med sin Ordreskrivelse, men at han ikke kan faa det rigtig klart for sig hvorvidt han har Commandoen over det hele eller kun Exp.

Søndag 10. Juli: Temp. $+2-6^{\circ}$, stille skyet Luft. Iaften sterkt Regn og løi Bris af Nord.

Har været paa Fjeldet idag med Tøndekikkerten. Intet aabent Vand at se, kun smaa Aabninger ved Land.

Ryder har været ombord og omtalt Baadturen. Han var noget ude af Humør, han frygtede for kort Tid til Baadreisen sydover.

Masser af Myg paa Fjeldet, ogsaa nogle ombord.

Mandag 11. Juli: Temp. $0-+5^{\circ}$, stille og skyet, i Efterm. Solskin. Fylder idag Vand til Balast.

Tirsdag 12. Juli: Temp. $0-+6^{\circ}$, stille Taage imorges, siden Solskin og varmt.

Kl. $\frac{1}{2}1$ inat kom Slædefolkene fra Gaaseland. De fortalte at Isen over hele Fjorden var mellem 70 og 90 Cm.

Onsdag 13. Juli: Temp. $0-+16^{\circ}$, Kl. 7 imorges begyndte en frisk Kuling af V.N.V. Den løiede efterhvert og ganske stille Kl. 12. Solskin hele Dagen, det tog voldsomt paa Isen.

Torsdag 14. Juli: Temp. $+2-8^{\circ}$, stille og halvskyet. Vedel avancerede med Prammen i Renden til Skibet.

Fredag 15. Juli: Temp. $0-+7^{\circ}$, stille og Solskin. Idag har Exp. fragtet det meste af sine Sager ombord med Pram i Raagen. Myggen plager os om Dagen. Fylder friskt Vand. Skibet er betydelig lækt.

Lørdag 16. Juli: Temp. $0-+8^{\circ}$, stille og Solskin. Exp. har skudt en Bjørn og seet 2 til. Vi har faaet det halve Kjød. De har revet Proviantskuret ned idag.

Søndag 17. Juli: Temp. $+2-10^{\circ}$, stille og Solskin. Ikke ubetydelig Klarvande ved Gaaseland. Halvdelen af Havnen er nu omtrent isfri, dog har jeg gaaet idag frem og tilbage fra Skibet til Land, men Isen er meget løs og skrøbelig.

Mandag 18. Juli: Temp. +3—10°, stille og Solskin. Dampbarkassen og Proviantskuret taget ombord.

Vedel bad idag om de kunde faa lit Kaffe og Gryn af os hvis vi kunde undvære det, ellers skulde jeg ikke give dem noget.

Jeg sagde at jeg gjerne vilde tale med Ryder lit og bad Vedel om at bede ham komme ombord. Jeg viste Vedel min Udregning angaaende Provianten, at vi ikke svømmede i Delikatesser. Mandskabet har kun havt Brød, Smør og Fedt til Frokost og Aften og vi her i Kahytten har dertil havt 0,97 Sardinbox og Suppe etc. pr. Mand i Ugen. Af Gryn og Erter gaar det 35 Pund i Ugen, istedetfor 17,16 Pund som er beregnet. Hvad kan de saa vente at vi har tilbage?

Ryder kom ombord strax efter. Jeg forklarede ham det samme som Vedel, og sagde at jeg i Anmodningen saa Bevis paa at han fremdeles holder ved at tænke kun paa sig selv og ikke Spor af Tanke har for os. Provianten er beregnet til 6. September, og vi har lige-saa stor Udsigt til at komme fast i Isen i Aar som ifjor. — Naar nu De kun stræver for at faa saa stort Depot ved Kap Stewart som muligt, trods De har 1 Aars Proviant der før, saa viser det at De har en ringe Tankegang.

Ryder sagde at han ikke havde bedt Vedel om at anmode os om Kaffe og Gryn og kjendte ikke noget til dette, men hvis Vedel havde sagt det til ham, saa havde han ikke modsat sig det. Han havde heller ikke tænkt at nedlægge noget paa Kap Stewart medmindre at Bjørnene skulde have røvet noget derfra, saa vilde han erstatte dette.

Virkelig en frek Tale! Proviantkasserne er allerede bragt ombord for baade Kap Stewart og Angmagssalik. Hvorfor er dette gjort? Og hvorfor sagde han til mig for 6 Uger siden at den største Del af den opsparede Proviant skulde nedlægges paa Kap Stewart og den mindre Del medfølge Skibet til Angmagssalik?

Da jeg mindet ham om at jeg tidligere havde sagt ham at vi havde liden Afvexling i Kosten, spurgte han hvorfor jeg ikke havde sagt dette slig at han kunde forstaa det. Men dette har jeg jo gjort ham opmærksom paa mange Ganger baade mundtlig og skriftlig. Nu benægtede han dette paa det bestemteste indtil jeg viste ham Copiet af mit Brev af 10. Februar. Da kunde det ikke længere benægtes. Tilsidst indrømmede Ryder at han burde have byttet noget med os i Vinter, og han kom vist paa den Tanke nu at han

deri havde begaaet en Feil. Ryder sagde, ligesom Vedel i Form., at Skibet kun havde Nødproviant med. Hertil svarede jeg at dette skulde jo, naar han bor paa Siden af os, særlig bragt ham til at bytte noget. Thi fordi vi er Nordmænd, er vi ogsaa vant til at spise Ost paa Brødet engang imellem, og jeg kunde ikke forstaa at det var mere nødvendigt for Exp. at have Fet paa Tarmene end for os.

Jeg sagde ham, at han har nægtet mig at fange, idet han i Vinter sagde mig at da Fangsten tilhører Exp. er Kjødet ogsaa selvfølgelig dennes. Jeg holder mig for stolt til at bede ham om at faa lov til at beholde en Fugl eller noget andet som jeg selv har skuddt.

Jeg spurgte ham om han ikke havde tænkt sig Muligheden af at han kunde bli skandalisert naar han kom hjem. Hvortil han svarede at han ikke viste at have gjort noget galt, men havde han gjort noget, saa fik han finde sig i hvad det blev.

Jeg sagde at jeg flere Ganger, og særlig af de sidste Breve, har forstaaet at han tror at have Kommandoen over mig, at jeg altsaa er hans Tjener, men vilde nu sige ham at min Opfattelse av Contracten er ikke slig. Jeg star ikke i noget Tjenerforhold til ham. Folk til Baadreiser og Slædeturer havde jeg ladet ham faa af min Godhed, fordi jeg gjerne vilde bidrage mit til at Exp. fik saa stort Udbytte som muligt. Han indrømmede ogsaa dette.

Sluttelig bad han om vi ikke kunde forsøge at glemme det passerede. Jeg svarede intet hertil, men sagde at han nu havde faaet høre min Mening, og at han herefter ikke skulde faa høre noget mere mundtlig af mig.

Han tilbød mig at tage af den Proviant der skal medfølge til Angmagssalik mod at jeg lagde et lignende Kvantum igjen af noget andet.

Tirsdag 19. Juli: Temp. 0—+8°, stille og Solskin. Efter at Ryder havde været ombord med en skriftlig Tilladelse, skred Hartz og jeg hurtig til at aabne og udtage hvad vi ønskede av de Kasser som var os tilladt. Vi tog ialt ca. 400 Pund af Grønsager, Kacao, The og forskjelligt.

Vedel og Bay kom ombord iaften meget tilfreds. Denne overraskende Forøgning av Proviantforsyningen havde bragt os i rigtigt Perlehumør. Exp. har faaet 30 Pund Hvedemel af os.

Onsdag 20. Juli: Temp. +2—8°, overskyet. Flere store Revner er gaaet op i Isen ude paa Fjorden. Almindelig Jubel og glædestraalende Ansigter. Mandskabet klatret op i alle Topper og i Tønden

for at se. Fylder Vand og samler Græs og Lyng for at maure Skibet der er meget lækt, — $\frac{1}{2}$ Times Pumpning for alle Mand Morgen og Aften.

Torsdag 21. Juli: Temp. $+1-6^{\circ}$, stille, overskyet og kjølig, i Efterm. Sol og varmere. Flere Revner aabner sig. Har sendt til Exp. Kaffe, Raffinade og Byggryn.

Fredag 22. Juli: Temp. $+1-6^{\circ}$, stille og Solskin. Vand fyldt og alting ordnet til Afgang. Nysis fryser i Klarene iaften.

Lørdag 23. Juli: Temp. $0+10^{\circ}$, stille og klart. Ryder noget syg.

Søndag 24. Juli: Temp. $+1-8^{\circ}$, stille, overskyet og taaget Luft. Myggen er os en fuldstændig Plage, umuligt at opholde sig paa Land. Otto fik 2 Sæler igaar og vi fik den ene. Ryder og Vedel er syg og har ligget igaar og idag.

Mandag 25. Juli: Temp. $+1-4^{\circ}$, stille og Sol. Kl. $9\frac{3}{4}$ roede Hartz og jeg over til Gaaseland og kom tilbage iaften med 46 hvidkindede Gjæs, en Graagaas og nogen Ederfugl med Unger. Meget aabent Vand ude i Sundet. Vi roede i Revnerne.

Ryder og Vedel ligger syg idag ogsaa.

Tirsdag 26. Juli: Temp. $+1-8^{\circ}$, stille med Sol. De Syge er noget bedre. Jeg sendte dem 15 Gjæs, 1 Fl. Bringebærsaft og 1 Box Melk. Fra Fjeldet idag kunde jeg ikke se aabninger i Isen østfor Kap Stevenson. Vor fornemste Ret nu om Dagen er stegt Ulke som fiskes i Havnen.

Onsdag 27. Juli: Temp. $+1-12^{\circ}$, stille og graa Luft, Sol i Em.

Deichmann fortæller at Ryder flere Ganger i Vinter spurgte ham og Hartz om jeg nægtede dem Folk til den Hjælp de trængte. Hvis jeg det gjorde, maatte de endelig varsku ham. Hvilken Skurk — at spørge sine Underordnede saadan.

Deichmann viste mig nu et Udkast til en Klageskrivelse som han agter at levere Ryder førend han gaar i Baadene sydefter. I denne klager han over Behandling og forskjelligt, saasom Vagt-tjeneste, Lydighed og Ordre, samt Beklædningen under Overvintringen, idet Ryder har svaret ham i Hartz's og Bays Paahør at Exp. har Klæder nok.

Hartz og Deichmann ærgerlig iaften. De har været paa Stationen, alle var gnavne mod Chefen. De lover at hevne sig og give ham paa Snuden naar de kommer hjem.

Torsdag 28. Juli: Temp. $+1-10^{\circ}$, liden Bris fra Øst med klar Luft.

Ryder og Vedel er fremdeles i Sengen. Jeg sagde til Ryder at hvis de bliver saa friske saa vil jeg prøve at gaa herfra førstkomende Tirsdag. Det er paatide at komme ud og vi maa forsøge hvad vi kan gjøre. Jeg gav dem over 4 Liter Melk og forskjellige Grynvarer, samt Saft.

Fredag 29. Juli: Temp. $+11^{\circ}$, stille og Solskin. Vedel og Ryder har fremdeles Feber og holder Køien.

Lørdag 30. Juli: Temp. $+10^{\circ}$, svag østlig Bris og overskyet. Mandskabet har fri idag. Alle ombord er friske undtagen Kokken, der har ondt i et Ben.

Søndag 31. Juli: Temp. $+10^{\circ}$, svag østlig med Solskin. De Syge noget bedre og har været oppe og spist endel.

Mandag 1. August: Temp. $+10^{\circ}$, stille og Solskin, inat sterkt Regn en Tid. Exp. flyttet ombord idag. Vedel er meget ussel og maatte strax gaa til Køis. Ryder er i god Bedring.

Ryder sagde idag paa min Forespørgsel at vi godt kunde afgaa herfra. Hvis Vedel bliver for daarlig til at gaa med Baadene naar vi kommer til Kysten, saa faar han følge med Skibet.

Jeg mønstrede Mandskabet og takkede dem for den Tid vi har været sammen her, og sagde at jeg var vel tilfreds med allesammen og havde intet at klage paa. Tre Gange Hurra blev raabt og Stuerten skjænkede alle en Rum.

Tirsdag 2. August: Stille og klart. Vedel bedre. Kl. $8\frac{1}{4}$ i Form. hivede vi ankeret op og dampede ud Havnen. Udenfor Elvedalen blev vi stanset af Isen og lagde stille. Kl. 4 dampede vi atter ind i Havnen, noget modfaldne allesammen.

Onsdag 3. August: Inat frisk Bris af Vest. Ryder og Hartz kom op at skjendes ved Bordet idet Ryder fandt det upassende at Hartz kom tilbords uden Anorak. Hartz udskrev sin Afskjedsansøgning og overleverede den til Ryder i alles Paasyn. Over Middag fik han den indvilget.

Bay spurgte mig paa Fjeldet om jeg ikke troede at Ryder var gal. Hartz og Deichmann, sammen med Bay har talt om det i lang Tid.

Torsdag 4. August: Temp. $+13^{\circ}$, frisk Bris fra Vest. Ryder og Vedel tror at de har Tyfus. Jeg spurgte Ryder om han blandt sin Baadproviant har Melk eller Saft. Han benægtede dette. En rar Ud-

rustning! Ryder er bange for Baadturen. Vedel tror at de kommer til at gaa med Skibet til Island og hjem hvis det bliver for sent.

Fredag 5. August: Løi Bris af N.O. med overskyet Veir.

Lørdag 6. August: Svage Pust fra N.O. med skyet Luft og Taage. Vi har taget Huset ombord til Brænde. Fint Regn iaften. Ryder og Vedel i god Bedring, men noget magtesløs. De spiser dog godt, en Gaas hver.

Søndag 7. August: Stille og overskyet. Sterkt Regn inat. Ikke ubetydelig Snefald paa Fjeldene. Varslet om Opfyring Kl. 4 Nat. Ryder er idag omtr. fuldstændig frisk og Vedel ogsaa i god Bedring.

Mandag 8. August: Stille og overskyet. Gik Kl. 7 Morgen ud af Heklahavn og var Kl. 12 Middag tværs af Kap Stevenson. Fortøiede Kl. 6 $\frac{1}{4}$ til en stor Isflade i tet Taage.

Tirsdag 9. August: Forsøgte at komme under Jamesonlandet. Tet Taage. Maatte fjerne os hurtigt for ikke at komme fast i Isen. Iaften driver vi mellem en Masse Isfjelde av kolossal Størrelse.

Onsdag 10. August ved Middag: Kl. 11 Form. kom vi under Jameson Land omtr. 2 Kabellængder af. Vi følger langs med Landet.

Torsdag 11. August: Naaede Kl. 6 igaaraftes Kap Stewart paa 1 $\frac{1}{2}$ Mil nær, da vi fik Taage og Kuling og maatte lægge paa for Seilene.

Ryder fortalte at han inat har gjort Overslag og finder at Tiden bliver for kort til Baadturen, hvis ikke Skibet kan følge med sydover. Han siger det er umuligt med Baadene at naa Angmagssalik i heldigste Tilfælde før 1. October med 5 Mil om Dagen, de Dage de kan beregne at avancere. Han siger at hvis vi ikke kan følge, bliver de nødt til at gaa med Skibet hjem, for at overvintre igjen og alene, synes han ikke om. Dog vilde det være kjedeligt om han skulde give Afkald paa at komme langs Kysten.

Kuling i hele Nat fra S.O. og O. med tyk Taage. Holdt krydsende under Kap Stewart.

Fredag 12. August: I hele gaar Efterm. og til Midnat Kuling fra S.O. med Taage. Ankom til Kap Stewart Kl. 3 Morgen, bragte Provianten iland og nedlagde Beretningene i Varden. Depotet var endel ramponeret af Bjørn. Der blev bygget et Proviantskur og indsat deri alt ilandbragte og Depotet. Jeg skjød en Moskusko og 2 Kalve da Ryder gjerne vilde have dem. Alle kom ombord Kl. 2 Em. Vinden S.O., frisk med Taage. Satte Seil og gik afsted.

Av kaptein Knudsens dagbok fremgår det videre at de i de første dager som fulgte var hindret av tåke og snedrev. De krysser i isen, ligger stille i tåke og snetykke og avanserer smått frem når været er siktbart.

Knudsen spør løytnant Ryder om han skal gå under land, så båtekspedisjonen kan komme avgaarde sydover, men Ryder vil ikke innlate sig på dette slik som isforholdene er, og bestemmer sig for å følge med til Island. Derfra skal de forsøke å komme over til Angmagssalik.

Kl. 10½ om aftenen torsdag 19. august går skibet ut av isen og befinner sig i åpent hav. Mannskapet får en dram i den anledning og i kahytten spretter man den siste champagneflaske og trekker lodd om de siste to sigarer. Samme dag blir kokken dårlig og besvimer. Det viser sig at han er angrepet av skjørbuk. — Men, skriver kaptein Knudsen, — han har heller ikke fortjent det bedre, drukket bare Kaffe og ikke villet etterkomme min Ordre om at holde sig oppe i frisk Luft i Vinter. —

Lørdag 21. august får man de første hvalfangere i sikte og praier en av Sven Foyns båter. Nyheter utveksles og Knudsen får vite at der ligger kull til *Hekla* i Dyrafjord på Island.

Næste dag passerer skibet en del islandske havfiskere og ankrer noe senere ved Tingøre.

Kl. 1 om natten purrer de ut nordmannen Berg, som bor der, for å få tak i posten. Der blir drukket champagne såvel på land som ombord i anledning av ankomsten. Knudsen får vite at der har vært engstelse for *Hekla*, da skibet ikke kom tilbake efter planen, og den 22. august kommer den danske krysser *Diana* innom på vei vestover for å lete efter *Hekla* ved iskanten.

Efter å ha tatt ombord kull og proviant letter *Hekla* anker den 29. august og forlater Island med kurs for Angmagssalik. Imidlertid er de to videnskapsmenn, Deichmann og Hartz, gått i land for å reise hjem direkte. Det samme er tilfellet med altnuligmannen Allan, som fremdeles er syk.

Den efterfølgende beretning om overreisen til Angmagssalik og opholdet der er, som tidligere nevnt, hentet fra kaptein Knudsens rapport til *Heklas* rederi.

Med Hekla til Angmagssalik.

Den 30. August var vi ved Iskanten paa $67^{\circ} 23'$ N. Br., $24^{\circ} 56'$ V. L. Isen var meget svær og tet sammenpakket paa Grund af de sidste Dages østlige Storme. Taage og høi Rulling tvang os til igjen at staa udover, og nu begyndte en Række Gjenvordigheder der prøvet vor Taalmodighed haardt. Sterk Storm og oprørt Hav, Taage og Regn. Sne og mørke Nætter bragte os i en ubehagelig Stilling mellem de store Isfjelde og Kos der laa drivende indtil 20 Mil af den faste Iskant. Under dette førtes vi stadig sydover, og kun af og til saaes et Glimt af Drivisbeltet som skildte os fra Grønland.

Natten til 4. September var dog den værste. Ni Timers Bælgmørke i en orkanagtig Snestorm med tet Iskant i læ og Isfjelde rundt omkring er en Situation man helst undgaar. Men denne Gang var det umuligt, da Stormen faldt pludselig over os. At det gik godt var et Under. De eneste Seil vi kunde føre var tre Sneseil, og en Lykke var det at vi beholdt dem, da de hjalp Maskinen saa Skibet holdt Styring.

Hele Natten befandt vi os i den største Spending. Kom der Is i vor Vei, var vor Skjæbne afgjort, da vi ikke kunde se mere end en Skibslængde foran os.

Ved Dagens Frembrud pustede vi lettere, men vi viste at der endnu var 10 Mil til de yderste Isfjelde som vi maatte prøve at lægge bag os inden Mørket igjen faldt paa. Vi mistede en af Expeditionens Baader med alt Tilbehør og en Del Surringsstøtter knækkede. Forøvrigt slap vi nogenlunde helskindet fra det.

Den 9. September fik vi endelig Grønland i Sigte nord for Kap Dan, men ogsaa i den Retning laa der tet Is overalt. Næste Morgen havde vi arbeidet os ind, men betydelig længere mod Syd, og da Snetykket lettede var vi ikke langt af Land. Her hindrede Isen os ikke stort og det gik derfor raskt indover, indtil et tet Isbelte tvang os til en vestligere Kurs. Vi blev tilsidst nødt til at bore os igjennem dette Isbelte for at naa ind til Havnen Tassiussak ved Angmagssalik hvor vi ankrede Kl. 8 Aften, tolvte Dag efter vor Afgang fra Dyrafjord paa Island.

Ved Munden af Havnen fik vi Besøg af 4 Kajakmænd der til Trods for det usædvanlige Syn af et Skib, strax blev fortrolige med os og besaa Skibet. Med stor Forundring befølte de enhver

Ting, især de kolossale Rigdommer af Jern og vilde vide hvortil alt benyttedes.

Deres Sprog kunde selvfølgelig ingen andre forstaa end Expeditionens Grønlandske Folk fra Vestkysten.

Alle 4 blev ombord om Natten. En af dem var Angakok og havde været i Maanen 2 Gange. Angakokken var nemlig Doktor, og da Eskimoerne ikke har Midler imod indvortes Sygdomme, helbreder Angakokkerne dem med sine Kunster. De henter saaledes et Menneskes Aand, der troes at forlade Legemet under Sygdom, tilbage, og det var under sin Omstreifen for at hente saadanne Aander at han maatte til Maanen. Han kunde dog ikke meddele os nøiere om sine Iagttagelser deroppe, men han var sikker paa at han ved sine Angakok-Kunster havde helbredet flere.

De to af Kajakmændene reiste hjem den næste Dag for at underrette om den store Begivenhed, Skibets ankomst.

Den 12. September begav den danske Expedition sig i sine 2 Baader østover for at kartlægge Kysten. To Kajakmænd fulgte med for at deltage i Baadturen og være behjælpelig.

Ombord begyndte det nu at blive livligt. Flere og flere Eskimoer samlede sig paa Skibet, nysgjerrige efter at se alt og efter at tilbytte sig eller faa endel af vore Rariteter. Enhver af Parterne taledes paa sit Sprog og forstod lige lidet, men ved Hjælp af Miner og Gebærder og de Ord vi efterhaanden lærerede kom vi godt ud af det med hverandre. Paa vor Side maatte vi beundre Eskimoernes Evne til at gjøre sig forstaaelig, og med hvilken Hurtighed de kunde opfatte vor Mening.

Landet er her for det meste snedækket, Fjeldene sønderrevede og takkede. Kysten er uregelmæssig og meget uren, Skjær saaes hist og her og til Dels langt fra Land. Bergarterne bestaar væsentlig af Gneis og Granit. Vegetationen er fattig, Lyng og Mosearter er fremherskende. Vi saa ingen Slags Trær som kunde anvendes, kun paa de mere begunstigede Steder fandtes lit Pilekrat og Smaabjerk. Dyrelivet syntes at være meget ringe paa Land. Det er selvfølgelig Havet som er Angmagssalikernes Rigdomskilde.

Fra Kajak fanger de med Harpun og Lanse, Sæl, hvis Kjød gir dem Føde, Spækket bringer dem Lys og Varme og Skindet arbejder de til Klæder, Baade og Telt. En og anden Gang fanger de en Isbjørn og med sine Pile nogle Sjøfugle, men forresten har de ingen

Hjælpekilder undtagen lit Drivtømmer der af Polarstrømmen føres ind til Kysten med Isen.

Den 14. September reiste jeg med 4 Mand i Baaden for at besøge det Hus som laa nærmest, ca. 1 Mil Øst for Havnen. Da vi havde tilbagelagt en Mil, mødte vi en Konebaad fuld af Kvinder og Barn, ialt, fra det Hus hvortil vi agtede os. Kajakmændenes beretning om vor Ankomst havde vakt deres Nysgjerrighed og de var paa Vei til Skibet. Tiltrods for de ikke ubetydelige Ishindringer borede de sig dog frem og overvældedes tilsyneladende af Glæde ved pludselig at se os. For et Spetakkel det blev! Det kunde høres lang Vei, rimeligvis var det deres Skik.

Vi laa stille og Konebaaden løb op paa Siden af os. En evindelig Tak hørtes fordi vi var kommet, og alle bjeldret i Munden paa hverandre. En Tid lang blev vi siddende aldeles maalløse overfor disse halvnakne Mennesker i Sælskind. En frygtelig Stank fik os næsten til at tabe Veiret.

Endelig maatte jeg, for at fjerne deres Frygt, gjøre den første Tilnærmelse ved at trykke dem i Haanden, hvad de villig tillod. Derpaa uddelede jeg endel Sukker, Svedsker og Skibsbrød som lod til at smage godt, efterat de havde forvissat sig om at det var spiseligt.

En gammel Kone syntes at hun maatte paaskjønne mig igjen for disse Gaver. Hun tog et Stykke Sælkjød i Munden og sled en Bid af det, medens hun holdt det fast mellem Tændene. Derpaa gav hun mig det hun havde havt i Munden. Jeg vilde ikke fornærme hende og tog Kjødviden, men spise den kunde jeg jo ikke.

Vi maatte nu følge Konebaaden til Skibet, uagtet vi helst havde seet de roendes Huse og Telt først. Paa Veien var de meget snakksomme, som Kvinder gjerne er, og smilte stadig naar vi saa paa dem. Da vi var i Nærheden af Skibet, blev det den samme Skrig og Hujing som da vi først mødte dem, og Larmen blev besvaret af de Kajakmænd der var ombord.

Faldrestrappen var ikke ude, men det behøvedes ikke heller, for 2 Eskimoer stillede sig i Skandseklædningsporten og halede Kvinder og Børn paa fire ind gennem den, til stor Munterhed baade for os og de ankomne, som lod til at være meget tilfreds med Transporten.

De besaa sig overalt, i Kahyt og Lugarer, og tilkjendegav ofte sin Forundring over de mange Ting de saa, men var ikke overvældet, som vi vilde have været, om nogen havde vist os Ting som var lige saa ufattelige for os.

Jeg tog frem et Speil og rakte det til en Indfødt. Han tog det ganske roligt, saa i det en Stund, begyndte at smile, dreide Speilet rundt, saa paa Bagsiden, blev ved at dreie og begyndte at more sig over at kunne se Folk derinde. Men det var slet ikke noget som tydede paa at han var særlig overrasket. Ligeledes med en Sangdaase jeg satte paa Bordet. De lyttede, syntes vist det var rart, men fortsatte Samtalen og interesserede sig først mere for Daasen, da jeg viste dem Indretningen.

I Anledning af Eskimofamiliernes Besøg ombord fik Mandskabet fri, og det varede ikke længe før de og de Indfødte var lige saa fortrolige med hverandre som om de havde været kjendt i mange Aar. Gamle Klædningsstykker gjorde Eskimoerne helt lykkelige, thi de klagede over at Sælskindet filede paa Huden og gjorde den saar. Dette var jo ikke utroligt, men naar de fik en Skjorte, blev den alligevel bestandig trukket udenpaa Skindklæderne. I Lugaren forud fandt jeg dem alle dansende. Kokken trommede, Baadsmanden spillede Harmonika og de øvrige svingede sig det bedste de kunde. Eskimoerne lod ikke til at forstaa Dansen, men hoppede dog med og morede sig storartet i Mandskabets gamle, slidte Klæder som de havde trukket udenpaa sine egne.

Da jeg af de ombordværende fik at vide at der laa et Hus vestenfor os, hvor Beboerne intet havde hørt om vor Ankomst, besluttede jeg mig til at opsøge dem og forlod Skibet tidlig om Morgenen den 15. Efter at have tilbagelagt ca. 4 Mil, fik vi Øie paa en Hund og antog at vi var i Nærheden af Folk. Ethvert Sund blev nøie undersøgt. Pludselig fik vi ude i Isen Øie paa 3 Kajaker der pilede avsted for skyndsomt at komme i Skjul bag et Kos. Da vi indsaa at det ikke vilde nytte at ro efter dem, fortsatte vi vor Kurs ind i et smalt Sund og opdagede strax deres Hus og at nogen af Beboerne var hjemme. Men de var i vild Flugt opover og lagde sig ned bag Stenerne for at se paa os, som om vi var Væsener fra en anden Klode. De skiftede Plads eftersom vi roede indover, og det var pudsigt at se Kvinder med sine Børn paa Ryggen, gamle og unge, alle strevede for at komme sig bort.

For ikke at forøge deres Frygt og for om muligt at komme i Berøring med dem, la vi os stille i Sundet. En lang Tid gik hen uden at nogen viste sig. Omsider kom 3 Kvinder og en Mand frem paa Fjeldet ca. 400 Fod over os, de raabede af alle Kræfter og taledede

i Munden paa hverandre. Hvad de sagde, forstod vi ikke, men af deres Fagter maatte vi slutte at vi skulde vende tilbage dit vi kom fra.

Enkelte Ord havde jeg nu lært af deres Sprog, og jeg anstrengte mig hvad jeg kunde, for at raabe høiere enn de og faa dem til at begribe at vi var Mennesker som ikke vilde dem noget ondt. Efter nogen Tid lykkedes det ogsaa at gjøre dem dette forstaaelig, og da vi viste dem forskjellige Ting, dristede de sig ned til Stranden. Vi lagde til og jeg tog alle i Haanden. De forstod ikke hvad det skulde betyde, men gjorde heller ingen Modstand, nogen kom med høre, andre med venstre Haand. Efterpaa fik de flere Foræringer, og nu begyndte de forskrækkede Ansigter at faa et andet Udtryk. Vi gjorde op Ild og kogte Kaffe, medens alle stod omkring og betragtede os og hvad vi havde paa med stor Nysgjerrighed. Ja, lige til mine Skjorter blev knappet op og nøie undersøgt.

Da Kaffen var færdig, satte vi os i Baaden for at drikke den. Eskimoerne leirede sig ved Siden af os og modtog med Taknemmelighed hvad vi gav af vor Mad, men ogsaa disse Eskimoer var forsigtige nok til ikke at spise af noget, forinden vi selv havde vist dem at det var spiseligt. Vi gjorde atter den samme Erfaring som sidst, at Sukker, Rosiner og Skibsbrød faldt i deres Smag, medens de ikke ligte det som var salt, samt Kaffe og Øl.

De tre Kajaker som vi havde seet udenfor, kom ind til Land, og Roerne blev modtaget med Gaver. Nu blev der Liv og almindelig Glæde, og jeg maa sige at vi følte os ligesaa lykkelige som Eskimoerne over det Bekjendtskab som var stiftet. Vort Telt blev slaaet op paa en nærliggende Skrænt og vore nye Venner hjalp os med at bære vore Sager op til Teltet og fortøje Baaden.

En Episode havde dog nær ødelagt al Fortrolighed. Jeg ønskede et Fotografi af Eskimoerne ved Teltet, men ikke før havde jeg stillet Apparatet op, før de fjernede sig en for en. Jeg fik dog tilslut en af Mændene til at følge mig og viste ham hele Hemmeligheden ved Apparatet. Han saa at der ikke truede nogen Fare og morede sig nu over hvad han iagttog paa Matskiven, sine Kamerader staaende paa Hodet. De øvrige blev nysgjerrige og fik overbevise sig om det samme. Siden var der intet i Veien for at faa dem til at ta Stilling foran Apparatet, og hver Gang jeg senere kom med Kassen, var de altid rede.

Vi fulgte Eskimoerne til deres Vinterhus som laa et Stykke borte. Ved Indgangen tog nogen Hætten paa Anoraken over Hodet, andre

lod den være nede, og saa begyndte de at krabbe ind i en ca. 4 Fod lang, smal Gang som var saa lav at jeg foretrak at ta mig frem paa alle fire. Hele Huset bestod af Sten og Torv og var nedgravet omtr. jævnt med Marken. Det havde kun et eneste Rum hvis Gulv bestod af Sten. Hvad vi saa af Væggene, var Torv, hvor de ikke var betrukket med Sælskind.

Rummets Længde var 14 Alen, Bredden ca. 9 Alen. Her levde 6 Familier, tilsammen 24 Mennesker fordelt paa 6 Brikser eller Baaser der laa langs den ene Væg og kun var avdelt fra hverandre med Stykker af Sælskind af en Fods Høide strukket mellem nogle Støtter. Foran Briksene stod paa Stenpiller Lamperne hvori der var Mose og Spæk for Belysning. Over Lamperne hang Stengryder, men jeg saa ikke noget blev kogt. Alting spistes raat, saasom Kjød og Spæk af Sæl og Isbjørn.

En frygtelig Stank slog os imøde da vi traadte ind i Huset. Men den generede os nu ikke saa meget. Værre var Osen fra Lamperne som man bragte til at brænde med fuld Flamme, ikke fordi det var mørkt ude endda, men fordi Lyset ikke formaaede at trænge ind gennem de tre Tarmskindsvinduer.

Jeg blev anvist Plads paa Briksen hos den af Beboerne som saa ud til at have mest at sige i Huset. Han var ikke den ældste, men sandsynligvis den dygtigste Fanger.

Alle tog nu af sine Klæder og de Voxne iførede sig Natit, et smalt Bælte som bæres om Livet, og satte sig, hver Familie paa sin Briks.

Enkelte Angmagssalikere har to koner, men i dette Hus havde Mændene bare en hver. Briksene var ligesom hver Families Værelse. Her holdt de sig om Dagen og sov om Natten med et Sælskind under og et over sig og med Anoraken sammenrullet under Hodet. Dette var alle de Sengklæder de havde.

Eskimoerne er smaa Folk, langt under hvad der er Middelhøide hos norske, og Kvinderne er noget mindre end Mændene. De er slanke af Vext og velbyggede. Skjægvexten er ringe, Øinene sortbrune og Haaret sort, tykt, stridt og uklippet. Kvindernes Haar er tættere og finere end Mændenes.

Den ældste av Kvinderne der kunde være henved 60 Aar gammel, var skallet, og hos etpar yngre saaes ligeledes Antydning til Skallethed. Aarsagen til at de mister Haaret skal være den at de strækker det for sterkt under Opsætningen af den Haartop som de

voxne Kvinder altid bærer. Saa godt som alle Kvinder er tatuerede med etpar korte Streger mellem Øienbrynene og paa Hagen, ligeledes paa Armene og Hænderne og tildels Benene, men ogsaa paa Brystet og Maven.

Tatueringen rummer vistnok den Tro at den skal gjøre dygtig til Arbeide, i Sygdomstilfælde har den helbredende Virkning. Den foregaar derved at man syr igjennem Huden med en sotet Senetraad. En af Kvinderne beklagede sig over at hun havde lidt frygtelig under Operationen, saa at hun en Gang havde været i Begreb med at drukne sig. Amuletter havde flere. Nogle har dem paa sig, andre havde gjemt sine. Jeg fik nogle der sandsynligvis var vraget. En vilde jeg tilbytte mig, men det kunde paa ingen Maade lade sig gjøre. Mine to Knive fristede vel Manden, men hans Kone sa at han maatte have den naar han var paa Fangst. Altsaa skulde denne Amulet beskytte ham eller bringe ham Lykke.

Jeg uddelte mere af hvad vi havde medbragt for Eskimoerne. Naar jeg gav en Ting til en af dem, saa det ud som om alle glædede sig over det. Enhver Gjenstand blev nøie undersøgt og beundret. Blandt Kvinderne var Perler og Baand høit skattet. Perlerne blev trukket paa Senetraad og hængt i Ørene, i Haaret eller om Armer og Hals. Børnene fik sine Pander prydet med Perler derved at de blev træd paa deres Haar. De røde Baand fik Plads rundt den høie Haartop. Jeg kunde forstaa at mine Gaver var Rigdomme i de Indfødtes Øine. Men saa inderlig taknemmelige som de var for hvad de fik, kunde de ikke bare sig, da jeg heldte av Æsken i deres Hænder. De maatte sige: Amali, amali — mere, mere. Nogle af dem fik Fyrstikker, og det forbauste dem at se hvor hurtigt de gav Ild. Lamperne blev slukkede og atter tændt, og i sin store Iver blev de ved at stryge af Fyrstikker, indtil Æskene var tomme og dermed ogsaa Glæden forbi.

Deres eget Fyrtøi bestod af en Træklamp med runde Fordybninger hvori de satte en Træpinde, og denne dreiede de rundt, til Træmelet begyndte at gløde.

Eskimoernes Eiendele var ikke mange, men dog meget interessante, saa vi vagte gjensidig, saa at sige, hverandres Beundring. Kvindernes Dragt bestod af Støvler, Anorak og korte Benklæder, saa korte at en ikke ubetydelig Del af Deres Krop var blottet. De mindste Børn havde ingen Klæder. Naar Moren skulde ud, puttede hun BARNET ned i Anoraken, saa det blev siddende paa hendes bare Ryg og

tittede frem over Skulderen. Større Børn havde Anorak og Støvler men ingen Buxer. Mændene havde foruden Anorak og Støvler ogsaa lange Buxer, saa deres Krop var godt dækket. Paa Hodet bar enkelte af dem Fugleskindsluer, og naar de var ude i Kajak, havde de som oftest en Overtræksanorak af sammensyede Tarme.

Det er Kvindernes Arbeide at berede Sælskind og sy de Klæder der bruges. Sittende paa Briksen med korslagte Ben, og med fir-kantede Naaler udhamret af Jern, med Traad af Sælhundssener tvundet mot Kindet, med Syring av Læder paa Pegefingern og Sælskindet fastholdt ved Hjælp af Tærne udførte de sit Arbeide baade raskt, smukt og solid.

Mændene stod heller ikke tilbage i sit Arbeide, og det forundrede mig at de med sine Kniver af Baandjern, Sten og Tandrækker af Haakjærring kunde fremstille saa mange smukke Ting, der baade var praktiske og sindrige.

Vi tilbragte i alt 5 Dage sammen med disse Mennesker og for det meste i deres Hus. At det var 20—30° Varme derinde og at det maatte blive en frygtelig Stank av saa mange Menneskers Ophold i et saa lidet Rum uden tilstrækkelig Luftvexling, var alt andet end behageligt, men Opholdet hos disse Mennesker hører alligevel til mine interessanteste Oplevelser. Mens vi var der, kom der Besøg fra nærmeste Hus som laa en Mil borte, herved fik vi Anledning til at iagttage flere af de Indfødte og se mere af deres Liv og Skikke.

Under vort Ophold blev der stiftet Ægteskab mellem en ung Gut og en Pige der boede i samme Vinterhus. Hele Ceremonien bestod deri at Gutten flyttede over til Pigen og laa sammen med hende der tidligere havde ligget sammen med sin Moder, en Enke. Om Gutten havde givet sin Svigermoder Foræringer for Datteren, som Skik og Brug er, ved jeg ikke. Den der vil have Datteren i en Familie gir gjerne Faderen Foræringer, og hvis denne modtager dem, maa Datteren følge Frieren, selv om hun ikke skjætter om det. Men i ethvert Tilfælde, selv om hun gjerne vil, gjør hun altid Modstand, saa vedkommende maa ta hende med sig med Magt.

Ægteskabet er ikke noget fast Baand, saalænge de to ikke har Barn sammen. Bli'r Konen kjed af Manden, reiser hun fra ham og gifter sig med en anden, det var saaledes en Kvinde der i kort Tid havde været gift seks Ganger. Undertiden opstaar der Fiendskab mellem den forrige og den nye Ægteemand, men som oftest foregaar Forandringen uden nogen som helst Ubehagelighed. Det hænder

ogsaa at Manden kommer hjem med en ny Kone. Han blir da gjerne ikke godt modtaget af den Hustru som venter ham hjemme. Det kan saaledes opstaa Uvenskab inden Familien. Enden paa Dissensen er ikke sjelden at Manden risper eller stikker Konen i Armen eller Benet, indtil hun falder til Ro. Siden er det gjerne intet i Veien.

Det kan ogsaa hende at Konen er fornøiet med at Manden kommer hjem med en ny Hustru der kan hjelpe hende med at berede Skind og sy Klæder. Hun slipper jo paa denne Maade med det halve Husstel.

Jeg forærte de nygifte en Gryde og forskjellige Smaating, hvorover de blev meget glade. Deres Eiendele var forøvrig en Stenlampe og nogle Sælskind paa Briksen, foruden Guttens Fangstredskaber.

Det Indtryk jeg fik af Eskimoerne var at de er ærlige og et overmaade opvakt Folk. De er kloge og opfindsomme og forstaar at gjøre sig nyttig Ting som de kommer i Besiddelse af. De er udholdende og dristige paa Fangst, snartænkte, livlige, føielige overfor hverandre, de er gjæstfrie, men samtidig forsigtige for ikke at støde og undertiden indesluttede og mistænksomme. Om deres dybere Følelser, Venskab, Kjærlighed, Hengivenhed, kan jeg ikke udtale mig, skjønt jeg saa at de holdt meget af sine Børn. Jeg saa ogsaa af og til en Mand kjærtægne sin Kone ved at gni Næsen mod hendes. Ialfald vil jeg aldrig glemme mit Samvær med disse Mennesker, som lever fuldstændig isoleret og overladt til sig selv i denne ublide Natur, uden Anelse om hvad der rører sig udenom dem.

Ved vor Tilbagekomst til Skibet den 21. September var ogsaa den danske Expedition vendt tilbage. Isen havde hindret dens Fremgang, og Baaden havde derfor bare kunnet avancere nogle Mil. En større Del af Kysten Øst og Nord for Angmagssalik henligger saaledes fremdeles ukjendt.

Ombord var det meget livlig. Dækket laa fuldt av Kajaker og overalt saaes skindklædte Mænd, Kvinder og Børn. Inde i Kahytten foregik en større Handel, og hvor man ellers kom, var der Fangstredskaber, Klæder, Legetøi og andet som den danske Expedition tilbyttet sig for Perler, røde Baand, Jernredskaber o. s. v.

I Angmagssalik lever ifølge de Oplysninger vi fik, ca. 300 Eskimoer paa en Strekning af 20 Mil, fordelt i smaa Kolonier paa 30—40 Mennesker.

Veiret var saa uhyggeligt og daarligt som det vel kunde være. Det blaaste op en haard Storm der varede hele Natten med Sne og Slud, og vi maatte stadig holde Maskinen klar, uagtet vi havde to Anker i Bunden. Eskimoerne maatte bli hvor de var, og saa vidt gjørlig faa husly ombord, men da de var saa mange, 83 Mennesker i alt, var det ikke muligt at skaffe alle Plads, hvorfor endel laa under Konebaaderne iland. Næste Dag var Veiret bedre, og efterhvert forlod de Indfødte os for sidste Gang.

Forberedelserne til Hjemreisen paabegyndtes, forat vi kunde gaa tilsjøs saasnaart Isforholdene tillod det. Det var ogsaa paa høi Tid, for der havde lagt sig betydelig med Nyis paa flere Steder, og den tiltog daglig. Storm og tet Is udenfor Kysten hindrede os dog, saa vi først den 26. September kunde forlade Havnen, men vi var da saa heldige at naa aabent Vand samme Eftermiddag efter at have gaaet gjennem et Isbelte paa 5 Mil.

Hjemreisen gik noksaa godt, saa vi allerede den 12. October ankom til Kjøbenhavn hvor den danske Expedition forlod *Hekla* og dens Sager blev losset iland. Den 18. October dampede vi igjen ud fra Kjøbenhavn og den 20 faldt vort Anker paa Tønsberg Havn, under Flagning fra forskjellige Skibe og Salut fra Skibet *Vega*.

Som av kaptein Knudsen forutsett, opstod der uenighet mellem det danske Marineministerium og *Heklas* rederi angående leiesummen, idet Ministeriets advokat påberopte sig at kaptein Knudsen frivillig var gått med på overvintringen, likesom det blev fremholdt at den danske ekspedisjon ikke hadde hatt stor hjelp av skibets mannskap. Enn videre protesterte Ministeriet mot å erstatte rederiet for tapt fangst i 1892.

Man gikk til prosess, og først i september 1894 blev der opnådd en mindelig ordning, hvorefter Ministeriet betalte rederiet kr. 124 000,00, som fordeler sig slik: For overturen 1891 kr. 55 000,00, for overvintringen kr. 25 000,00, for turen til Angmagssalik 1892 kr. 30 000,00, og for tapt fangst i 1892 kr. 14 000,00. Av disse beløp var de første tre ifølge kontrakten.

Men allerede vinteren 1892 mottok konsul N. Bugge kr. 15 000,00 fra det danske Marineministerium til fordeling mellem *Heklas* kaptein og mannskap, — »som Erkjendtlighed for den udmerkede Maade hvorpaa *Heklas* Kaptejn og Mandskab i alle Henseender udførte sit ansvarsfulde Hverv.«

Slædeturer fra Heklahavn vinteren 1891—1892.

Som det fremgår av kaptein Knudsens dagbok fra *Heklas* overvintring, deltok en del av skibets mannskap i de tre sledeturer løytnant Ryder foretok til de indre deler av Scoresbysund på våren 1892. Nordmennene laget sig selv sleder, ski og snesko, og deres innsats på disse turene var vesentlig å frakte den danske ekspedisjons utstyr og proviant inn til løytnant Ryders vestligste basis, den såkalte Røde Ø i Føhnfjorden. Etter løytnant Ryders mislykkede ekspedisjon til Indlandsisen blev det også nordmennes jobb å transportere en større stensamling tillikemed depotet tilbake fra øya til Heklahavn. De første to av disse »hjelpexpedisjoner« blev ledet av skibets førstestyrmann, Nic. *Nielsen*, og den siste av annenstyrmannen, C. *Olsen*.

Nedenfor gjengis styrmennes egne beretninger fra sledeturene.

Første Slædetur.

Søndag den 27. Marts 1892 var bestemt til Expeditionens første Sledeturs Afgang. Bestemmelsen var for det første at naa den saakalte Røde Ø. Fire af Skibets Besætning var udset og udrustet for at medfølge Eksp. med Depotproviant, som skal nedlægges ved den Røde Ø. To Sleder var arbeidet ombord (Nansen-sleder), Renskindssovepose, samt Renskinds-Vaatter og Strømper, ligeledes Seildugsstøvler og Sælskindsvaatter, — saa vi havde havt en svare Strid for at blive ferdige.

Dagen oprandt med kold, klar Luft, og Kl. 6½ Morgen ruslede vi ind til Stationen med vore Poser med Reservetøi paa Ryggen. Det var som nævnt bidende koldt. Thermometret viste $\div 36^{\circ}$ Celsius, og jeg maatte tænke, som en viss Person sagde da han gav den fangne Rotte Frihed ved at slippe den i Skibets Kjølvand: Dette blir nok noget andet end at sidde i Grynbenken og synge Viser. Kommet iland fik hver Mand sin Slæde at oplæsse, forsvarlig og godt at surre alt fast, og nedsætte den paa Isen. En Liste uddeltes til hver Mand, saaledes at han viste hvad der tilhørte Sleden.

Da alt var klart og alle Slederne nedsatte paa Isen, samledes vi til Kaffe, som efter en saadan Morgensjau gjorde bedre end godt, og jeg tror at vi alle havde Lyst til at sige til sig selv: Spis nu

Den første sledeekspedisjon ferdig til avgang fra Heklahavn våren 1892.

Gut, for det er ei godt at vide naar du næste Gang faar Varmt i Livet, da der ei paa Grønland gaar stegte Griser omkring med Kniv og Gaffel i Ryggen, — skjønt Navnet tyder jo paa lidt af hvert.

Kl. 8 var vi alle samlede paa Isen, 8 Mand af Eksp.s Medlemmer og 4 fra Skibet. Det danske Spitflag heistes paa en af Slederne og Capt. Knudsen fotograferte Troppen. Starten foretoges og et Hurra eller 3 fik vi ogsaa af det igjenstaaende Mandskab, samt et Ønske om en behagelig Tur.

Endel af Mandskabet fulgte os for at hjelpe at trække et Stykke paa Veien. Da det viste sig at være haardst langs Landet, fulgte dette, endskjønt Veien derved blev dobbelt lang. Længere udpaa Isen var der sine 2 Fod løs Sne. Det gik ganske hurtigt og bra fremad. Kl. 2 Efterm. skildtes vi fra Mandskabet. Et Hurra fra begge Sider, og disse vendte Næsen mod *Hekla* med sine Kjødgryder og deilige grønlandske Bjørnestege. Jeg sagde Næsen, ja bevares, baade den og Ørene, samt Kinderne antog nok paa Tilbageturen en hvid Farve. Dog Lægemedlet for saadant havdes jo ved Foden, saa-at der ingen større Skade forsaarsagedes.

Altsaa vi fortsatte vor Vei indover Fjorden stadig følgende Landet. De to ombord arbeidede Slæder hang godt igjen, da det

var tunge Læs og ingen anden Skoning¹ end en halvtoms halvrund Staalstang. Vi maatte stadig være 2 og 2 om Sleden. Efter omtr. 1 Times Mars var en liden Hvil kjærkommen, men lang Rast var ei at tænke paa. Kulden drev os afsted igjen. Saaledes holdt vi paa til Kl. 5, da vi teltede, naturligvis paa Isen, og i Nærheden af en liden Iskosse for derfra at hente Vand-is til Maden.

Teltene reistes, og Soveposerne indtoges. Telterne havde ingen Seildugsbund. To Telte, 6 Mand om hvert. Da saa alt igjen var nogenlunde fastsurret, krabbede vi alle efter ind, undtagen den som havde Tørn til at passe Kogningen. Tiden fordrives med etpar Piber Tobak og Disput om hvordan mon det vilde blive at sove paa Sneen i over 30° Kulde. Det var nyt for de fleste af os. Det tager lang Tid at smelte Is til Vand og faa dette kogt, endskjønt vi havde et udmerket Spiritusapparat. Men endelig kom Maden og vi var ei sene om at faa frem Kopper og Skeer. Men saa tør og tyk Maden var da! Da vore Struber i forveien var tørre nok, blev den ikke tilkjendt nogen videre Pris. Kjedelen var nemlig liden til saamange Mand, Middagsmaden bestaar af Pemikan, tørret Kjød, tørrede Grøn-sager, Fedt samt Kjødpulver. En god og kraftig Kost hvis den bare blev tilstrækkeligt kogt. Men paa Grund af Uheld med Spriten i Vinterens Løb, maa der spares saa meget som muligt. Et ganske lille Opkog faar gjøre det. — En mindre Blikgryde blev derefter sat over Apparatet, og en lille Kop Kaffe var strax efter ferdig. Paa Grund af den samme Sparing paa Spriten flød imidlertid den grov-malede Kaffe ovenpaa. Det smagte dog af Kaffe, og aller bedst af alt, den var varm, og selvfølgelig blev vi ogsaa varme. Men hvor længe var Adam i Paradis? Saa snart som muligt søgte vi at komme i Poserne. Det var en hel Sjau: Først Selskindspelsen paa, saa Seildugsstøvlerne af, og da disse gjerne var fastfrosset til Renskind-sokkerne, var det ofte vanskelig at faa skildt disse ad. Støvler og Sokker befordredes til Bunden af Poserne for at optines og om mulig tørres endel. Saa var det at faa samlet Vaatterne og Vandflasken og komme i Uldtæppet, som for bedre at have om sig var sammen-syet til en Sæk. Da vi saa nogenlunde var kommet i Posen, lagdes Vandflasken (som jo var fyldt med Is) paa det varmeste Sted for at optines til i Morgen. — Helsingørhuen ned over Ørene, og 2 Par Vaatter paa Henderne, saa var det at vri sig tilbunds i Posen. Naar

¹ drag, meie-beslag.

vi alle 3, en for en, var kommet ned, blev Overtrækket trukket over Hovedet, og saa — farvel Verden! Det blev snart varmt nok og vi sov snart godt. Hundene holdt Vagt.

Mandag 28.: Efter Tørn kogte en Mand Cacaoen hver Morgen. Vi drak den siddende i Soveposen. Kl. 8 var almindelig Poserne og Teltene oprullet, Slederne læsset og surret og Marsen begyndte.

Da det viste sig at Sneskorpen bar Slederne oppe, og ligeledes os naar vi benyttet Snesko, holdt vi os idag mere midtjords for at spare de mange store Kroker langs Landet. Kl. 12 uddeltes Dagens Ration af Kjødkjæx, Smør, Leverpostei, Kjødchokolade og Sukker som altsammen havdes i en dertil bestemt Pose. Til Fordelingen af Smør og Postei maatte benyttes en liden Øks. Et lille Maaltid toges ogsaa Kl. 12, — Smørstykket i den ene Vaat og Kjæxen i den anden. Det som plagede os mest var Tørsten. En Taar Vand havde vi gjerne fra Morgen af; men at smelte Isen paa Kroppen ved at bære Flasken paa Maven, det vilde ikke lykkes. Somme Tider kunde der være en Fingerbøl fuld, men det blev ikke til noget. — Idag har vi tilbagelagt en god Strækning da det har været ganske let at trække. Kl. 6 Aften teltede vi under et stort Isfjeld. Temp. idag mellem 20 og 25° Celsius.

Tirsdag 29.: Idag stiv Kuling fra Vest, som vedvarede hele Dagen. Den løse Sne fra Fjeldene feiet henover Fjorden, haard og skarp saa det var næsten umulig at komme udenfor Teltdøren. Dagen tilbragtes for det meste i Posen og paa forskellig Maade. I det røde Telt spilledes en Tid Kort, naturligvis med Vaatter paa. I det hvide Telt sang Otto Eskimo grønlandske Sange. Desuden fortaltes Skrøner og røgtes Tobak. Udover Aftenen aftog Vinden betydelig og

Onsdag den 30. havde vi stille fint Veir med lit disig Luft. Var under Mars Kl. 8 Morgen. Sneskorpen bar oppe med Snesko, lidt ujevnt Føre, men let at trække. Udpaa Efterm. kom en Bjørn ruslende fra Østlandet og gik tversover Fjorden. Da den fik se os, stoppet den og kom imod os et lille Stykke, men den luskede snart af igjen. Det var for langt Hold til at skyde. Den fulgte Landet langs, samme Retning som os. Kl. 5½ Em. teltedes under et større Isfjeld. Strax efter kom ogsaa Bjørnen mod Leiren, men saa fik Hundene se den og gav Hals. Den satte afsted og vi var for trette til at forfølge den. Kl. 8 var Maden nydt og vi alle i Poserne. Sneve

var ikke ganske bra, og heller ikke cand. Bay. Temp. mellem 16 og 20° C.

Torsdag 31.: Stille med disig Luft. Kl. 8½ var vi igjen under Mars og udover Formiddagen var det ganske haardt og godt Føre; men da Fjorden heroppe svinger i mere nordlig Retning, og eftersom vi nærmede os Rundingen af Landet, blev Sneen efterhaanden mere og mere løs. Slederne sank igjennem og ligeledes Sneskoene, saa at det gik baade smaat og tungt fremover. Vi forsøgte ogsaa langs Landet, men der var ei bedre. Kl. 4 teltedes nær Land, paa en nogenlunde haard Sneflade, akurat saa stor at der var Plads for Teltene. Trætte og tørstige krabbede vi ind. Iaften fik vi dobbelt Ration Kaffe, hvilket var omtrent saa meget som vi kunde drikke. Temp. iaften ÷22°.

Fredag 1. April: Var idag som sedvanlig under Mars Kl. 8 Morgen. Sneen ligger løs og dyb mellem 12 og 16 Tommer, saa det er tungt at trække og det gaar smaat fremad, ca. 20 Minutters Gang mellem hver Hvil. Inat har ogsaa en Bjørn været nære ved Telterne. En 100 Skridt fra Teltpladsen havde den aget nedover en Sneflade paa Fjeldet, formodentlig var den blit skremt af Hundene. Vi erindret ogsaa flere af os at have hørt Hundene holde et farligt Hus inat engang. — Kl. 1 Efterm. holdtes Middagshvil ved en søndersprengt Iskosse under den saakaldte Røde Ø. Som vi her sad allesammen paa større eller mindre Isblokker og godgjørende os med hvad vi havde, blev vi fotografert af Hr. Ryder. Maaltidet var som almindelig tørt, da Vand er en Luksus, som baade er skadelig og umulig at faa fat paa ved denne Aarstid. — Da vi nu var færdig med dette, tog vi os en god Skraa. At ryge bruges nemlig ikke før efter Teltningen om Aftenen da det foraarsager Tørst. Sneskoene blev surret bedre paa og vi skulde saa søge at komme op paa Landet. Efter en Times Sjau var vi ogsaa oppe paa en snedækt Slette hvor vi teltede og det bestemtes at Depotprovianten skulde nedlægges. Altsaa har vi naaet vort Bestemmelsessted. Sneen ligger heroppe baade løsere og i større Mængde end ved Heklahavn, idet det næsten ikke er en bar Fjeldknaus at se nogensteds. Fra Heklahavn herop er 12 danske Mil og fra Kysten 36 d. Mil. Ved Gravning under Sneen fandt vi baade Lyng og grovere Kviste. Ved Hjælp af medbragt Spæk havde vi snart et Baal opfyrt, og snart havde vi rigelig Vand at drikke. Pemikanen blev godt kogt, og efterpaa dobbelt Ration

Kaffe, saa denne Aften var for os som en midlertidig Juleaften. En god Pibe Tobak og saa i Posen. Alt vel.

Lørdag 2.: Idag smukt Solskinsveir. Benyttet Dagen til at hvile, samt tørret Støvler og Soveposer. Nedgravet Proviantdepotet. Herr Bay og jeg har gaaet over Øen. Mange Spor af Dyr sees, men ingen Dyr. To Ravne og en Falk har idag passeret. Middags-temp. \div 12 og Aften \div 16°. En mindre Isbræ samt flere store Isfjeld er passeret. Fjeldtoppene paa Sydsiden af Fjorden er paa mange Steder belagt med Favnehøi blaa Is lige ud til Kanten.

Søndag 3.: Kl. 7½ Morgen blev alle Mand udpurret. Cacao var da færdig og blev drukket i Posen. Snarest blev Slederne pakket og gjort klar til Afmars. Med os tilbage fulgte Hr. Løitn. Vedel og Hr. Cand. Bay. Omtrent Kl. 8½ skiltes vi ad paa Isen. Hr. Ryder med 5 Mand fortsatte indover Fjorden for at bese etpar større Isbræer samt søge at finde Opgang til Indlandsisen, som senere tænkes bestaget.

Da vi nu havde betydelig lettere Læs og fulgte vore opgaaede Spor som var blit haardere, gik det meget let og hurtigt fremad. Veiret havde hele Dagen været disig med ganske løi Bris af Øst, men udpaa Efterm. tiltagende til Kuling og bidende koldt, saa at vi Kl. 4½ slog Leir i Ly af et større Isfjeld. Den Aften maatte vi koge i Teltet, hvilket ikke er noget videre heldigt da hele Teltet blir behængt med tæt, grovt Rim, som ved den mindste Bevægelse foraarsager det værste Snefald noget Menneske har oplevet. Men vi var jo tvungne, da det ikke var Ly at finde nogensteds og Mad maatte vi jo have. Ved at rusle omkring ved Fjeldet fandt jeg i en stor Snedrive et Bjørnehi. Nu var det tomt. Fra Indgangens Begyndelse til Hulens Udvidelse var det 1 Favndyb langt. Det var godt Rum derinde.

Mandag 4.: Veiret var stille med Taageluft, som efterhaanden sænkede sig ned til Foden af Fjeldene, og fint Snefald. Dette vedvarede hele Dagen med tyk Taage og Temp. \div 12 til \div 16°. Udpaa Efterm. begyndte Sneen at hindre Trækningen af Slederne endel, og Kl. 5 teltedes ved et større Isfjeld.

Tirsdag 5.: Idag saa det ikke noget videre rart ud da man stak Hodet ud af Teltdøren. Fremdeles Snefald og ca. 1 Fod løs Sne for Foden; men det var jo intet andet at gjøre end at se at ruste sig istand og se at komme afsted. Det gik baade smaat og tungt. Sneskoene og Sledene sank dybt i. Saaledes gik vi 2 om hver Slede

til efter Middag. Da vi besluttede at trække en Slede og trampe Vei, alle 6 altsaa foran den ene Slede. Vi gik da med den saadan en 12—1500 Skridt, — saa tilbage efter de 2 efterladte til vi havde naaet den første, — saa et lidet Pust — og saa afsted igjen alle Mand med den første Slede. Saaledes holdt vi paa hele Efterm. og det gik smaat, men det blev ikke saa anstrengende. Efterhaanden forsvandt Taagen og det blev Opholdsveir. Kl. 4½ naaedes et Isfjeld hvor vi trætte og sultne reiste Teltet. Kl. 7 Aften klart Veir med Temp. $\div 25^{\circ}$.

Onsdag 6.: Veiret idag stille med skyet Luft og let Taage over Fjeldene. Solen af og til synlig. Holdt det gaaende idag som igaar, avancerte ca. $\frac{3}{4}$ Mil paa hele Dagen.

Torsdag 7.: Veiret skyet med Kuling fra Vest. Vi trak idag til at begynde med 2 og 2 om hver Slede. Det gik ogsaa ganske bra ved Hjelp af Vinden. Kl. 10 øget Vinden til Storm og vi besluttede da at forsøge med Seil paa Slederne. En Sledepresenning klargjordes og bensledes paa en Skistav som Raa. Slederne sammensurredes og 2 Skistaver sattes i Kryds over den midterste Slede. Seilet opheistes forsynet med Braser og Skjøder, og efter et 20 Minutters Ophold bar det Afsted igjen. Det gik bra. Fire Mand trak i Taugene og 2 styrte. Sneskoene kunde ikke benyttes da Føret snart blev ujevnt. Sneen føg af Isen saa det var næsten umuligt at vende Ansigtet mod Veiret. Lavlandet saaes ikke og Isfjeldene ei heller. De Mænd som trak foran var ogsaa til sine Tider skjult i Snefoget, saa vi maatte styre efter de høie, kjendte Fjeldtoppe. Kl. 1 gjordes en lille Hvil og vi fik da uddelt en Plade Chocolate og nogle Sardinier. Dette spistes staaende ved Slederne i al Hast. Da det var gjennemtrengende koldt, bar det snart afsted igjen. Sneen begyndte alt at lægge sig i Driver, — saa paa sine Steder var Slederne ved at løbe fra os, medens vi paa andre Steder igjen maatte vade i Sne til Knærne. Saaledes gik det fremover uden Stans til vi omtr. Kl. 3 kom under et Isfjeld. Da det ikke tegnede til nogen snarlig Forandring med Veiret, besluttedes at overlade Slederne til sig selv og forsøge at naa Skibet paa Ski og Snesko. Vi havde da gaaet 2 Mil og skulde efter Beregning have knappe 2 Mil igjen. Slederne blev forsvarlig surrede og Kl. 3½ begav vi os trøstig paa Veien, skjønt baade trætte og sultne kom vi raskt fremover. At vi havde Veiret i Ryggen, gjorde vel heller ei lidet til Sagen, og ligesaa Tankerne paa et godt, varmt Maaltid, meget Vand og en god Køie at ligge i. Fire af os havde

Ski og 2 Snesko, og vi skiftedes om at bane Vei. Kl. 6 $\frac{3}{4}$ Aften, efter 12 Dages fravær besteg vi igjen *Heklas Dæk*, hvor vi efter de gjen-
sidige Hilsninger fik os en herlig Drik Vand, — efter Maden et Glas
Toddy og saa i Skjortæærmer og Tøfler en god Pibe Tobak indtil
vi strakte os i de lune Køier.

Veiret vedvarede til om Morgenen Lørdag den 9. April. Denne
Dag var vi endel af Mandskabet efter Slederne.

Nic. Nielsen.
(Sign.)

Anden Slædetur.

Efterat Sleder, Telt, Soveposer, Snesko m. m. var reparert afgik
den 21 April 6 Mand af Skibets Besætning med 3 Sleder og
3 Hunde med et Proviantdepot, bestemt at nedlægges paa Teltplad-
sen paa Røde Ø. Veien lagdes over Fjorden mod Pynten af Gaase-
landet. Da det havde sneet lidt de 2 foregaaende Dage, var Sne-
skorpen opløst, saa vi sank i godt og vel 1 Fod. Snesko benyttedes.
Kommet under Landet, blev Førret omsider fastere. Kl. 1 $\frac{3}{4}$ mødte
vi Hr. Løitn. Ryder med Følge for hjemgaaende. Vi heiste naturlig-
vis det norske Flag. Han det danske. Vi fulgte Sporene indover
og teltede Kl. 5 $\frac{1}{2}$ under Land ved en liden Iskosse. En Mand gik
straks igang med Maden. Resten reiste Telt og ordnede for Natten.
Denne Tur er Sledemeiene beklædt med Blik, istedetfor Staalstæn-
gerne, som er borttaget, saa nu er Sledene fuldstændig lige lette
som Ekspeditionens.

Fredag 22.: Om Morgenen ganske liden Bris fra Øst med tyk
Luft. Solen skinnede ganske mat igjennem. Vi fulgte en Tid Eks-
peditionens Spor. Snefladen var haard og bar godt ovenpaa. Det
er langt bedre nu end forrige Tur, da vi kan gaa mere tyndklædt.
Idag har jeg gaaet i Skjortæærmer uden Skjærf og Vaatter og vi
kunde engang imellem tage en liden Hvil uden at fryse straks. Temp.
imorges ÷10, Middag ÷8 og Kl. 9 Aften ÷19°. Kl. 4 $\frac{3}{4}$ teltedes
ved en lille Iskosse og Kl. 8 var vi alle vel forvaret i Posene.

Lørdag 23.: Stille og tyk Luft, saavidt Fjeldfoden er synlig
paa begge Sider af Fjorden. Førret var i Form. som igaar. Ved
12-Tiden uddeltes som forrige Tur Dagens Ration af Brød, Smør,
Leverpostei, Chokolade, Sukker og et Stykke Pølse eller en Sardin.
Udover Efterm. klarnede Veiret lidt op, saa Solen brød igjennem.
Efter som vi avancerede fremover, blev Førret mere løst. Kl. 6 Aften

teltedes ved en liden Kosse. En af Mandskabet har klaget over Smerter i Øinene. Saa snart som muligt blev der lagt Vandomslag og Bind paa. De blaa Brillen benyttes daglig; men man er meget tilbøielig til at se enten under eller over disse, saa de beskytter daarligt. Temp. Morgen $\div 16$, Middag $\div 10$, Aften Kl. 8 $\div 14^{\circ}$.

Søndag 24.: Vinden om Morgenen vestlig frisk Bris med disig Luft. Solen skinner mat igjennem. I. S. ikke stort bedre i Øinene og maa gaa efter og skyve Sleden. Kl. 9½ passeredes Vestlandets første Bøining, og vi fandt her igjen nedgaaende Ekspeditions Spor som var haardere og bar ovenpaa. Det gik nu langs Landet i Sporene. Kl. 3 fik vi se Røde Ø, og Kl. 5¼ gjordes Landgang paa Teltpladsen hvor Depotet skulde oplægges. Her reistes Teltet.

Siden Middag har Syvert ogsaa klaget over Smerter i Øinene, og har ogsaa maattet bruge Bind. Saadan disig, lys Taageluft er meget anstrengende for Øinene, og vi har vist Forsigtighed ved stadig at bruge Brillen. Jeg har sogar idag brugt 3 Par, et for at se ned med, et ret frem og et par op. Øinene maatte ogsaa bruges godt for at kunne følge Sporene som var tilføjet. Kom vi paa Siden, sank vi etpar Fod ned i Sneen. Temp. Morgen $\div 18$, Middag $\div 9$, Aften Kl. 9 $\div 16^{\circ}$, alt Celsius.

Mandag 25.: Stille med disig og taaget Luft over Isen, dog littede den udover Dagen til smukt Solskinsveir.

Kl. 9 Morgen var alle Mand ude af Poserne som udlagdes til Tørring, ligeledes andet vaadt Tøi. Derefter nedlagdes det medbragte Depot ved siden af det gamle. En Sledepresenning lagdes over og derover etpar Fod tykt Snelag. Etpar af Mandskabet tog en Tur, forresten hvilede vi til Nedturen. I. S. og Syvert er ganske bra i Øinene, men jeg har faaet ondt isteden. Særlig det venstre smerter mest. Skiftede i hele Dag med Bind og Sneomslag. Det norske Flag har idag valet paa Teltpladsen. Temp. Kl. 9 Morgen $\div 16^{\circ}$.

Tirsdag 26.: Stille med klar Luft. Alle befinder sig vel. Mit venstre Øie smerter lidt saa jeg maa bruge Bind derfor. Vi kunde idag gaa uden Snesko og med de lette Sleder gik det raskt hjemover. Kl. 2 Em. passertes Nat til Søndags Teltplads. Tiltagende østlig Bris gjorde det koldt og surt, men vi fortsatte fremdeles nedover i Sporene og teltede Kl. 5. Andreas klager over Smerter i Øinene og faar Omslag. Temp. Morgen $\div 16$, Middag $\div 14,5$, Aften kl. 9 $\div 19^{\circ}$.

Onsdag 27.: Stille og klart med Taage over Isen. Fulgte vort opgaaede Spor uden Snesko. Kl. 11 Form. var Taagen forsvundet af Isen. Kl. 1 havde vi Middagshvil ved 2. Nats Teltplads og holdt en længere Hvil i Solskinnet i Ly af Fjeldet, da det blaaste en sur østlig Vind. Teltede Kl. 6½ ved et større Isfjeld. Andreas har idag gaaet med Bind for begge Øine. Temp. Morgen ÷21, Middag ÷17, Aften ÷23°.

Torsdag 28. April: Stille med Taage og disig Luft. Kl. 8 var vi igjen under Mars. Kl. 9½ passeredes første Nats Teltplads og Kl. 3¾ ankom vi til Heklahavn efter knapt 8 Dages Fravær. Den hele Nedtur er gaaet uden Snesko. Temp. Morgen ÷20, Middag ÷17,5°.

Nic. Nielsen.
(Sign.)

Tredje Slædetur.

Søndag den 1. Mai Kl. 11 Form. afgik 13 Mand og 10 Hunde fra Stationen for at foretage en Tur paa 20 Mil ind i Fjorden¹. Veiret var klart med frisk Bris fra N.V. Toget sattes igang med Sjefen i Spidsen tilligemed en Mand og en Hund for Sleden. Skibets tilbageværende Mandskab robte 3 Gange Hurra for Toget, som skred hurtig frem, og Flag var heist paa Skib og Station. Denne Dag tilbagelagdes 35 300 Skridt til Kl. 6½ Aften, da vi slog Leir og kogte vort Maaltid med Sprit og Petroleum ved et Iskos. Maaltidet bestod af Pemikan samt Smør og Brød. Efter endt Maaltid tog vi en Pibe Tobak og krøb saa i vore Soveposer, — en af Hundeskind og en af Uldblankis, og i fulde Gangklæder.

Vi tørnede ud Morgenen den 2. Kl. 6½ og fortsatte Kl. 8. Veiret var klart med Solskin og vi kom hurtig frem. Tog en tør Middag uden at slaa Telt og gik en halv Time og hvilte 5 Minutter af Gangen. Om Eftermiddagen blev Ole, en af Skibets Matroser saa udkjørt at vi maatte sette 3 Hunde for en Slede og lade ham sitte paa denne til vi slog Telt Kl. 5½ efter at have tilbagelagt 38 000 Skrit.

Begyndte igjen den 3. Kl. 8½ i sterkt Solskinsveir vor Vandring og naaede Kl. 1 et Sted paa Land hvor vi fandt Brende og Vand. Der kogte vi vor Mad og holdt Rast til Kl. 6 Aften, idet Sneen om Efterm. var saa løs at Sleder og Snesko sank dybt ned. Om Aftenen fik vi igjen Kulde, saa Sneen bar og Vandringen fortsattes til den

¹ Føhnfjorden.

Røde Ø, som vi naaede Kl. 10 Aften efter en anstrengende Marts. Der spiste vi og tørnede i Poserne Kl. 12.

Tørnede ud den 4. Kl. 10 Form. og ordnede vor Proviant og Tøi. Otto Grønlænder skjød en Sælhund paa Isen og vi spiste Sælhundskjød som smagte os godt. Da vi stadig bruger en Sort Mad, ønskede vi ogsaa Forandring. Vi fortsatte derfra Kl. 10 Aften og gik til Kl. 5 om Morgenen den 5. Slog saa Telt paa Kobberodden, kogte og spiste og krøb tilkøis.

Vi sov til Kl. 2 Efterm. Da vi vaagnede, bleste det en mild Vind fra Vest. Et av Teltene bleste istykker, men da vi var forsynede med Garn og Naaler, gjorde vi det istand paa kort Tid. Veiret var noget disig men dog med Solskin. Vi havde 2 Telte. I det bedste var Sjefen, Løitnant Ryder, Cand. Hartz, Overkanoner Anker, Eriksen fra Hammerfest og jeg. I det andet var Skibets 4 Matroser og 3 af Expeditionens Medlemmer.

Paa dette Sted opholdt vi os paa Grund af Mildveir og Vind til den 8. om Aftenen Kl. 10, da vi igjen begyndte vor Vandring til Isbræen. Her er Landet paa sine Steder smukt og bart, og Isen paa Fjorden var blank paa flere Steder, saa vi kom hurtig frem ved Hjælp af vore raske Hunde. Ole havde været blind i 3 Dage, men var nu god igjen. Adskillige Ryper blev skudt langs Landet paa Turen op Fjorden.

Den 9. om Morgenen kom vi i Nærheden af Isbræen, men da Isen var meget sammenstuvet og ufremkommelig og Isbræen ube-stigelig, ansaa vi det ikke mulig at komme længere, saa vi slog Telt der paa Land, hvor vi havde Brende og Vand. Vi spiste og gjorde os det saa behagelig som mulig. Tog flere Ture paa Land for at se efter Ren, og den Dag skød ogsaa Løitnant Vedel en Ren, saa vi havde flere herlige Maaltider med Renkjød, Suppe og Ryper.

Kl. 1 Nat den 10. gjorde vi igjen Forsøg paa at komme ind til Isbræen, men maatte vende tilbage da vi fandt det umulig at komme frem i den forferdelige Ismasse. Jeg tog en Tur op i Fjeldene og saa en Hare. Den var meget sky, saa jeg kom den ikke paa Skudhold.

Kl. 11 paa Aftenen tog vi fat paa Tilbageveien. I hurtig Gang gik det til Kl. 5 Morgen. Den 11. teltede vi paa bar Mark. Sov til Kl. 1/24, spiste saa Middag og tog siden en Tur tilfjelds hvor Otto skjød en Falk som ogsaa blev anrettet. Vort Ophold varede til Kl. 10 Aften. Vi kom til vor 3. Dags Teltplads Kl. 2 1/2 om Morgenen den 12. hvor vi teltede.

Da vi vaagnede, gik Hartz og Vedel paa Fjeldet paa videnskabelige Undersøgelser og kom tilbage om Aftenen. Vi gjorde os klar til at fortsætte, men kom ikke afsted før den 13. om Natten Kl. $\frac{1}{4}$ 4 og gik til Kl. $6\frac{1}{2}$ om Morgen, da vi slog Leir ved nogle gamle Eskimohytter, hvor jeg skjød 2 Ryper. Der opholdt vi os til den 14. Klokken 1 om Natten, da vi igjen gik til den Røde Ø, som vi naaede Kl. 4 om Morgen.

Da vi nærmede os Landet, saa vi en Bjørnebinne med sin Unge gaa paa vor forrige Teltplads. Vi greb i Hast vore Rifler. Sjefen, Vedel, Eriksen, Otto og jeg gik iland, men da Bjørnen var meget sky og ræd for Ungen stak den tilfjelds. Vi fulgte efter; men Sneen var løs og vi var uden Ski og Snesko og kunde ikke komme den paa Skudhold. Jeg stillet min Rifle ind paa 400 Alen og skjød. Kuglen ramte den i Laaret. Bjørnen gik nu ned paa Isen og jeg fulgte efter og ramte den med endnu en Kugle. Løitnant Vedel gik ud paa Ski og gav den Dødsskuddet. Ungen tog han levende. Den var meget liden. Siden teltede vi.

Da vi vaagnede gjorde vi os klar til at skilles. Jeg med 6 Mand skulde drage mod Skibet og Hovedpartiet skulde gjøre en Sving ind i et Dalstrøg paa den anden Side af Fjorden.

Proviant og Udstyr blev fordelt paa Slederne, 4 Sleder med hvert Parti; men vore blev tunge, da vi omtrent havde 300 Pund paa hver, medens Hovedpartiet havde 70 Pund paa hver; men saa fik vi 6 af de 10 Hunde. Vi vandret saa hver vor Vei ved Midnat den 14. — vi med vor passager Bjørneungen paa Sleden. Drog afsted til Skibet, som vi naaede den 18. Mai Kl. $\frac{1}{2}$ 3 Efterm., fast vi maatte ligge over for sterk Modvind i 27 Timer. Da vi naaede frem blev Flag heist paa Skibet hvor Capteinen bestod et Glas Toddy om Aftenen. Hovedpartiet kom til Stationen den 19. om Morgen Kl. 5.

C. Olsen.

2. Styrmand med *Hekla*.
(Sign.)

Brev fra Kaptein Knudsens kopibok.

Kapteinen Knudsen har bl. a. også efterlatt sig en kopibok, hvori han meget nøiaktig har kopiert alle de brev han skrev og sendte før, under og efter *Hekla*-ekspedisjonen. En del av disse brev gir på en rekke punkter fyldigere opplysninger om forholdene på ekspedi-

sjonen enn dagboken i sin relativt knappe form kan bringe. For å få beretningen mest mulig oplysende, er det derfor nødvendig å ta med en del av brevene her dels in extenso og dels i utdrag.

Breve til pr.løitnant Ryder.

Hekla ud for Cap Stewart, 22. August 1891.

Vi er nu her for tredie Gang, nemlig den 2den, 5te og nu den 22de August, for at landsette Expeditionens Huse, Materiel og Provi-ant og finder nu ligesom tidligere Kysten belemret af Is, der i ikke ringe Grad vil sinke Transporten til Land i stille, godt Veir, men umuliggjøre et hvert Forsøg af dette i Taage og Kuling, der til enhver Tid kan ventes paa denne aabne Kyst.

Altsaa som Forholdene er, da Skibet ingen Beskyttelse har fra nogen Kant for den Havis og Masse Isfjelde der her passerer for-medelst Strøm og Vind, anser jeg det for uforsvarligt at losse her paa Grund af den Fare og Risico for Skibet ved at opholdes i længere Tid paa et saadant Sted, som ogsaa for Expeditionens vedkommende, da De kan udsettes for at faa endel i Land og saa blive hindret ved at Skibet maa forlade Kysten og denne blive fullstendig blokeret af Is. Jeg kan derfor ikke forsvare at løbe denne Risico og maa anmode Dem om at vælge et andet Sted hvor Losningen kan fore-tages med nogenlunde Sikkerhed saavel for Skibet som for Expedi-tionens Materiel.

Det maa ogsaa bemerkes at Assurandørerne ikke tillader Skibets Ophold længere end til 10. September, og vi trenger ogsaa til Tid efter Losningen for at gjøre Skibet i Sjøstand.

På ovenstående skrivelse fra kaptein Knudsen svarer pr.løitn. *Ryder* følgende:

Hekla udfor Cap Stewart den 22de August 1891.

I Anledning af Hr. Capitainens Skrivelse af Dags Dato skal jeg tillade mig at svare følgende:

Jeg maa indrømme Hr. Capitainen at Forholdene ved Cap Stewart ere meget ugunstige for Losning af Expeditionens Materiel, idet saa-vel Skib som Expeditionens Materiel vil løbe en ikke ringe Risico i Tilfælde af Kuling og Taage, hvorvel Losningen i godt, stille Veir vil kunne udføres.

Paa hele den af os iaar undersøgte Strækning har vi kun ved Heklahavn seet et Sted, hvor der er beskyttet Havn for Skibet da Kysten alle andre Steder er aaben og uden Indskjæringer. Jeg maa derfor i dette Tilfælde vælge Heklahavn til Expeditionens Overvintringssted. Da denne imidlertid ligger saa langt inde i Fjorden og da Sydkysten af Scoresby Sund er steil og utilgjængelig lige fra Cap Brewster til Cap Stevenson, saa at Expeditionen næste Sommer foruden de 120 Mile fra Cap Brewster til Angmagssalik, vil faa 20 Miles Roning med de tungt lastede Baade langs en Kyst uden Læ for Baadene, og da vi endvidere fra Heklahavn ikke som ved Cap Brewster kan have noget Udkig med Isforholdene paa Yderkysten, maa jeg samtidig med at vælge Heklahavn til Expeditionens Overvintringssted forlange at *Hekla* overvintrer her for næste Sommer at tage Expeditionen ud til Cap Brewster.

Carl Ryder.
(Sign.)

Heklahavn den 12. November 1891.

Da jeg erfarer at 2 af Deres Folk, uden mit og Styrmandens Vidende, en af Dagene har været ombord og berøvet os Skaller og Benene af de Renskind De for en Tid siden overlod mig til Mandskabet, vil jeg ikke undlade at gjøre Dem bekjent hermed, da det selvfølgelig ikke kan være Deres Ordre de har udført, og som De kjender til hvordan mit Mandskab er udrustet og absolut trænger noget for at beskytte sig mod den strenge Kulde.

For ikke at noget lignende skal gjentages, vil det være heldigst at De underretter Deres Folk om, at de ikke foretager sig noget ombord uden først at spørge Styr mændene eller mig derom.

Heklahavn, den 10. Februar 1892.

Da jeg erfarer at Halvaarsopgjøret i Heklahavn er begyndt mellem Dem og Deres Videnskabsmænd, vilde det maaske ikke være af Veien om et lignende ogsaa mellem Dem og mig kom istand for derved at komme til en bedre Forstaaelse.

Jeg vil paa ingen Maade feste mig ved de utallige Smaaligheder der fra Expeditionens Side er vist og den Ligegyldighed der er lagt for Dagen overfor Mandskabet og mig, ei heller klage over vor stedmoderlige Behandling, thi alt dette kan jeg finde mig i, — som Sjø-

mand er jeg vant til Savn og at taale det ubehagelige —; men naar Misforstaaelse angaaende mine Pligter opstaar, saa løber mit Indre i Oprør. Jeg sigter nu til Deres *Befaling* i Høst, som ikke har været mig muligt at glemme, især da jeg flere Gange senere har seet Hentydning i samme Retning. Af denne Grund er det altsaa at jeg tillader mig denne Fremstilling.

De kom den 2den October¹ ombord paa en Maade som jeg slet ikke fandt passende, — og jeg kunde heller ikke forstaa at De kunde have Grund til et saadant Skridt, da vi ikke en eneste Gang, saavidt mig bekjent, har været uvillig mod Dem, men derimod søgt at gjøre alt muligt for at være Dem til Nytte. Deres Optræden gjorde mig ærgerlig saasom alt var mig ufattelig. Baaderne havde altid været til Deres Disposition, uagtet jeg med Bekymring saa hvordan de led og blev ramponerede ved at slæbe efter Dampbarkassen mod Is og forskjelligt. Jeg kunde godt have nægtet dette. Rederiet havde ingensomhelst Forpligtelse til at holde Expeditionen med Baade, ligesom jeg ogsaa, ved at tage det strængt, neppe kunde forsvare det lige overfor Mandskabet og mig selv, hvis eneste Redning Baaderne var om vi paa Udturen eller senere maatte komme i den Omstændighed hvor vi kunde miste Skibet. Vel sagde De at vi kunde reparere dem ombord, men havde vi forladt Kysten i Høst, hvad Tid havde det da været til saadan Reparation, ligesom vi heller ikke er meget godt forsynet med Materialer.

Hvorledes De kunde finde at det var af Uvilje vi ikke hentede Hartz og Deichmann er mig ubegribeligt. At jeg fandt det besynderligt, da min Mand kom tilbage og berettede hvad De havde sagt, da der blev spurgt om at laane Deres Pram indtil Løitnant Vedel kom tilbage med vor Baad, kan De vel ikke fortænke mig i. —

Jeg havde ikke i Sinde at gjøre nogetsomhelst Gjengjæld, men indsaa ikke nogen Nødvendighed af om Aftenen da det fremdeles var lyst, at fragte Baaden over til Stationen gennem den Nyis der laa i Havnen for at spare de 2 Herrer de 6 a 8 Minutter for at gaa rundt Bugten i et godt fremkommelig Terræng til Odden ved Skibet, hvor vi uden Besvær kunde hentet dem.

De kom ombord og var opbragt over dette. De fik selv om Aftenen se at det ikke var nogen let Sag at komme frem med Baad,

¹ Se dagboken side 54.

idet Styrmanden med 4 Mand var 2 a 3 Timer paa at sætte Dem iland.

Jeg har grundet paa Deres Hensigt med den Opfordring, nemlig: at jeg kunde give Dem en skriftlig Erklæring for ikke at ville være Dem behjælpelig, saa skulde jeg siden være fri. — Hvad Grund havde De til dette, eller hvad Mening har De om mine Pligter til Dem? Tænkte De derved at skremme mig til barnslig Lydighed med Trudsel om at Rederiet skulde gaa Glip af Overvintringssummen?

Jeg kunde godt have git Dem en saadan Erklæring. Skibet har ingen Forpligtelser til Expeditionen efter de første Dage af September, da Rederiet paa ingen som helst *Maade* har indgaaet paa en frivillig Overvintring. Skibet er ikke engang assureret herfor, saa jeg havde ingen Risiko løbet. For mig kunde det været det samme hvor De havde kommet i Land. Naar jeg fulgte min Reders Ordre og hvad Contracten paabød mig, saa var jeg angerløs. Men da Forholdene ved Kap Stewart var ugunstige og De fandt det nødvendigt at Skibet overvintret med Dem her, for næste eller altsaa dette Aar at tage Dem til Kap Brewster, saa bifaldt jeg deri, men overtraadte derved min Pligt til Rederiet og staar rimeligvis selv personlig til Ansvar. Naar jeg nu herved ikke alene løber en stor Risiko, men ogsaa muligens bringer Rederiet et stort Tab ved at Skibet gaar Glip af dette Aars Fangsttur, og lægger jeg dertil at jeg personlig taber min faste Løn Kr. 2000,00 for dette Fangstaar og saa min Part i Fangsten som Fører af Skibet, som muligens vilde gaaet op i 6 a 8000 Kroner, — skulde jeg saa ikke tro at dette er noksom Bevis for at jeg heller ikke ved de smaa Opofrelser skulde hindre nogen Hjælp der var nødvendig for Expeditionen? —

Med Hensyn til Hartz og Deichmanns Skrabninger og øvrige Arbejder for Stationen, saa har Mandskabet altid staaet disse til Tjeneste. Om Hartz eller Deichmann har taget Hensyn til Folkenes Garderobe og derved undseet sig for at bede om den nødvendige Hjælp, det ved jeg ikke. De har selv været daarligt udstyrt og har derfor muligens følt Medlidenhed med Folkene da disse havde endnu mindre til Beskyttelse mod Kulden. Jeg har uddelt mine egne Klæder til Mandskabet, saa jeg omtrent selv er i Mangel og staar saaledes ude af Stand til at yde dem mere. Naar nu De, som Hartz og Deichmann fortæller, fordrer større Skrabninger etc., og senere, altsaa i Marts, ønsker Hjælp til Slædeturer, saa vil det derfor være nødvendigt at faa sat nogle Mand istand, der omtrentlig kan være udrustet

som Deres egne Folk. De har Renskind liggende. Disse kunde muligens ved Arbeide gjøres brugelig til Soveposer og Sokker til at have i Seildugsstøvler med Træbund som bliver nødvendig at gjøres. Vanter kan vel ogsaa laves af Renskind. De øvrige Klæder som trænges faar vi nok skudt sammen, saa De ikke skal mangle det nødvendige Mandskab.

Heklahavn, 27. Juni 1892.

Ifølge vor Samtale efter mit Brev af 25. dennes skal jeg herved tillade mig at sende Dem en skriftlig Erklæring om min Opfattelse af Kontrakten mellem Marineministeriet og Skibets Reder.

Skibet er leiet 1891 for at landsette Expeditionen paa Grønlands Østkyst og være den behjælpelig indtil de første Dage af September. Altsaa efter den Tid er Skibet frit og har ingen Forpligtelse til Expeditionen førend Afhentningen i Angmagssalik 1892, med Undtagelse af at det skal hente Expeditionens Depot ved Overvintringsstedet.

To breve til Cand. Sophus Bugge.

Nytaarsdag 1892.

Gode Ven!

Julen har vi nu feiret paa bedste Maade efter de stedlige Forhold. Nogen større Hygge kan du nok tænke dig har manglet fuldstændig, men Helgen bragte dog ligesom et helt nyt Liv, Selskaber, Visitter og smaa Adspredelser forkortede Tiden og bragte Dagene hurtigt til at gaa.

Idag raser en orkanagtig Storm der ryster hele Skibet, — en bidende Kulde, og Snefoget formørker hele Luften, — gjør ethvert Forsøg paa at forlade Kahytten umuligt. Jeg sidder altsaa fuldstændig som Fange i et Fængsel i dybe Tanker og kjed af Tilværelsen. Vi lider jo ingen Nød, men denne triste Tid, dette evindelige Mørke, denne strenge Kulde og den stadige Indestængning uden andet Lys end Lampeskinnet, berøvet enhver Frihed og udelukket fra all Civilisation, alt virker saa trykkende, saa livløst at man er udsat for at tabe hele Livslysten og fristet til at lægge sig i Dvale. Tanken paa en bedre Tid holder dog Modet noget oppe, — den mørkeste Dag er passeret og en lysere nærmer sig. Stormene er de eneste som bringer Afvexling og Følelsen af Liv, saa man imellem synes at have noget godt.

Havde vi været mere forberedt paa Overvintring, saa havde det ikke været saa kjedeligt, men saaledes uforberedt føler man savnet mest. Mine 2 Lidelsesfæller (de 2 Videnskabsmænd der medgik for at følge Skibet hjem i Høst og bor sammen med mig i Kahytten) er forlængst gaaet til Køis, — de tilbringer Tiden for det meste paa denne Maade, — de er ærgerlig for Overvintringen og forbander Chefen for vor stedmoderlige behandling i Provianten. Men det hjælper jo intet. De er som vi andre nødt til at finde sig i Tilskikkelsen og spise af de faa Retter som er bestemt, men ophørte vist gjerne med hele Spisningen om de ikke derved var sikker om at gaa den visse Undergang imøde. Jeg maa naturligvis som den ældste tage det lidt mere fornuftig og holde mig paa ret Kjøl i det længste.

For at give Tankerne lidt adspredelse er det at jeg begynder paa dette Brev, — som jeg nok antager vil interessere dig at læse naar jeg og *Hekla* en Aftenstund kommer dig i Erindring.

Reisens Detaljer og hvad der hører til en Beretning vil jeg udelade, da jeg senere hen forinden Afgangen herfra skriver om dette til din Far. Jeg vil altsaa medens jeg ryger en Sigar kun give dig en slet og ret Underretning om Skibets og Expeditionens Samvirken og det Forhold som hersker paa dette nye Land, der strax skal tages i Besiddelse for den danske Krone.

Som ventelig kan være tænker du dig vel Løitnant Ryder og mig som de bedste Venner, mellem hvilke en god Forstaaelse hersker. Ja at det ligefrem maatte være Løitnant Ryder magtpaaliggende at tilveiebringe en saadan, hvis det paa nogen Maade lod sig gjøre, da hele hans Expeditions Udbytte for største Delen afhænger af mig. Men desværre saa er ikke Tilfælde. Vi er stadige Fiender. Han kan mangen Gang være meget elskværdig og forekommende at tale med, men naar han tager sin Chefsværdighed paa da bliver han for stor. Det vil sige naar der er Fred og ingen Fare.

Du maa nu ikke misforstaa mig. Det er ikke saa at vi stadig ligger i Trætte. Nei langtfra, det gaar alt paa en elskværdig Maade. Jeg vil ikke give Dansken Indtryk af at Normanden er en uhøflig Nation; men naar Chefen i sin Storhed har været altfor ugalant, saa stikker jeg ham en Gang imellem med et Brev i all Venskabelighed. — En liden Undskyldning, ja Gud bevares, — men noget videre eller en Forandring, nei var det ligt sig!

Med vor Udrustning kun for Sommerturen, vi var jo saa sikker paa at den ikke skulde vare længere, er det saa rimeligt av vi mangler adskilligt. Expeditionen, som er rustet for 3 Aar, skulde jo have Overflod af alt, og da Løitnant Ryder har Skylden for vor Overvintring, kunde han jo hjulpet os (naar jeg siger *os*, saa mener jeg ogsaa de 2 Videnskabsmænd — de er ogsaa af Skibets Folk) hvad han kunde, men langt fra, — istedetfor dette søger de bare at faa alt fra Skibet og sparer sit eget. — — —

Expeditionsfolkene gaar indsvøbt i Skind fra Taa til Top og kun med Næsetippen synlig, medens mine gaar i Træsko og med Ørelapper af Strøpelægger. Trods denne Forskjel i Klædedragt faar Skibets Mandskab gjøre det udendørs Arbeide saasom Skrabninger, Lodninger, Smeltningforsøg, Temperatur- og Ismaalinger. Expeditionen maa selvfølgelig spares saa de kan faa Fedt og Kræfter til Baadturen paa Sommeren. Jeg gjør naturligvis ingen Ophævelser eller viser nogen sur Mine for saadanne Bagateller. De Folk vi maa lade gaa til disse Arbeider rigger vi jo ud saa de klarer sig saa nogenlunde og kun af og til, kommer med hvide Ører og Tær. Chefen var rigtignok saa venlig en Gang at han kom for at hjælpe til med Behandlingen af 2 der havde faaet omtrentlig hele Fødderne hvide. Dette var jo en stor Imødekommenhed og uventet, da han ellers er saa ligegyldig for alt andet end sig selv og hvad der hører ham selv til. Jeg kunde opregne mange Ting som viser en høi Dannelse og en stor Intelligens, hvilke vi Nordmænd staar langt tilbage for og vist aldrig kan komme i Besiddelse af; men jeg er bange for at trætte dig og vil heller vente til en anden Gang. Jeg føler ogsaa at jeg er kommet altfor langt ind paa dette Emne og bliver mere rasende jo mere jeg skriver. Af disse Grunde siger jeg Farvel for denne Gang.

Heklahavn, 9. Juli 1892.

Gode Ven!

Sidst taledede jeg om Tjenerforhold og hvorledes Danskerne — i allefald disse — saa gjerne lader Normanden arbeide for sig. Jeg vil nu omtale Madspørgsmaalet.

Vi har nu levet paa dansk Reserveproviant for Skibet siden 6. December. Den bestaar af de kostbareste danske conserverede Sager, hvilke de 2 Videnskabsmænd har givet mig skriftlig Attest for at være af langt ringere Kvalitet end Expeditionens og at staa

langt under de kjendte norske Conservefabrikers. Den daglige Kost er dansk Suppe og Kjød og dansk Kjød og Suppe, samt Jacober med Svinefedt og halvparten Smør, dertil The og en Gang Kaffe om Dagen. Kvantiteten var nok paatænkt at være rigelig, nemlig 1½ Kg. pr. Mand om Dagen, men har under Leveringen svundet ind til 1,2.

Du vil saaledes let kunne tænke dig hvor stor Glæde det blev da Styr mændene den 11. Marts havde skudt en Bjørn. Spiskammerset forsyntes med friskt Kjød, altsaa en forandring i Kosten. Det var saa naturligt at vi følte os stolte over at det havde faldt i Skibets Besætnings Lod at faa Bjørnen, og at vi betragtet os som nogen rene Engle hvem Forsynet nu vilde forbarme sig over. Men Hovmod staar altid for Fald. Vi fik strax føle at vi havde andre at gjøre med, og at vi ikke saa ligefremt og uden videre kunde tage den Gave der faldt ned iblandt os. Det kom nogle Dage efter Ordre fra Stationen at de skulde have et Laar. Vi vore arme Syndere havde jo allerede spist de to og var klar til at begynde paa det øvrige til hvilket vi klamrede os med en utrolig Graadighed. Jeg bad Ryder om Undskyldning fordi jeg ikke havde sendt ham Bjørnekjødet. Grunden til denne Uforskammethed, sagde jeg, var at vi ønskede lit Forandring i Kosten, da vi ikke som Expeditionen, der var udrustet paa en langt anden Maade, havde haft rigelig Afvexling og en hel Del Ren og Bjørnekjød fra Høsten af, foruden en Sæl af og til som de i Vinterens Løb har fanget i sine Garn. Chefen tog det meget gemytlig, bad mig til Frokost og sagde at da han anser Fangsten for Expeditionens saa er det en Selvfølge at ogsaa Kjødet er dennes, og han vilde gjerne at hans Folk skulde have Bjørnekjød inden de trækker paa Slædetur. Hertil var jo intet at sige, men jeg tænkte jo i mit stille Sind at mine Folk skal jo ogsaa med paa de Slædeture, og jeg burde jo ogsaa sørge for mine Børn. Bjørnene begyndte nu heldigvis at blive mere almindelige, især ved Skibet hvor de ofte kom til Siden ja ogsaa ombord for at bese sig saa vi kunde optage Kampen paa selve Hyttetaget og paa Dækket med Dækning for mulige Angreb bag Kahyttdørene. Nu havde vi ikke længere Grund til at strides. Vi aad Bjørnekjød allesammen i store Bunker.

(Den resterende del av dette brev omhandler vesentlig de foran omtalte sledeturer.)

Sælfangerdampskibet Hekla under Grønlands østkyst 1893.

Efter endt Sælfangst ved Novaja Zemlja og Spidsbergen, hvor vi havde opholdt os fra Slutningen af Marts, fortsatte vi til Danmarksstrædet for at søge efter Klapmyds.

Henad Aftenen den 17. Juni naaede vi Isen Øst for Island paa $68^{\circ} 21' N.$ Br. $18^{\circ} 50' V.$ L. og fulgte denne sydvest og vestover indtil den 22. Morgenen, paa $66^{\circ} 43' N.$ Br., $26^{\circ} 31' V.$ L. da vi paa-begyndte Fangsten sammen med 12 andre norske Fangstskibe.

Isforholdene viste sig strax at være sjelden gunstige, saa vi med Lethed kunde avancere i Drivisen. Ogsaa Aabningerne mellem Isfladerne var forholdsvis store og Vanskeligheden ved at komme frem var ikke synderlig stor.

I de første Dage drev vi Fangsten nær det aabne Vand med Grønland stadig isigte; men saa begyndte Sælen at søge ind i den store Pakis og blev derved vanskeligere at følge. Paa Grund af den sterke Strøm sætter Isfladerne ofte sammen og ikke alene vanskeliggjør Fangsten, men man risikerer ogsaa at komme fast og blive liggende i længere Tid.

De usædvanlige heldige Forholde og det vedvarende smukke Solskinsveir med blik Stille lokkede mig dog, saa jeg fattede den Beslutning at følge efter Sælen. Den Tanke, at jeg muligens kunde komme i Land, bidrog ogsaa væsentlig hertil.

Den 28. Juni befandt vi os paa $68^{\circ} 14' N.$ Br., $25^{\circ} 30' V.$ L., og regnede os 5 Mil af Cap Grivel ved Blossesvilles Kyst. Veiret var fremdeles ypperligt, men jeg merkede nu en langt større Bevægelse i Isen end tidligere. Dog hindrede dette os ikke fra at fortsætte med Fangsten, endskjønt vi ofte maatte skifte Plads med Skib og Baade for ikke at komme fast.

Landet laa nu tydelig for os med sine høie snedækkede Toppe og det saa overmaade vildt ud. Det gav Indtrykket av at Stilhed, Øde og Forladthed herskede overalt; men fængslende er det alligevel og man gribes uvilkaarlig af en uimodstaaelig Trang til at se det ukjendte.

Den Is der nu skildte os fra Kysten laa temmelig spredt, og nogen større Hindringer for at komme til Land kunde vi ikke opdage. Jeg ønskede kun at det havde været nogle Dage senere, saa jeg med det samme kunde have søgt Land, men nu i den bedste Fangst-tid kunde det ikke gaa an. Dog tænkte jeg at gjøre et Forsøg om Forholdene senere tillod det.

Den neste Dag gik vi østover for at opsøge Sæle, der nu var trukket længere ud. Vi stødte her paa uoverskuelige Ismarker og maatte vende om. Femten Mil dampede vi nu i vestlig Retning langs en Isflade hvor ikke en eneste Revne var at opdage. De store Isflader havde sat sammen og lukket os fuldstændig inde.

Den 30. Juni gissede vi os 3 Mil af Land paa $68^{\circ} 22' N.$ Br., $25^{\circ} 40' V.$ L. Isen kom østenfra med en rasende Fart og saa ud til at tørne op mod Land og Isfjeldene vestenfor. At gaa nærmere Land turde jeg ikke, da Isen var i Drift indover, og at komme længere ud var umulig. Vi havde derfor kun et at gjøre, nemlig at holde os klar saa længe vi kunde for at undgaa den frygtelige Skruing disse umaadelige Ismasser foraarsagede ved at tørne mod den anden Is der laa forholdsvis roligt.

En Tid saa det ud som om Isen havde stanset sin Bevegelse, men om Aftenen kom den atter igjen med en voldsom Fart. I det vi søgte at redde os ved at gaa nærmere Land, kom vi i Beknib; Isen tørnede Skibet fuldstændig rundt og skruede Agterskibet flere Fod op. Vi mistede Roret og laa saaledes helt hjælpeløs.

Den 1. Juli rasede en Storm fra Øst med sterkt Regn og Tykke. Enhver Revne omkring os tetnede og hele Ismassen drev raskt vestover mod Land. Ved Middag var vi en Mil af paa $68^{\circ} 22' N.$ Br., $26^{\circ} 30' V.$ L.

Kl. 4 Efterm. den følgende Dag kom et frygtelig Pres paa Isen. Den store Isflade knækkede i mange Stykker, og paa flere Steder taarnede disse op i høie Kosser. Skibet blev opskruet 3 Fod og lagt over paa den ene Side. Vi troede nu at alt var tabt, da vi ikke ventede at Skibet kunde holde dette Tryk, og vi anbragte derfor Baadene paa Isen med Proviant, Rifler og Ammunition, for om muligt at kunne redde os ud til de andre Fangstfartøier der laa ca. 25 Mil fra os. Heldigvis blev Skibet liggende saaledes at det undgik den værste Presning og slap derfor nogenlunde godt fra det hele.

Efter en Tids Forløb blev Isen roligere og slaknede noget, saa vi fik Anledning til at faa vort Reserveror paa Plads, og faa ordnet

os saavidt at vi kunde søge de større Aabninger der nu dannede sig paa forskellige Steder i Isen.

Den 3. Juli havde Forholdene forbedret sig betydelig. Vinden var gaaet om paa Vest og blæste haardt. Isen spredte sig hurtig, hvilket tydede paa at der var meget aabent Vand østenfor, og at Vinden ogsaa her ikke har liden Indflydelse paa Isens Drift. Hvor gjerne jeg end ønskede at komme i Land paa denne interessante Kyst, som saa mange forgjæves har søgt at naa, kunde jeg i den Forfatning Skibet nu befandt sig ikke risikere dette.

Taagen havde imidlertid indfundet sig og lagde os ikke faa Hindringer i Veien. Dog gik det noksaa hurtig sydover, og om Aftenen den 7. Juli naaede vi det aabne Hav.

Merkelig nok havde de øvrige Fangstskibe, der laa ved Yderkanten af Isen, ikke havt nogen af de Storme vi havde under Land, men derimod Regn og Taage i Overflod.

Vi krydsende ved Iskanten nogle Dage, men den vedholdende Taage gjorde alting umuligt. Forøvrig var Tiden saa langt fremskreden, at Sælen ikke samlede sig længere i nogen større Masse, hvorfor vi den 11. Juli satte Kursen hjemover.

Mine Iagttagelser den Tid vi var under Kysten er følgende: Landet mellem Cap Grivel og Nunap-isua gaar ifølge mine Observationer og Peilinger længere syd end hvad der er antydnet paa Kartet af 1888.

Bjergene er overmaade høie og hæver sig paa de fleste Steder umiddelbart fra Kysten med steile Vægge, saa det ud til, for en Del at bestaa af Basalt.

Landet mellem $26^{\circ} 32'$ og $27^{\circ} 10'$ V. L. havde et Forland med nogle bratte Forhøininger der syntes at bestaa af Sandsten. Paa denne Strækning var ogsaa flere Indskjæringer, og 2 Fjorder med smaa Aabninger gik ind i nordvestlig Retning. De saa ikke ud til at være dybe; men dette var jo ikke saa godt at bedømme, da det høie Indland borttager Udsigten for de Bøininger der muligens var tilstede.

Landet var meget snebart og Indlandsis saaes ikke paa noget Sted. Øer fandtes heller ikke udenfor Kysten paa den Strækning vi havde Anledning til at se, undtagen ved Nunap-isua. Afstanden var imidlertid for stor til at jeg kan sige dette bestemt, men i ethvert Tilfælde stikker Landet betydelig længere ud der end Kartet viser. Isfjelde saaes ikke i nogen større Mængde, kun enkelte hist og her,

men ingen over 5 Mil af Land. Saavidt jeg kunde skjønne, stod de fleste af dem paa Grund.

Foruden den regelmæssige Strøm, der vistnok overalt sætter mod S.V., er der et sterkt Tidevand, som til visse Tider af Dagen stopper Isens Drift fuldstændig og sætter den, særlig nærmere ved Land, med betydelig Fart østover. Isen havde dog stærkest Bevægelse, naar Strømmen satte vestover, og der forekom ogsaa de voldsomme Skruinger, da Isfladerne brækkede i mange Stykker. Isen var iaar overalt meget tyndere end man ellers er vant til i Danmarkstredet. Inde i Isen kunde vi ofte træffe store Flager, der maalte flere Mil i Omkreds, hvor vi med Lethed kunde ramme os igjennem, noget jeg paa mine tidligere Reiser til Grønland aldrig har iagttaget.

NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER

Observatoriegaten 1, Oslo

MEDDELELSER:

- Nr. 1. PETTERSEN, K., *Isforholdene i Nordishavet i 1881 og 1882*. Optrykk av avis-artikler. Med en innledn. av A. Hoel. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 1, h. 4. 1926.
- „ 2. HOEL, A., *Om ordningen av de territoriale krav på Svalbard*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 1. 1928.
- „ 3. HOEL, A., *Suverenitetsspørsmålene i polartraktene*. — Særtr. av Nordmands-Forbundet, årg. 21, h. 4 & 5. 1928.
- „ 4. BROCH, O. J., E. FJELD og A. HØYGAARD, *På ski over den sydlige del av Spitsbergen*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 3—4. 1928.
- „ 5. TANDBERG, ROLF S., *Med hundespenn på efterøkning efter „Italia“-folkene*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr. b. 2, h. 3—4. 1928.
- „ 6. KJÆR, R., *Farvannsbeskrivelse over kysten av Bjørnøya*. 1929.
- „ 7. NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER, *Jan Mayen. En oversikt over øens natur, historie og bygning*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 7. 1929.
- „ 8. I. LID, JOHANNES, *Mariskardet på Svalbard*. II. ISACHSEN, FRIDTJOV, *Tidligere utforskning av området mellem Isfjorden og Wijdebay på Svalbard*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 2, h. 7. 1929.
- „ 9. LYNGE, B., *Moskusoksen i Øst-Grønland*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 1. 1930.
- „ 10. NORGES SVALBARD- OG ISHAVS-UNDERSØKELSER, *Dagbok ført av Adolf Brandal under en overvintring på Øst-Grønland 1908—1909*. 1930.
- „ 11. ORVIN, A. K., *Ekspedisjonen til Øst-Grønland med „Veslekari“ sommeren 1929*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 2—3. 1930.
- „ 12. ISACHSEN, G., *I. Norske Undersøkelser ved Sydpollandet 1929—31. II. „Norvegia“-ekspedisjonen 1930—31*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 5—8. 1931.
- „ 13. *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner sommeren 1930*. I. ORVIN, A. K., *Ekspedisjonen til Jan Mayen og Øst-Grønland*. II. KJÆR, R., *Ekspedisjonen til Svalbard-farvannene*. III. FREBOLD, H., *Ekspedisjonen til Spitsbergen*. IV. HORN, G., *Ekspedisjonen til Frans Josefs Land*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 3, h. 5—8. 1931.
- „ 14. I. HØEG, O. A., *The Fossil Wood from the Tertiary at Myggbukta, East Greenland*. II. ORVIN, A. K., *A Fossil River Bed in East Greenland*. — Særtr. av Norsk Geol. Tidsskr., b. 12. 1931.
- „ 15. VOGT, T., *Landets senkning i nutiden på Spitsbergen og Øst-Grønland*. — Særtr. av Norsk Geol. Tidsskr., b. 12. 1931.

- Nr. 16. HØEG, O. A., *Blütenbiologische Beobachtungen aus Spitzbergen*. 1932.
- „ 17. HØEG, O. A., *Notes on Some Arctic Fossil Wood, With a Redescription of Cupressinoxylon Polyommatum, Cramer*. 1932.
- „ 18. ISACHSEN, G. OG F. ISACHSEN, *Norske fangstmenns og fiskeres ferder til Grønland 1922—1931*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 1—3. 1932.
- „ 19. ISACHSEN, G. OG F. ISACHSEN, *Hvor langt mot nord kom de norrøne grønlandinger på sine fangstferder i ubygdene*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 1—3. 1932.
- „ 20. VOGT, TH., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjon til Sydøstgrønland med „Heimen“ sommeren 1931*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 5. 1933.
- „ 21. BRISTOWE, W. S., *The Spiders of Bear Island*. — Repr. from Norsk Entomol. Tidsskr., b. 3, h. 3. 1933.
- „ 22. ISACHSEN, F., *Verdien av den norske klappmyssfangst langs Sydøst-Grønland*. 1933.
- „ 23. LUNCKE, B., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers luftkartlegning i Eirik Raudes Land 1932*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 6. 1933.
- „ 24. HORN, G., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjon til Sydøstgrønland med „Veslemari“ sommeren 1932*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 4, h. 7. 1933.
- „ 25. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner til Nordøst-Grønland i årene 1931—1933*. — Isfjord fyr og radiostasjon, Svalbard. Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 2. 1934.
- „ 26. GRIEG, J. A., *Some Echinoderms from Franz Josef Land, Victoriaøya and Hopen. Collected on the Norwegian Scientific Expedition 1930*. 1935.
- „ 27. MAGNUSSON, A. H., *The Lichen-Genus Acarospora in Greenland and Spitsbergen*. — Repr. from Nyt Magazin for Naturvidensk. B. 75. 1935.
- „ 28. BAASHUUS-JESSEN, J., *Arctic Nervous Diseases*. Repr. from Skandinavisk Veterinär-Tidskrift, No. 6, 1935.
- „ 29. I. KOLSRUD, O., *Til Østgrønlands historie*. II. OSTERMANN, H., *De første etterretninger om østgrønlandingerne 1752*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 7. 1935.
- „ 30. TORNØE, J. KR., *Hvitserk og Blåserk*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5, h. 7. 1935.
- „ 31. HEINTZ, A., *Holonema-Reste aus dem Devon Spitzbergens*. — Sonderabdr. aus Norsk Geol. Tidsskr., b. 15, 1935.
- „ 32. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner i årene 1934 og 1935*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 5. 1935.
- „ 33. OSTERMANN, H., *Dagbøker av nordmenn på Grønland før 1814*. 1935.
- „ 34. LUNCKE, B., *Luftkartlegningen på Svalbard 1936*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6. 1936.
- „ 35. HOLTEDAHL, O., *On Fault Lines Indicated by the Submarine Relief in the Shelf Area West of Spitsbergen*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6, h. 4. 1936.
- „ 36. BAASHUUS-JESSEN, J., *Periodiske vekstinger i småviltbestanden*. — Særtr. av Norges Jeger- & Fiskerforb. Tidsskr. h. 2 og 3, 1937.
- „ 37. ORVIN, A. K., *Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjoner til Øst-Grønland og Svalbard i året 1936*. — Særtr. av Norsk Geogr. Tidsskr., b. 6, h. 7. 1937.
- „ 38. GLÆVER, JOHN, *Kaptein Ragnvald Knudsens ishavsferder. Sammen-arbeidet efter hans dagbøker, rapporter m. v.* 1937.